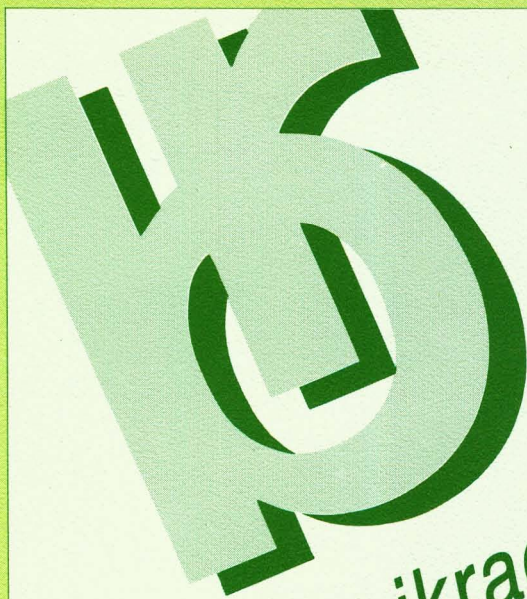

85 ISSN 0772 - 6384
XXIXe jaargang - 3

ten mandere

heemkundige periodiek voor Izegem en omgeving

**Bank van
Roeselare**

**GroeiKracht
voor
West-Vlaanderen**

EEN BEZOEK AAN HET EERSTE
BORSTELMUSEUM TER WERELD
IS DE MOEITE WAARD!

*De typische industrie
van Izegem bewaard in*

**Het
Nationaal
Borstelmuseum**

BARON DE PÉLICHY STRAAT 3 • 8700 IZEGEM

Uitnodiging vanwege:

Losse bezoekers: de zaterdag van 14 u. tot 17 u.
Groepen: volgens afspraak
Reservatie stadsbestuur - Tel. (051) 30 22 04

Borstelfabrieken Dilecta - J. Duyck & Co - Izegem

TEN MANDERE

BESTUUR :

Erevoorzitter :

RAFAËL VERHOLLE

Hevestraat 21, 8700 Izegem

tel. (051) 30.12.42

Voorzitter :

Dr. JEAN-MARIE LERMYTE

Kortrijksestraat 323, 8700 Izegem

tel. (051) 30.39.99

Ondervoorzitter :

ANTOON VANDROMME

Blauwhuisstraat 52, 8700 Izegem

tel. (051) 30.31.35

Secretaris :

ROBERT LEROY

Boomforeeststraat 49, 8700 Izegem

tel. (051) 30.10.56

Penningmeester :

ALBERIC DEPREZ

Ommegangstraat 69 bus 1, 8700 Izegem

tel. (051)30.28.48

Archivaris :

ANDRÉ DEMEURISSE

Baronielaan 33, 8700 Izegem

tel. (051) 30.31.35

Leden :

LUC BILLIOUW

Ter Beemden 16, 8700 Izegem

tel. (051) 30.12.23

BART BLOMME

Europastraat 13, 8770 Ingelmunster

tel. (051) 30.03.67

ANDRÉ MISTIAEN

Hondekensmolenstraat 24, 8700 Izegem

tel. (051) 30.36.69

FREDDY SEYNAEVE

Elegastlaan 14, 8700 Izegem

tel. (051) 30.58.31

RAF VANDENBERGHE

Meensesteenweg 77, 8700 Izegem

tel. (051)30.46.23

HENDRIK WILLAERT

Krommekeerstraat 3, 8080 Ruselede

tel. (051) 68.82.45

REDACTIE :

Bart Blomme (hoofd)

Jean-Marie Lermyte

Antoon Vandromme

Raf Vandenberghe

heemkundig tijdschrift voor Izegem, Emelgem en Kachtem

viermaandelijke periodiek

INHOUD :

A. VANDROMME, De dubbele moord aan de Toveresseknok in 1887	135
A. VANDROMME, Bijzondere tekens voor bedelaars	145
R. WERBROUCK, Emelgem vroeger	146
R. VANDENBERGHE, De Koninklijke Toneelvereniging "Overwinders in Eendrachtigheidt"	147
D. CHARLIER, Vijf burgemeestersportretten (1965 — nu)	161
B. BLOMME, Een nieuw Izegems Monument : De Pekker	168
M. NUYTTENS, Volksbenamingen van Vlaamse munten	171
R. LEROY, Actueeltjes nr. 52	180
A. VANDROMME, Izegem vroeger Jongensschool Emelgem / Schooljaar 1937	191
A. DEPREZ, Ledenlijst 1989	192

aan dit nummer werkten mee :

MARCEL NUYTTENS, Boomforeeststraat 39, 8700 Izegem

ANTOON VANDROMME, Blauwhuisstraat 52, 8700 Izegem

ROBERT LEROY, Boomforeeststraat 49, 8700 Izegem

BART BLOMME, Europastraat 13, 8770 Ingelmunster

ALBERIC DEPREZ, Ommegangstraat 69 bus 1, 8700 Izegem

RAF VANDENBERGHE, Meensesteenweg 77, 8700 Izegem

DANIËL CHARLIER, Ingelmunstersestraat 16, 8760 Lendelede

RAF WERBROUCK, Peter Benoitstraat 39, 8700 Izegem

Verantwoordelijke uitgever : Jean-Marie Lermyte

Kortrijksestraat 323, 8700 Izegem

Elke auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn bijdrage en ontvangt 15 overdrukken.

Voor gehele en gedeeltelijke overname is de voorafgaandelijke toestemming van de heemkundige kring en de auteur vereist.

Lijst ERELEDEN 1989

afgesloten op 15-09-89

Allewaert, Luc	Marktstraat, 14	Maertens, Eric	Kerelsstraat, 13
Boucherie, Gerard	Ambachtenstraat, 84	Mattan Rony	Roeselaarsestraat, 127
Bourgeois, André	Sint-Tillostraat, 9	Michiels, Eric	Gentsestraat, 27
Bral-Dejonghe, Rudi	Ardooisestraat, 62	Ondersteuningsgenootschap	
Bruyneel, Walter	Grote Markt, 1	Zusters van Liefde	Roeselaarsestraat, 43
Christiaens, Marcel	Eigenhaardstraat, 45	Oosterlynck, Jozef	St.-Jorisstraat, 47
Christiaens, Omer	Prins Albertlaan, 2	Rosseel, Luc	Roeselaarsestraat, 95
Christiaens, Roselin Mevr.	Grote Markt, 17	Saelen, André Mevr.	Kachtemsestraat, 137
Deblauwe, Marcel	Kouterweg, 125	Sagon-Vandenavenne, F.	Gentsestraat, 17
Debosschere J-P.	Reperstraat, 65	Sagon, Luc	Oude Iepersestraat, 45
Debruyne, Rudy	Slagmeersenstraat, 13	Seynaeve, Jozef	Burg. v.d.bogaerdelaan, 93
Declercq, Louis	Burg.v.d.bogaerdelaan, 30	Strobbe-Cardoen, D.	Gentse heerweg, 98
Decock, Jaak	Rotselaan, 14	Strobbe-Staessens, Luc	Vredestraat, 1
Defauw, Leon	Gentse heerweg, 92	Strobbe-Debever, G. Mevr.	Korenmarkt, 11 app. 1
De Forche, Christiaan	H. Consciencestraat, 18	Strobbe-Jespers, G.	Korenmarkt, 11 bus 5
Demuyndt, Gustaaf	Baron de Pelichystraat, 45	Vanbeckevoort, Jaak	Meensestraat, 131
Denys, Roland	Burg.v.d.bogaerdelaan, 67	Vandenbussche, André	Dam, 43
Driegelinck-Wyffels, Mevr.	Burg.v.d.bogaerdelaan, 55	Vandenbussche, M. Mevr.	Nieuwstraat, 9
Durant, Gerard	Kortestraat, 6	Vanderhaeghen, Albert	Baronielaan, 26
Dupont, Jim	Kerkplein, 8 bus 4	Vandommele, Roger	St.-Rafaëlstraat, 14
Dupont Johan Dr.	Lendeleedsestraat, 7	Vanfleteren, Georges	Pr. Albertlaan, 46
Duyck, André	St.-Jorisstraat, 55	Vanhaverbeke, Luc	Roeselaarsestraat, 83
Duyvejonck, Paul	Pieter Baesstraat, 23	Vangheenbergh, Leon	Dweersstraat, 10
Feys, Gerard	Camiel Ameyestraat, 1	Vanhecke, Johan	Prinsessestraat, 74
Geldof, Odiel bvba	Slagmeersenstraat, 45	Van Walleghem, Dirk	Kortrijksestraat, 5
Guillemin-Verbeke, A.	Meensesteenweg, 88	Verhaeghe, Luc	Oekensestraat, 29
Handsaeme, Roland	Gentse heerweg, 82	Verledens, Willy	Peter Benoitstraat, 41
Herman, Raf	Stijn Streuvelsstraat, 26	Werbrouck, Raymond	Roeselaarsestraat, 143
Hochepeid, José	Prinsessestraat 124/1	Zusters van Ave Maria	Gentsestraat, 31
Houthoofd, Antoon	Steenovenstraat, 4		
Kemp Luc	Lendeleedsestraat, 293		
Laga, Herman	Gentse heerweg, 48		
Lecluyse-Demeyere, E.	Abelestraat, 25		
Lefevre, Jozef	Karel de Goedelaan, 18		
Madou, André	Roeselaarsestraat, 317		

buiten Izegem

Deblauwe, Jules	St.-Amandsstraat, 107	8800 ROESELARE
Declercq, Carl	Izegemsestraat, 57	8768 LEDEGEM
Gilles de Pelichy, Mej.	Keizer Karelstraat, 105 b.30	8000 BRUGGE
Hespeel, Eric	Lange Kant, II	2840 HAACHT
Huyghe, Emmanuel	Rodebergstraat, 25	8961 HEUVELLAND
Meyfroidt, Armand	Vlasschaardstraat, 12	8770 INGELMUNSTER
Soens, Gerard	Beukenlaan, 11	8760 LENDELEDE
Vanantwerpen, Lucien	Korenstraat, 19	9800 DEINZE
Vanneste, Guido	Tarwestraat, 10	8770 INGELMUNSTER
Veranneman André	Ooststraat, 119	8800 ROESELARE

Misschien staat uw naam niet niet bij
omdat u vergat 600 fr te betalen op
rekening 712-0700260-03 van Ten Mandere ?
Gewone leden betalen 400 fr.

De dubbele moord aan de Toveresseknok in 1887

Antoon VANDROMME

In het dagboek van Jules LAFAUT (1851 - 1907) gepubliceerd in Ten Mandere, nr 75 (XXVI/3), konden we op p. 162-163 het volgende lezen :

MOORD

Den maandag morgen rond 1 uren 's nachts, 22 Augusti 1887, is aan den Tooveresseknok, gemeente Lendeledede eene schrikkelijke moord gebeurd. In een tweewoonst staande dicht bij den Tooveresseboom, en gemeente Lendeledede, woonde in het eene huis de weduwe Vansieleghem. 71 jaren met haren zoon Frederic, oud 28 jaren en een kleinzoon en neef Jules oud 13 jaren. Beide knechten waren schoenmakers. Federic had op het punt gestaan te trouwen maar zijn toekomstige was verledene week met een ander getrouwd. Hij was daarover zeer bedroefd en gaf sedert eenige dagen teekens van krankzinnigheid, zoodanig dat de moeder en den neef van schrik den zondag en maandag avond niet dorsten slapen gaan. Den maandag nacht, rond 1 uren, hoorden de gebeurs (Waan Declercq) moord schreeuwen door den jongen Jules. Niet durvende ingaan wekken zij andere gebeurs en gaan al te zamen het huis binnen. De zoon Frederic stond daar gansch bebloed en gewapend met een kapmes. De romp der moeder lag langs de tafel en de romp van Jules lag in den hoek. De hoofden stonden op de tafel elk in eene teloor en de tongen, uitgehaald, lagen in eenen spoelkom (koffijpot). Plassen bloed stroomden uit de onthoofde lichamen. De toegesnelde gebeurs overweldigden den moordenaar, bonden hem aan handen en voeten en verwittigden de politie van Iseghem en Lendeledede. Het parket van Kortrijk was denzelfden nacht nog ter plaats ; vonden het kapmes en het broodmes bebloed nevens de slachtoffers liggen op den grond en de stoelen op den grond verbrijzeld. De afgekapte hoofden droegen verscheidene sporen van geweld. De moordenaar is naar Kortrijk vervoerd geworden en van daar naar het zothuis van St. Anne. Te voren was den moordenaar van zeer goed gedrag maar las veel boeken en sprak weinig.

Angela Buyse werd op 6 januari 1817 als vierde kind in het gezin Petrus Buyse - Domitilla Lagae in Rollegem Kapelle geboren. Er zouden nog drie kinderen volgen (1). Dit gebeurde in het begin van

de Hollandse tijd, in een periode van een langdurige werkloosheid en armoede.

Tijdens de jaren van de Franse overheersing (1795 - 1815) was haar oom Lodewyck Backelandt (° Lendeledede 1774 - + Brugge 1813), omwille van diverse diefstallen en moord, als leider van de beruchte roversbende op de Brugse markt, als laatste, met zijn bendeleden onthoofd geworden. Uit deze extreme daden, leren we wel heel duidelijk de grote nood aan werkgelegenheid en geldgewin kennen, die in de late jaren van het Frans bewind een algemene noodtoestand in Vlaanderen gaande hielden. Honger en armoede dreven heel wat personen in de richting van de groeiende misdaad.

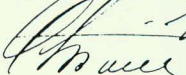
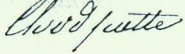
Daaruit kan geconcludeerd worden dat Angela Buyse beslist niet uit een begoede familie stamde. De tanende weefnijverheid gevolgd door een groeiende schoennijverheid zou wellicht de levensstandaard van de komende generatie verbeteren. Zo leerde de jonge Jules de schoenmakersstiel aan bij zijn oom Frederic iets wat hem uiteindelijk fataal werd.

Daar de "Toveresseknok" (2) een wijk is op de zuidergrens van Izegem, werd deze gebeurtenis door Lafaut als een Izegemse gebeurtenis geacteerd. In feite gebeurde alles op Lendeledede grond en met Lendeledenaren.

Zo werden de overlijdensakten ook te Lendeledede ingeboekt. Deze aangifte werd genoteerd op 23.08.1887 om 18u30 op het gemeentehuis voor Karel - Lodewijk Vandeputte, burgemeester en ambtenaar van de burgerlijke stand. De overlijdensaktes werden door hem en twee getuigen ondertekend : Victor DECOOPMAN, wever, 45 j., schoonzoon van het slachtoffer en Charles Louis SOETE, secretaris, 45 j., geen "maagschap" van de overledene.

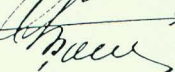
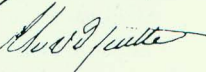
Sterfgeval.

154 Het jaar achttien honderd zeven en tachtig, den drij en twintigsten Augusti, ten zes uren en half namiddag, zijn ten gemeentehuise in hese openbaar verschenen, voor ons Karel Lodewijk Vandeputte, Burgemeester, openbaren Ambtenaar van den burgerstand der gemeente Lendeledede, arrondissement Kortrijk, provincie Westvlaanderen: Victor Decoopman, oud vijf en veertig jaren, waver, en Charles Louis Soete, oud vijf en veertig jaren, gemeentesecretaris, beide hier wonende, den eersten zoon en den tweeden geen maagschap van de overledene, dewelke ons hebben verklaard, dat heden ten een uren van den nacht, in hare woning, binnen dese gemeente, sectie B overleden is, Angela Buijse, oud een en reventig jaren, geboren te Rolleghem Kapelle, huishoudster, hier wonende, weduwe van Leo Ghieleghem, dochter van Petrus en van zijne vrouw Donatilla Florentia Sagae, beide overleden. En de nagedane voorlezing dezer akte terstond opgesteld, de beide komparanten hebben met ons geteekend.

Sterfgeval.

155. Het jaar achttien honderd zeven en tachtig, den drij en twintigsten Augusti, ten zeven uren namiddag, zijn ten gemeentehuise in het openbaar verschenen, voor ons Karel Lodewijk Vandeputte, Burgemeester, openbaren Ambtenaar van den burgerstand der gemeente Lendeledede, arrondissement Kortrijk, provincie Westvlaanderen: Victor Decoopman, oud vijf en veertig jaren, waver, en Charles Louis Soete, oud vijf en veertig jaren, gemeentesecretaris, beide hier wonende, den eersten zoon en den tweeden geen maagschap van de overledenen, dewelke ons hebben verklaard, dat heden ten een uren van den nacht in de woning van de weduwe Ghieleghem, binnen dese gemeente, sectie B overleden is, Jules Hector Ghieleghem, oud dertien jaren, Schermmakersleerjongen, geboren en wonende te Heule, zoon van Honoré, oud drij en veertig jaren en van zijne vrouw Barbara Couckuyt, oud vier en dertig jaren, werklieden, beide wonende te Heule. Ende nagedane voorlezing dezer akte terstond opgesteld de beide komparanten hebben met ons geteekend.

Overlijdensaktes van Angela Buysel en Jules Ghieleghem

* Gemeentearchief Lendeledede - Burgelijke stand - Overlijdens - 1887, nrs 154 & 155.

• WIE WAREN DE SLACHTOFFERS ?

In de nota van Lafaut wordt er gesproken van WED. VANSIELEGHEM. In feite was het 71-jarige slachtoffer ANGELA BUYSE, huishoudster en weduwe van LEO GHIELEGHEM (3). Ze was geboren te Rollegem-Kapelle als dochter van Petrus en van Domitilla Florentia Lagae en woonde te LENDELEDE, sectie F, nr 105. Een inwonende kleinzoon van Angela Buyse, JULES HECTOR GHIELEGHEM, die bij zijn oom Frederic de schoenmakersstiel leerde, was het tweede slachtoffer. De jongen was 13 jaar en geboren en wo-

nende te Heule. Hij was de zoon van Henricus (43 j) en van Barbara Couckhuyt (34 j) beiden werklieden en wonende te Heule.

• WAT VINDEN WE OVER DEZE MOORD- ZAAK IN DE PERS ?

In de "GAZETTE VAN THIELT" van zaterdag 27 augustus 1887 (38e jaar, nr 69) lezen we op blz. 2.d :

Zaterdag 27 Augusti 1887

10 CENTIEMEN PER NUMMER

Acht-en-dertigste jaar, N° 69

GAZETTE VAN THIELT

Dit blad verschijnt den WOENSDAG en ZATERDAG van iedere week. — De prijs ervan is 6 frank 's jaars, fr. 3.25 voor 6 maanden, fr. 1.75 voor 3 maanden, voorop te betalen. — Voor de vreemde landen deel makende van de post-voersening, prijs: 1 jaar, fr. 10.25; 6 maanden, fr. 5.50; 3 maanden, fr. 2.75.

GODSDIENST, TAAL & VADERLAND

Bekendmakingen 20 en reclamen 30 cent. per regel. — Brieven vrachtfrij te zenden. — Postzegels van 10 cent. alleen worden in betaling aanvaard. — Niet opgenomen handschriften worden niet terug gestuurd. — Heeren notarissen moeten hunne inzendingen doen tegen den dinsdag en vrijdag noon.

Men schrijft in bij J.-D. MINNAERT, eigenaar-uitgever van dit blad, IJperstraat, N° 3, dicht de Groote Markt, alsook in alle postkantoren 's lands.

— **VERSCHRIKKELIJKE MISDAAD TE LENDELEDE.** In den nacht van maandag tot dinsdag is te Lendeledede eene afschuwelijke misdaad gepleegd. Een zoon heeft zijne moeder en zijnen neef, den zoon van zijnen broeder vermoord.

De misdadiger heet Fr. Gielegghem, oud 35 jaar. Zijne moeder-weduwe was 72 jaar oud. Het ander slachtoffer is een jongen van 13 jaar.

De misdaad werd gepleegd tusschen elf en een-uren van den nacht. De moordenaar heeft zijne slachtoffers met een kneukelijzer verscheidene slagen op het hoofd toegebracht. Daarna sneed hij hun de hoofden af.

De hoofden plaatste hij op de tafel, na de tongen uit den mond gerukt te hebben.... Hij legde de tongen in twee spelkommen, die hij nevens de hoofden zette.

Zijn schoonbroeder heeft den moordenaar omtrent een uren en half aangehouden, met behulp van vier geburen. Hij bood hevigen tegenstand. De ongelukkige was barrevoets en enkel gekleed met hemd en broek.

Het lijk der moeder lag tegenover de deur, dat van den knaap tegenover de venster. De twee slachtoffers waren geheel gekleed, een bewijs dat zij niet in hunnen slaap verrast geweest zijn. Die misdaad heeft in ganschen omtrek eene groote verslagenheid teweeg gebracht.

Nadere bijzonderheden. Frederik Gielegghem woonde met zijne moeder en zijnen neef. Hij was op 't punt geweest te trouwen, doch zijne verloofde was met eenen anderen getrouwd.

De jongeling was daarover ten zeerste bedroefd, en sedert acht dagen dacht men krankzinnigheid bij hem te bemerken. Hij gedroeg zich zeer zonderling.

Na de moord, heeft Fr. Gielegghem de hoofden der slachtoffers afgesneden, ze op den hoek der tafel ge-

plaatst en de tongen uitgerukt, welke hij in twee kommen nevens de hoofden legde.... Daarna heeft hij een der hoofden genomen en is hetzelfde gaan leggen buiten op den dorpel der woning. Weldra kwam de menigte toegestroomd en de moordenaar werd aangehouden. Geheel de huisvloer, alsook de dorpel waren overdekt met bloed. Het inwendige van 't huis was schrikkelijk om zien.

Het parket van Kortrijk, vergezeld van de wetsdoks, is dinsdag morgen naar Lendeledede gegaan. De geneesheeren hebben aanstonds den moordenaar onderzocht en bevonden dat hij volkomen krankzinnig was. Het is in eenen aanval van wondende dolheid dat hij de misdaad gepleegd heeft.

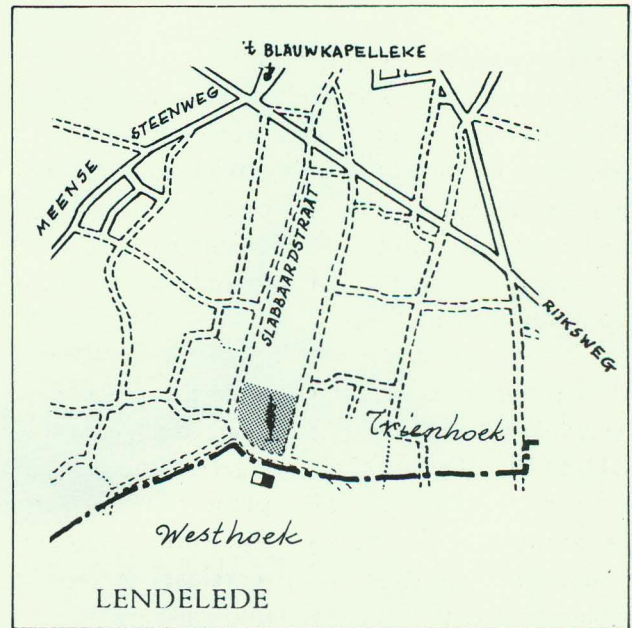
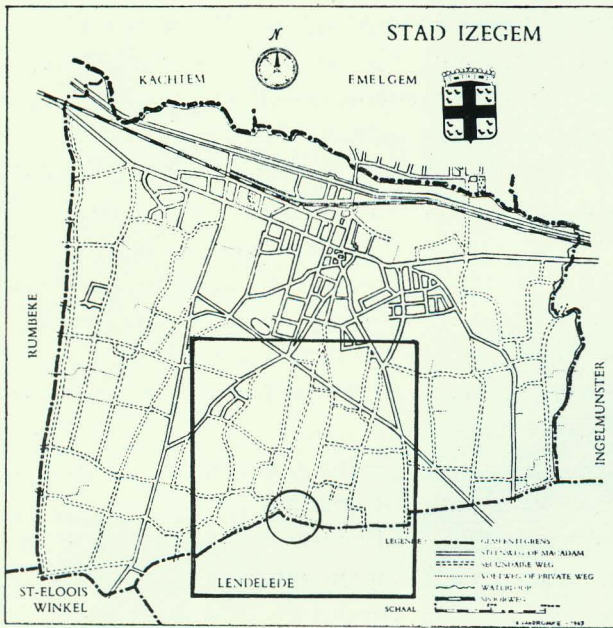
De rampzalige is door de politie van Iseghem naar Kortrijk gedaan.

Het huis waar de misdaad gepleegd is, maakt deel van eene tweewoonst, aan eenen omdraai van den weg. Het is een huis zonder verdiep. In het midden van 't gebouw zijn twee groote vensters, waarnevens de deuren. In het huis van Gielegghem is er links van de deuren onder het dak, eene kleinere venster.

Angela Buyse, weduwe Gielegghem, was de zuster van broeder Joannes Buyse, zaliger, voorlaatsten oversten van de Broeders Vandale, te Kortrijk.

Om te sluiten, dient het aangestipt te worden dat de *Tooveresseknok*, tusschen Lendeledede en Iseghem, onder opzicht van opschuddende euveldeeden, eene droevige vermaardheid heeft verworven. Immers een paar stukken lands van het huis der weduwe Gielegghem ligt het « vermoord hofstedeken », alwaar den 7 Februarij 1831 de gebroeders Petrus en Joannes Verloof, alsmede hun dienstknecht Marcus Leperck, onmenschelijk wierden omhals gebracht.

• SITUATIEPLAN :

De Izegemse "Toversesseknok" met "Toversesseboom" lag helemaal in het zuiden van de gemeente, gevat tussen de Izegemse TRIENHOEK en de Lendeledse WESTHOEK.

Het huis van het tragisch gebeuren. — Deze tweewoonst werd pas op het einde van de zeventiger jaren gesloopt.

• HOE BESTOND HET GEZIN GHIELEGHEM TEN TIJDE VAN DE MOORD ?

Oorspronkelijk bestond dit gezin uit vier personen :

1. Angela BUYSE, weduwe, 71 jaar
2. Frederic GHIELEGHEM, 29 jaar, Loteling (Mons) ongehuwd, schoenmaker.

Er was echter sedert kort toch verandering gekomen. Jules GHIELEGHEM, kleinzoon van Angela, die de schoenmakersstiel van zijn oom Frederic zou leren was daar komen inwonen. Die jongen, die zoals gebruikelijk in die jaren, op stiel gegaan was na zijn eerste communie (12 j.), bleef gedurende de wekdagen bij zijn grootmoeder en zijn oom inwonen en overnachten. 's Zondags was er wel tijd om even zijn ouders te bezoeken in het nabijgelegen Heule. Dit overnachten ter plaatse werd voor de kleine Jules echter fataal.

• WAT MELDDEN DE WEEKBLADEN VAN DIE TIJD ?

Er konden drie weekbladen uit die jaren ingekeken worden :

* GAZETTE VAN THIELT	27.08.1887
* DE DENDERBODE	28.08.1887
* L'ECHO DE COURTRAY	28.08.1887

Deze drie weekbladen geven steeds dezelfde details. De uitweidingen zijn dan meestal luttele bijzonderheden die wel met de familie, maar niet met de moordzaak te maken hebben. Wat we te lezen krijgen bij Lafaut is ook weer hetzelfde hoe-

wel hij alleen spreekt van een ander moordwapen (4).

• HET MEDISCH RAPPORT.

Na een grondig onderzoek, waarop FREDERIC GHIELEGHEM alleen met dwaze lachbuien reageerde, werd door de wetsdokter, Dr. Van der Espt, een uitvoerig rapport opgemaakt.

Het werd te Kortrijk in het St.-Annainstituut gecatalogeerd onr nr. 326. Dit medisch rapport voor opname luidde :

* *Vrije vertaling uit het Frans :*

Ik die onderteken, dokter in de medicijnen en wetsdokter te Kortrijk, verklaar, de genaamde GHIELEGHEM FREDERIC, geboren te Lendelede en woonachtig in deze gemeente, vrijgezel, persoonlijk te hebben gezien, onderzocht en ondervraagd te hebben en verklaar te hebben vastgesteld dat hij een mentale ziekte heeft die zich kenmerkt door de volgende symptomen : Ghieleghem is aangetast door hallucinaties. Hij hoort reeds sedert verschillende nachten in het huis dat hij bewoont, zonderlinge geruchten. Gisteren avond legde zijn moeder hem een voorschot op de schouders die hem een onverdraagzame warmte heeft veroorzaakt. Hij heeft ze afgestoten en heeft zich tegen zijn moeder en tegen de zoon van zijn broer verdedigd die hetzelfde huis bewoonden en die hem wilden grijpen. Hij heeft zich met stoelen verdedigd, daarna wanneer de moeder en de kleine jongen neergeveld waren, heeft hij om hen alle leed te besparen, hen het hoofd afgesneden en hen de tong uitgesneden opdat ze hem niet meer zouden hinderen.

Hij heeft de hoofden op een tafel tentoongesteld en de tongen werden in een (koffie)tas geplaatst naast de hoofden.

Hij heeft een zeer beladen tong en is koortsig. Hij is bijgevolg... enz.

(Getekend) Dr. Van der Espt

Lendelede, 23 7bre 1887.

Op hetzelfde blad wordt nog vermeld dat de moordenaar op 7 september 1893 overgeplaatst werd naar "l'Asile de Selzaete".

• WAT GEBEURDE ER MET DE KRANKZINNIGE ?

Federic Ghieleghem had, totaal gebroken, moeten toezien hoe zijn vroegere verloofde de week voordien met iemand anders in het huwelijk getreden was. Dit gebeuren moet hem bijzonder hard overkomen zijn en hem uiteindelijk tot de waanzin gedreven hebben.

"Dit had zijne zinnen op hol gebracht, zoo zeer dat reeds verleden maandag zijne moeder bang werd door de zonderlinge houding en doenwijze van haar zoon." (5).

In een vlaag van verbijstering heeft hij de twee inwonenden op een zeer sadistische wijze van het leven beroofd.

Zijn neefje Jules, heeft waarschijnlijk de aanvang van het drama meegemaakt, waarvan moeder Angela het slachtoffer was. In een moment van grote angst is de jongen, in het holst van de nacht, nog naar buiten gerend en heeft luid om hulp geroepen. Toen de gewekte burenen het samen aandurfd en het huis te betreden, kwam ook voor Jules reeds alle hulp te laat.

Toen de gewekte burenen samenkwamen om het huis te betreden, was ook Henri Ghieleghem, broer van Frederic, ter plaatse en deze ging eerst het huis binnen.

Een vreselijk zicht !

Twee onthoofde lijken, de hoofden stonden op de tafel op een schotel, de tongen waren uitgerukt (of uitgesneden) en lagen in een koffietas naast de hoofden. Overal bloedsporen en -plassen.

Frederic stond helemaal bebloed in de voorkamer met een mes in de hand. Een worsteling van je welste ontstond tussen de twee broers.

De krankzinnige, die met een buitengewone kracht begiftigd was, vloerde zijn broer in een mun van tijd en zou hem afgemaakt hebben, waren de burenen niet binnengegaan. Die burenen sprongen onmiddellijk bij en brachten zo een einde aan de worsteling. Frederic werd gebonden. De politie van Lendelede en van Izegem werden verwittigd en kwamen ter plaatse.

Dinsdagmorgen kwam het Kortrijkse parket ter plaatse met een wetsdokter. Deze heren konden zich vergewissen van de zonderlinge gedragingen van de waanzinnige.

"Toen het parket te plaatse kwam en de ongelukkige onderzocht, antwoordde hij met een schaterlach op alle vragen

die hem gesteld werden" (6).

Na de ondervraging werd de krankzinnige op 24.08.1887 naar het Kortrijkse Instituut St.-Anna (7) overgebracht. Deze internering gebeurde op aanraden van het Lendeledse schepencollege dat handelde na een attest ontvangen te hebben op 23 aug. dat door Dr. Van der Espt te Lendeled werd neergeschreven (8).

Bij zijn aankomst in het ziekenhuis werd hij ingeschreven onder nr. 326 en werd er eenuitgebreide fiche over zijn persoon en toestand opgemaakt. Hier volgt de volledige inhoud van de fiche :

[p.10]

1. Nr van inschrijving	326
2. Naam en voornaam	Ghieleghem Frédéric
3. Datum van opname	24 augustus 1887
4. Betalend of behoeftig	Behoeftig
5. Verwantschap (namen en voornamen van vader en moeder)	Leon en Buyse Angèle
6. Graad van verwantschap tussen de vader en de moeder	
7. Hun gezondheidstoestand	
8. Geboorteplaats van de zieke	Lendeled
9. Geboortedatum	18 december 1858
10. Woonplaats	Lendeled
11. Burgerlijke stand (vrijgezel, gehuwd of weduwnaar)	Vrijgezel
12. Aantal en leeftijd van de kinderen	
13. Godsdienst	Katholiek
14. Onderwijs	Basis
15. Beroep, sociale positie	Schoenmaker
16. Gewone levenswijze	Goed en regelmatig
17. Karakter gedurende de gezondheidstoestand	Dienstbaar en zacht
18. Datum van het opkomen van de ziekte	Enkele dagen
19. Eerste tekenen van de aandoening	Zinsverbijsteringen
20. Aantal en datum van het hervallen	Eerste aanval
21. Inrichtingen waar hij is behandeld	
22. Huidige symptomen	Hallucinaties van het gehoor : hoort in zijn huis vreemde geluiden : hallucinaties van het gezicht : ziet voortdurend spinnen. In een aanval van waanzin, heeft het hoofd van zijn moeder en zijn neef afgesneden, heeft er dan de tong uitgehaald opdat ze hem niet meer zouden kunnen schaden. Koorts. Beslagen toestand. Paroxysmatisch
23. Is de aandoening voortdurend, regelmatig of paroxysmatisch	
24. Is de zieke gevaarlijk ?	Ja
25. Zoekt hij de afzondering op of de gemeenschap ?	Afzondering

26. Weigert hij te eten ?	Soms
27. Heeft hij neiging tot zelfmoord ?	Neen
28. Vooropgestelde en overwegende redenen van de aandoening	Erfelijkheid
29. Misbruik van alcoholische dranken	Neen
30. Zijn er in de familie zenuwachtige mensen ; hysterische ; getroffen ; getroffen door geestesziekte ; met neiging tot zelfmoord ; onverhevig aan beroerten ; apoplectisch ; epileptisch ?	Een zuster is enkele jaren geleden geplaatst geweest in St. Anna.
31. Toevallige ziekte of gebrek op het ogenblik vd. opname ?	Allerhande stuiptrekkingen
32. Heeft hij een hernia, een brandwonde, blaren, een huidaandoening ?	
33. Heeft hij regelmatige ontlasting, hoe verloopt de menstruatie ?	
34. Voorafgaande behandeling : aderlating, purge, baden, enz.	
35. Diagnose	Hallucinatorische waanzin.
36. Pronostiek	Ernstig
37. Oorzaken en datum v. weggaan	Overplaatsing op 7 sept. 1893.

[pp.11-12]

Aantekeningen betreffende de evolutie van de ziekte, gedurende de eerste 5 dagen van de opname.

25 aug.

Ghieleghem is een hereditair getroffen door hallucinaties van het gezicht en het gehoor met vervolgingsideeën. Het is om te ontsnappen aan het gevaar waarmee zijn moeder en zijn neef hem bedreigden dat hij ze heeft gedood. Wartaal. Diepe depressie. Weigert dikwijls te antwoorden en te eten. Beperkt verstand. Overdreven beden om verlost te worden van zijn vervolgers. Rond de avond vermeerdert de angst : hij denkt dat iedereen hem kwaad wil aandoen, hij hoort vreemde geluiden, wordt dreigend, wil zijn leven verdedigen. Bewusteloosheid.

26 id.

Slechte nacht. Vernietigt zijn bed ; verscheurt alles wat hij kan vinden met zijn tanden. Is zeer opgewonden. Rond de middag vermindert deze opgewondenheid en wordt gevolgd door verbijstering en onbeweeglijkheid, stilzwijgen. De voeding is steeds erg moeilijk.

27 idem

De opgewondheid komt regelmatig terug. Het minste geluid verontrust hem : hij denkt dat men hem komt doden en vecht uit alle macht tegen zijn denkbeeldige vijanden. De dood van zijn moeder laat hem koud : hij heeft enkel gehandeld om zich te redden. Zijn krankzinnige ideeën blijven domineren. Het geheugen is goed bewaard. De voeding is gemakkelijker. De nacht is steeds heel slecht.

28 idem

Luidruchtige waanzin. Geweld. Vernietiging. Ernstige toestand.

29 idem

Idem.

Overgemaakt op 30 aug. 1887, een kopij van de hierboven vermelde aantekeningen aan de Heer Procureur des Konings te Kortrijk.

De arts

Maandelijks vaststellingen betreffende de veranderingen van de geestestoestand.

Verloop van de ziekte en behandeling

Baden. Kalmeermiddelen. Gedwongen voeding. Afzondering. Sept. De waanzin is minder uitgesproken. De voeding wordt mogelijk. De opgewondenheid is minder erg 's nachts. De neigingen komen minder dikwijls op. Okt. Diepe depressie. Stilzwijgen. Verbijstering. Nov. blijft ongeveer steeds in dezelfde toestand. Dec. Wakkerder en minder stom.

1888. Januari. De waanzin komt minder en minder op. De versuftheid verdwijnt. Ghielegem werkt regelmatig. Februari idem. Maart. De sombere dagen komen regelmatig terug. April. Behoorlijke bevredigende toestand. Mei. idem. Juni. Algemene verbetering. Juli. idem. Augustus. Periode van sombere waanzin met onbeweeglijkheid, stilzwijgen en het weigeren van voeding. Sept. Zelfde geestestoestand. Okt. Opnieuw meer helder van geest en gemakkelijker in de omgang. Nov. Zelfde toestand. Dec. Idem.

1889. Januari. De toestand is tamelijk bevredigend. De zinsverbijsteringen zijn zeldzaam. Het werk is regelmatig. Heeft echter geen spijt zijn moord te hebben begaan, beweert dat hij zijn moeder en zijn neeft moest opofferen en dat hij nog zou herbeginnen. Februari idem. Maart idem. April. Zelfde toestand. Mei Idem. Juni Idem. Juli Idem. Augustus Idem. Sept. Idem. Okt. Idem. Nov. Idem. Dec. Idem.

1890. Januari. Zonder verandering. Februari. Idem. Maart Idem. April Idem. Mei Idem. Juni Idem. Juli Idem. Augustus Idem. Sept. Verandert bijna niet. Okt. Idem. Nov. Idem. Dec. Idem.

1891. Januari. Zelfde toestand. Februari Idem. Maart Idem. April Idem. Mei Idem. Juni Idem. Juli Idem. Augustus. Zie januari 1889. Sept. Idem. Okt. Idem. Nov. Idem. December Idem.

1892 Januari. Niets nieuw. Februari Idem. Maart Idem. April Idem. Mei Idem. Juni Idem. Juli

Idem. Augustus Idem. Sept. Idem. Okt. Idem. Nov. Idem. Dec. Idem.

1893. Januari. De toestand blijft bevredigend, men komt er nog niet toe hem te doen begrijpen dat hij een moord gepleegd heeft door zijn moeder te doden. Februari. Behoudt dezelfde verstandsverbijstering. Maart Idem. April Idem. Mei Idem. Juni Idem. Juli. Verandert niet. Augustus Idem. Overgebracht naar Zelzate op 7 sept. 1893.

• HET MARKTLIED.

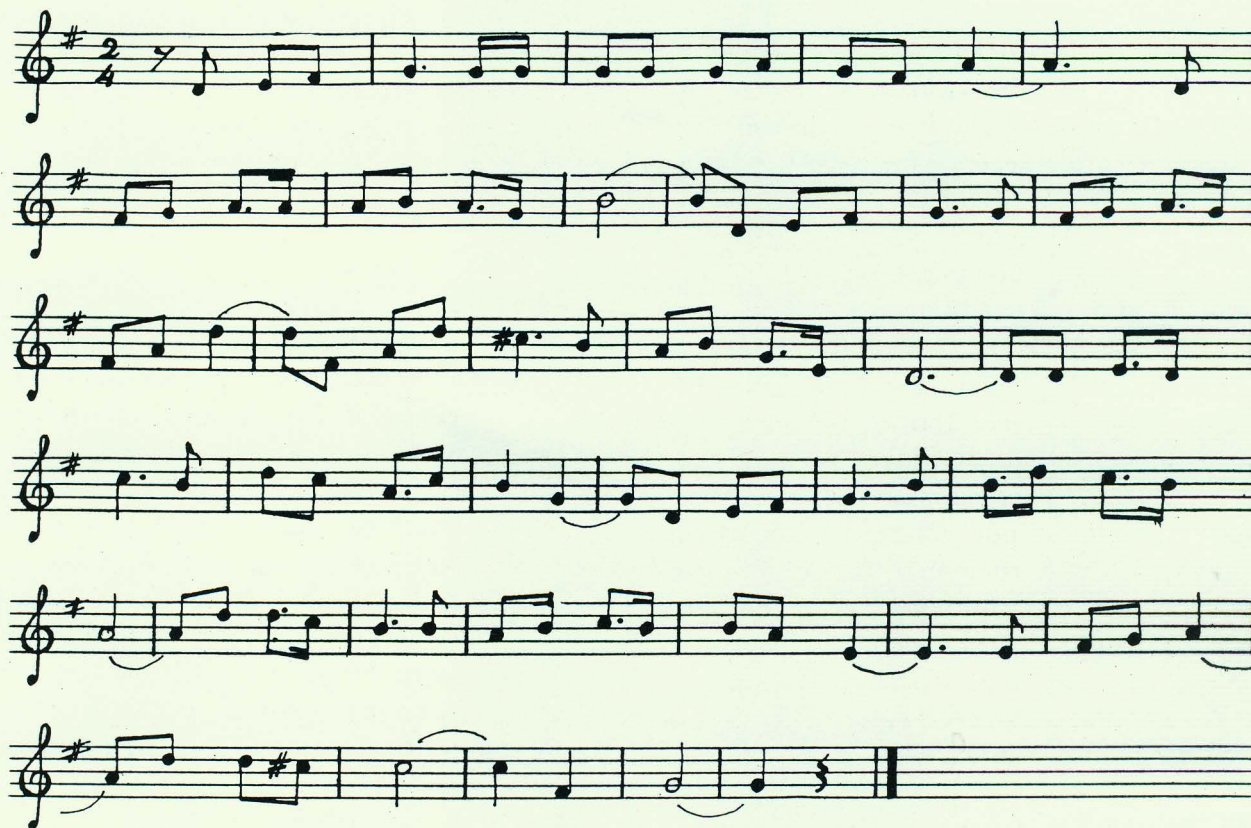
Zoals het in die tijd gebruikelijk was (10), werd deze moord in een lied verwerkt en nog hetzelfde jaar op verschillende markten gezongen.

De Aalstenaar ANDRE VERLEYSEN, uit de Molenstraatpoort (Moorselbaan, 32) verspreidde op deze folkloristische wijze de "Schrikkelijke moedermoord, begaan te Lendeledede bij Isegghem (West-Vlaanderen) met een liedtekst die gezongen wrd op de wijze "De Chacheur" (sic.). Deze melodie komt hoogstwaarschijnlijk overeen met de zangwijze van het lied "Het edel kind van Napoleon de Grote".

Bij het zingen dient er rekening gehouden te worden met het feit dat de marktzanger het met de lettergrepen niet zo nauw nam. De marktzanger diende in veel gevallen wel wat te improviseren, dat deed hij ook vrij spontaan en met het meeste gemak van de wereld.

SCHRIKKELIJKE MOEDERMOORD, BEGAAN TOT LENDELEDE BIJ ISEGHEM (West-Vlaanderen)

Zw. : De Chacheur.

*Ik hoorde eene moeder naar 't leven vragen
ach lieven zoon wat heb ik u misdaan
gedenkt den dag wanneer gij zijt geboren
ach weet gij niet wat ik voor u heb gedaan
ziehier het hart van uwe oude moeder
waaraan gij zijt met tranen groot gebracht
en nu zoudt gij die borst willen doorbranden
ach zoon ach zoon bedenkt wat dat gij doet.*

*Ach lieven zoon ik ben uw eigen moeder
is er voor mij geenen troost niet meer
ziehier het hart waar gij hebt gezogen
vergiert geen bloed van geene moeder teer
ach zoon ach zoon spaart mij toch het leven
gaat in uw hart verlaat uw wreed gedacht
kon ik uw vader nog roepen in het leven
hij is voor u gedompeld in het graf.*

*Haar zoete woorden konden hem niet baten
vol van wreedheid greep hij zijne moeder aan
hij heeft het hoofd van haar lichaam gesneden
daarna de tong uit haren mond gerukt
hij plaatste het hoofd van zijne moeder op tafel
terwijl het kind van zijnen broeder zoet
riep mijn onkel spaart grootmoeder het leven
vergiert geen bloed bedenkt toch wat gij doet.*

*Het kind dat sprak met tranen in de oogen
mijn onkel lief moet ik nu sterven gaan
vergeef mij toch ik heb u nooit misdreven
hij riep zwijg stil u laatste uur is daar
hij greep het aan als een razende monster
en sneed het hoofd van het jeugdig lichaam af
en plaatste het bij de moeder op de tafel
daarbij trok hij het de tong uit zijnen mond.*

*Zoo is de liefde d'oorzaak van veel jonkheden
dat ziet men hier aan dezen moordenaar
zij is getrouwd dat speelt in zijne zinnen
daar voor brengt hij zijn moeder tot ter dood
maar nu helaas gaan ik mijn leven derven
mijn lust en wil die heb ik nu volbracht
in een gevang verslijten mijne dagen
en gij schoon lief die daar de schuld van is.*

*In dees gevang moet ik mijn lot betreuren
ik vind geen rust bij dagen en bij nacht
ik zien den geest van mijne moeder verschijnen
daarbij het kind die schoone woorden sprak
de duivels die dreigen mij het leven te verslinden
en het helsche vuur dat zien ik open staan
kon ik mijn moeder nog roepen in het leven
zij troosten mij in mijn droevig gevang. (11)*

• NOTEN :

(1) **Kinders uit het huwelijk van Petrus Jacobus Buyse en Domitilla Florentia Lagae.** (x Winckel Sancti Eligii 18 juli 1808). 1. **Rosalie** ° Rollegem Capelle 7 jun 1809. 2. **Charles Louis** ° Rollegem Capelle 30 jun 1811. 3. **Pierre François** ° Rollegem Capelle 7 dec 1813. * 4. **Angela** ° Rollegem Capelle 6 jan 1817. 5. **Federicus Constantinus** ° Rollegem Capelle 27 dec 1820. 6. **Petrus Joseph** ° Rollegem Capelle 11 jul 1824. 7. **Joannes** ° Rollegem Capelle 11 okt 1828

(2) **TOVERESSEKNOK** : Zo de **SLABBAARDSTRAAT-ZUID** (= zuid van de Rijksweg) gevolgd wordt, maakt deze straat een flinke bocht tussen het kruispunt met de Oude Ypersestraat (rechts) en de grens met Lendeledede.

Het Izegemse deel landerijen **LINKS** van die grote bocht was de "TOVERESSEKNOK" waar tot op het einde van de vorige eeuw een reusachtige populier stond, die in de volksmond de naam van de "TOVERESSEBOOM" meekreeg.

Volgens het oude bijgeloof kwamen alle heksen van Izegem, Lendeledede en Winkel-Sint-Elooi daar elke week bij deze boom bijeen, om te beraadslagen welk kind ze zouden betoveren. In de laatste jaren van de XIXe eeuw werd de boom geveld. Er werd een nieuwe geplant die maar niet meer groeien wilde. De uitleg die daarvoor ingang vond, was weer een betovering omdat de vroegere populier geveld was geworden.

De naam "TOVERESSEKNOK" blijft bij de ouderen bewaard, maar verzwakt als begrip en als toponiem bij de jongere generatie.

(3) **LEO GHIELEGHEM** : werd geboren te Lendeledede, 23.07.1812, als zoon van Joannes Baptiste en Ida Barbara Sintobin. Hij huwde Rollegem Kapelle op 16.04.1841 met Angela Buyse. **Kinders uit het huwelijk van Leon Ghielegem en Angela Buyse.**

(x Rollegem Capelle 16 april 1841) 1. **Joannes Baptiste** ° Ouckene 5 sep 1842. 2. **Barbara** ° Lendeledede 11 nov. 1843. * 3. **Henricus** ° Lendeledede 24 dec 1844. 4. **Barbara Rosalia** ° Lendeledede 17 nov 1846. 5. **Marie Louise** ° Lendeledede 17 feb 1848 6. **Ida Rosalia** ° Lendeledede 15 okt 1849. 7. **Petrus** ° Lendeledede 17 mei 1851. 8. **Constantinus Aloysius** ° Lendeledede 31 maart 1856. * 9. **Fredericus** ° Lendeledede 18 dec 1858.

In het dagboek Lafaut wordt de vermoorde vrouw "WEDUWE VANSIELEGHEM" genoemd. De naam van het slachtoffer die J. Lafaut had horen noemen, was voor hem een totaal onbekend persoon. In de regio is de naam VANSIELEGHEM heel wat frequenter in gebruik dan GHIELEGHEM, die hier eerder v r e m d aandoet. Vandaar het verschil van naam. Ouderdom van de slachtoffers en plaats van het gebeuren kloppen totaal met de achterhaalde gegevens.

Ook bij Julien De Vuyst - **Het moordlied in de Zuidelijke Nederlanden tot de XIXe eeuw - p. 103.** - is de naam van de krankzinnige foutief aangehaald. Hier spreekt de auteur van Frederick GULEGHEM i.p.v. GHIELEGHEM.

(4) Wanneer enkele weekbladen uit die jaren doorgenomen werden, werd de grootste verscheidenheid gevonden waar er sprake was van het moordwapen.

In de "GAZETTE VAN THIELT" en in "L'ECHO DE COURTRAY" spreekt men van een kneukelijzer (= boksbeugel = ploer-tenijzer = casse-tête).

In "DE DENDERBODE" is er sprake van een kandelaar, die zou gebruikt geweest zijn om de slachtoffers te doden.

Volgens "HET DAGBOEK LAFAUT" (T.M. nr. 75) was de moordenaar gewapend met een kapmes (= hakbijl) wanneer zijn broer en de burens de woning binnendrongen.

Welk moordwapen in feite gebruikt werd, is van minder belang. Het is echter wel opvallend dat de krankzinnige die persoon doodt die hem het nauwst aan het hart ligt en waarmee hij dagelijks het beste contact had.

(5) "DE DENDERBODE" - 28.08.1887. - p. 2.

Ook in DE DENDERBODE is de naam van de ongelukkige foutief doorgegeven. Ook hier spreekt men van Fr. Guleghem, zoals in voetnoot 2 werd aangeduid.

(6) Idem.

(7) Frederic Ghielegem werd te Kortrijk in St.-Anna opgenomen op 24.08.1887, onder registratienummer 326.

(8) De vertaling van dit rapport vindt U wat meer vooraan onder de hoofding "Het medisch rapport" terug.

(9) Overlijdensregister van de stad Brugge : 1913 nr. 874, geregistreerd op 1.10.1913.

(10) In de XVIIe, XVIIIe, XIXe en XXe eeuw (tot bij de aanvang van W.O.II) werden de slaande gebeurtenissen uit de actualiteit in liederen neergeschreven en op de wekelijkse markt gezongen. De gedrukte teksten werden tegen luttel prijzen verkocht aan de omstaanders en de muziek (viool en accordeon) was steeds vrij eenvoudig, zodat iedereen het nieuwe lied na een paar keer gehoord te hebben, het thuis zeker kon herhalen. Te Izegem stonden die liedjeszangers meestal op de Grote Markt, aan de noordzijde, in de kleine, windvrije hoek naast "CAFE RUBENS" (later : de winkel van kledij en linnengoed "De Soldeur").

(11) Gent, K.V.A.T.L. - Bibliotheek : bundel Volksliederen.

• **BIBLIOGRAFIE :**

1. Jules LAFAUT : Dagboek Lafaut
T.M. nr. 75 (XXVI/3).
2. "GAZETTE VAN THIELT" van 27.08.1887.
3. "L'ECHO DE COURTRAY" van 28.08.1887
4. "DE DENDERBODE" van 28.08.1887.
5. Gemeente Lendeledede - Bevolking - Overlijdens 1887/ nr 154 & 155.
6. Gent, K.V.A.T.L. - Bibliotheek, bundel Volksliederen.
7. Julien DE VUYST : Het moordlied in de zuidelijke Nederlanden tot de XIXe eeuw. - Aurelia Folklorica 6 - Aurelia Books, Brussel, 1976.
8. Stefaan TOP : KOMT VRIENDEN, luistert naar mijn lied.
Aspecten van de marktzanger in Vlaanderen (1750-1950) met register op de incipits door Wilfried Grauwels - uitg. Lannoo, Tielt/Weesp.
9. Brief 16.01.1989 : De directeur van het Psy-

chiatrisch Instituut O.L.Vrouw, Koning Albertlaan, 8, 8200 BRUGGE aan schrijver dezes.
10. Akte van overlijden - Stad Brugge : 1913 nr 874 : Frederic Ghielegem.

Hierbij ook een bijzonder woord van dank aan de vele personen, die door het verstrekken van bijzondere gegevens, op een heel spontane wijze hebben meegewerkt tot de realisatie van dit artikel.

- * Dhr Karel Baert 9300 Aalst
- * Dhr J. Blondeel 8200 Brugge-Assebroek
- * Dhr Ph. Degryse 8880 Tielt
- * Dhr R. Hessel 8001 Koolkerke
- * Dhr L. Huybens 3000 Leuven
- * Dhr A. Stroobants 9330 Dendermonde
- * Dhr Michel Tant 8710 Kortrijk-Heule
- * Dhr Roger Vandewalle 8760 Lendeledede
- * Mevr. R. Lermyte-Vincke, 8700 Izegem

Bijzondere tekens voor de bedelaars

Antoon VANDROMME

Om de groeiende bedelarij wat in te dijken, werd in januari 1766 een nieuw plakkaat uitgeschreven. Alwie wilde bedelen gaan, moest een loden teken om de hals dragen. Dat door de Heren van de wet van hun woonplaats zou worden uitgereikt. Dit plakkaat werd verstuurd door het hoofdcollege in datum van 4 januari 1766 en werd hier te Izegem in spoedzitting besproken op 10 januari daaropvolgend.

Dit gebeurde in tegenwoordigheid van de Hoogballiu, de Burgemeester en de Schepenen. Ze waren samengekomen om zo vlug mogelijk voor deze dringende eis een zo spoedig antwoord te kunnen vinden en om de uitvoering van het gevraagde zo snel mogelijk waar te maken.

Het zou een teken zijn dat door bedelaars, va gebonden en ook door landlopers zou moeten gedragen worden wanneer ze op bedelpad waren. Er werd beslist 100 LODEN MEDAILLES te gaan gieten met aan beide zijden de inscriptie :

ISEGHEM XIII, 1766

Ook werd nog bepaald dat deze medailles zouden uitgedeeld worden onder de arme behoeftige

mensen dezer parochie, die hier geboren waren. Ze zouden ertoe verplicht zijn die om de hals te dragen wanneer ze bij eender welke gelegenheid om aalmoezen gingen bedelen.

De tekens of medailles zouden ter kerke kunnen bekomen worden op de 23ste van dezelfde maand 1766.

In deze periode was Izegem bijna twee volle eeuwen onder het bestuur van het edel geslacht VILAIN VAN GENT. Zoals het bij de naam Vilain gebruikelijk was, werd meestal een XIII aan de naam toegevoegd.

Hier gaat het er nog wat sterker aan toe. De XIII van de Vilains wordt alleen vermeld. Daarmede wordt de heersende familie voldoende genoemd.

Die edele naam moest nu precies niet door het bedelend schorremorrie als een sieraad om de hals gedragen worden.

Deze bedel-medailles werden wel vaag omschreven en het bestaan ervan aan ons bekend gemaakt via bewaard gebleven resolutieboeken ... jammer echter dat er nergens geen enkel exemplaar meer bewaard gebleven is, of toch ?

Volgens de gegevens in het RESOLUTIEBOEK VAN ISEGHEM 1696-1793.

Emelgem Vroeger

Nabeschouwing bij de tentoonstelling van 29 juni tot 3 juli 1989

Raf WERBROUCK

Omdat het Feestcomité ook een Cultuurcomité is, werd in een van de voorbereidende vergaderingen de idee naar voor gebracht om ter gelegenheid van de jaarlijkse Emelgemse feesten ook een tentoonstelling in te lassen om het oude Emelgem, d.w.z. van vóór 1940, voor de geest en voor het oog te halen. Dit idee werd ter uitvoering toevertrouwd aan een werkgroep bestaande uit J.-M. Lermyte, M. Vankeirsbilck, E. Maertens, E. Van tomme, L. Ghekiere en R. Werbrouck.

In een eerste vergadering van deze werkgroep bleek dat dit idee materieel te verwezenlijken was en er werd een brief opgesteld met vraag naar foto's, tekeningen, kaarten, schilderijen, affiches, vlaggen, ... Deze oproep werd in alle Emelgemse brievenbussen gedeponerd en verscheen ook in de pers.

Op de vergadering van 20 maart 1989 kon reeds een eerste bilan opgemaakt worden, met niet minder dan 25 items. Daardoor kon reeds een voorlopige indeling worden gemaakt die niet meer echt zou veranderen: school, economie, cultuur, kerk, politiek, archief. Daarbij zou nog komen: 1) een te maken videomontage die aan de hand van de verhalen en gebeurtenissen, verteld door enkele rasechte oudere Emelgemnaren, het leven van vóór 1940 zou evoceren; 2) de diamontage die E.H. Monballyu rond 1940 had gemaakt.

Na nog tal van bijeenkomsten van de werkgroep kon de tentoonstelling worden opgezet en was ook de videomontage, verwezenlijkt door Geert Vankeirsbilck klaar gekomen. In de bovenzaal van het voormalige Emelgemse gemeentehuis zagen de bezoekers achtereenvolgens:

— OOK EMELGEM POLITIEKTE, met kaarten, portretten van Emelgemse burgemeesters, verkiezingspamfletten, twee wapenschilden en een tabel met de meest merkwaardige gebeurtenissen vanaf omstreeks 1100.

— HIER WERDEN BROEKEN VERSLETEN, met een oude schoolbank, platen en kaarten,

schriften, wereldbol.

— ER WERD OOK GEWERKT, met foto's van oude hoeven, molens - Emelgem telde er ooit vijf -, roterijen, thuisstiksters voor schoenfabrieken, en van een oude Emelgemse garage.

— ONTSPANNING NA HET WERK gaf een idee van het zeer bloeiende verenigingsleven in het interbellum, met toneel-, zang- en muziekmaatschappijen, de twee veloclubs, de drie voetbalclubs, de Crispijn- en de Elooigilde, de congregatie, de ziekenbond, spaarkas, kroostrijke gezinnen, oudstrijders, sportvereniging, vinkenvereniging, vogelpik, kaarters en turnclub.

— BIJNA IEDEREEN KWAM ER... MAAR IEDEREEN ZAG HET evocerde het godsdienstig leven met processievlaggen, kazuifels, antieke kandelaars, oud-pastors, oude torenhaan, belevaartvaantjes, kerkbaljuw, Emelgem-Ommegang.

Het geheel werd aangevuld in de KIJKKASTEN met een oude Poppkaart (een kadasterkaart), gemeenteraadsverslagen, politieverordeningen, een Romeins bronzen muntstuk, een trouwboekje van 1871, het zeer waardevolle Missale Romanun van de Plantijndrukkerij uit 1835 en alle gekende publikaties over Emelgem.

Ondertussen konden de bezoekers de videoopname bekijken waarin Raf Werbrouck vertelde over markante figuren van vroeger en waarin Gerard Buyse, Michel Devoldere, Gerard Dekeyzer, André Bonte, Jos Maertens en Maurice Vankeirsbilck - de maker van het scenario - evocerden hoe het er vroeger in Emelgem soms aan toe ging. In de oude schepenzaal werd dan weer met belangstelling naar de diamontage van E.H. Monballyu gekeken.

Deze expo kon zich in een zeer ruime belangstelling verheugen. Alleen jammer dat ze niet een tweede weekend open bleef, zegden zij die de kans hadden gemist.

De Koninklijke Toneelvereniging : "Overwinders in Eendrachtigheydt"

Raf VANDENBERGHE

De koninklijke toneelvereniging "OVERWINDERS IN EENDRACHTIGHEYDT" kreeg op 17 oktober 1989 de Cultuurtrofee 1989 vanwege de Stedelijke Culturele Raad én ze wordt straks 75 : twee geldige redenen om ze ook eens in Ten Mandere in de kijker te stellen. We doen dit door de geschiedenis van haar groei te belichten, ook al kwamen zij hier en elders reeds onder de schijnwerpers.

Wij hebben het achtereenvolgens over :

- de oude 'retorycke gilde'
- de toneel- en zangmaatschappij 'De lustige Vrienden'
- 'De lustige vrienden' worden 'Overwinders', en de geschiedenis van de laatste 43 jaar
- overzicht van het repertoire over de laatste 75 jaar

1 DE OUDE RETORYCKE GHILDE 'OVERWINDERS IN EENDRACHTIGHEYDT'

De geschiedenis van deze gilde werd in T.M. reeds tweemaal uitvoerig behandeld, een eerste maal door A. VANDROMME (1) en een tweede maal door J. HUYGEBART (2). Bovendien kreeg zij in de 'Geschiedenis van Izegem' een zestal bladzijden van de hand van H. WILLAERT (3). Daarom kunnen wij ons hier tot het essentiële beperken.

De gilde werd opgericht op 10 juli 1718 en kreeg de welluidende naam mee "*Godtminnende retorycke ghilde oft broederschap van het hoogheerdigh heyligh Sacrament des autuers onder den tyttel van overwinders in eendrachticheydt onderhouden binnen de prochie ende prinsdomme van Iseghem*".

Aanvankelijk was ze uitsluitend in dienst van de kerk ; de leden vergezelden het Allerheiligste binnen en buiten de kerk, bij aanbiddingen en tijdens de generale berechtingen. Algauw werd daar een literaire dimensie aan toegevoegd. Zij spraken samen over geloofszaken, stichtende verhalen werden op rijm gezet en uitgebeeld voor het

publiek. Deze spelen moesten dan wel vooraf door de pastoor en door het magistrat van het prinsdom goedgekeurd en toegelaten zijn.

In 1749 aanvaardde de soereine kamer 'De Fonteyne' uit Gent het peterschap over de Izegemse gilde. Daarmee kreeg zij het plaatselijk monopolie voor haar literarie- en toneelactiviteit. Een paar jaar later bleek echter dat deze erkenning wel bescherming maar geen exclusief recht verleende.

De gilde kende een zekere bloei tot 1770, het jaar waarop Izegem een toneelonvriendelijke pastoor kreeg die alle lokale voorstellingen verbood. Tot overmaat van tegenspoed kwam dan nog het edict van 1786, waarmee Jozef II alle broederschappen, opgericht in kerken en kapellen, afschafte. Als toneelvereniging mocht ze wel verder werken, maar het bleef om verschillende redenen moeilijk.

In de Franse tijd, vanaf 1796, werden alle gilden opgeheven en werden alle gildevoorwerpen eigendom van de staat. Vanaf 1806 was er een versoepeling, die de aanzet werd van een zekere heropleving. In 1807 werd weer deelgenomen aan een concours te Heule, in 1808 was er een dichtwedstrijd rond een rouwklacht voor de Heer Van Huerne en in 1810 was er feest voor de stadhouder Dienberghe, waarvan een zeer merkwaardig dichtwerk overgebleven is.

In de Nederlandse Tijd, van 1815 tot 1830, was er ook menig teken van leven. Na de onafhankelijkheid werd de gilde kerkelijk heringericht en staan haar daden herhaalde malen in de annalen vermeld. Maar in 1852 worden literaire vergaderingen en toneelvertoningen vanwege de kerkelijke overheid definitief verboden, zodat sindsdien enkel de godsdienstige activiteiten konden blijven doorgaan.

Tenslotte nog een woord over de zilveren borstieraden die de gilde bezat en die de bestuursleden droegen op bijzondere dagen. Omstreeks 1810 liet de stadhouder ze herstellen en oppoetsen. In de bovengenoemde literatuur leek men

hun spoor kwijt, maar ze bestaan nog en worden bewaard in het dekanaal archief te Izegem.

2. DE TONEEL- EN ZANGMAATSCHAPPIJ 'DE LUSTIGE VRIENDEN'

Ter gelegenheid van het 75-jarig jubileum van de vereniging schreef de secretaris, Willy SEGERS, een niet-gepubliceerde korte geschiedenis (4). Een bewerking daarvan werd afgedrukt in 'In de Kijker' (5). Ook in de 'Geschiedenis van Izegem' verschenen een tiental bladzijden over De lustige Vrienden, van de hand van H. WILLAERT (6). Beide schrijvers vullen mekaar aan, maar af en toe is er wel eens tegenspraak inzake feiten of data.

Het verhaal van De lustige Vrienden begon eigenlijk heel gewoon, ergens begin 1915. Enkele vrienden, zangliefhebbers, kwamen samen bij August Verfaillie thuis, en zongen een lied bij het drinken van een glas. Ze gingen daarmee door en zo ontstond er weldra een toneelkringetje. In de zomer van 1915, in volle oorlogstijd, gaven ze de eerste drie voorstellingen. Meteen kozen ze een bestuur voor hun toneelkring: Gerard Sabbe was de eerste voorzitter, Frans Dewulf de eerste ondervoorzitter. Zo ging de vereniging officieel van start.

Om geen problemen met de bezetter te krijgen vroeg het bestuur de toelating om opvoeringen te geven. Het kreeg die, op voorwaarde dat de stukken vooraf aan de Duitse overheid voorgelegd werden. In de archieven lezen wij, dat de opbrengst van de opvoeringen toen al naar liefdadigheid ging: hulp voor de krijgsgevangenen, voor de armen van de stad, voor de kinderkliniek en voor de oorlogswezen werden vermeld. Deze edele instelling zal ook later, in andere moeilijke tijden, de vereniging sieren, en tot op heden gebeurt het nog wel eens. De toegansprijzen in 1915 waren 0,50 fr en 0,40 fr.

In 1916 werd een nieuw bestuur gekozen, waarbij Medard Bral erevoorzitter en Gustaaf Vandeputte voorzitter werden. Meteen werden de eerste 'standregels' opgesteld. Officieel heette deze vereniging *Toneel- en Zangmaatschappij DE LUSTIGE VRIENDEN*, gevestigd te Iseghem onder de kenspreuk "Doe wel en zie niet om". Het is evenwel niet duidelijke

De Heer Medard Bral, erevoorzitter 1916-1925, voorzitter 1925-1955.

lijk wanneer juist deze naam gegeven werd. Volgens het Gulden Boek, dat hiervoor onze bron is maar dat pas in 1926 geschreven werd, komen naam en devies voor bij de bestuursvergadering van 14 september 1916. Maar de bijkomende vermelding "Lokaal FLANDRIA, Melkmarkt 11 Iseghem" stond er zeker niet bij in 1916!

In januari 1917 werd hun lokaal, De nieuwe Sint-Pieter, in beslag genomen en omgevormd tot klaslokaal. De Cercle Sportif, in de Nieuwstraat, werd hun nieuwe thuis. Eveneens in 1917 kwam Valère Strynckx de artistieke leiding waarnemen, en hij zou dit bijna dertig jaar volhouden. Op dat ogenblik leidde August Verfaillie het koor en Camiel Christiaens het orkest.

De Heer Valère Strynckx, toneelleider van 1917 tot omstreeks 1945.

De bezetting bracht haar problemen mee. In 1917 werden alle decors en toneelaccessoires in beslag genomen. Pas in 1918, na de nodige aanvragen en ontgoochelingen, werd alles weer vrijgegeven en mochten ze alles van de Duitse opslagplaats in De Broederliefde terughalen. Vermelden wij ook, dat in 1917 en later in 1919 telkens twee stukken van de hand van stadsgenoot Dr. Jozef Gits op het programma voorkwamen. In september 1918 kon worden opgetreden met 19 acteurs, een groep figuranten en een "volledig" orkest.

Tot in 1919 was er geen sprake van dat Izegemse dames op de scène zouden komen. Andere toneelkringen, o.m. de Grétrykring, deden voor de vrouwenrollen al jaren beroep op gastactrices uit Brussel of uit Antwerpen. Maar in 1919 speelden onze Izegemse dame Antoinette Vanbesien en

Mevrouw Antoinette Vanbesien, ster-actrice van 1919 tot 1979.

drie andere dames een rol in *Liefdezuster*, waardoor de ban gebroken werd. In de stad werd het feit besproken en beschreven, meer goed- dan afgekeurd, en sindsdien gebeurde het onafgebroken en steeds meer.

In de zomer van 1919 moest men nog eens veranderen van zaal, omdat de Cercle Sportief omgebouwd werd tot een danszaal. Men kon van Camiel Ameye de zaal Flandria, op de Melkmarkt, huren, maar de zaal verkeerde in een erbarmelijke toestand. Als één man zetten de leden zich in om ze om te toveren tot de 'Schouwburg Flandria', en door een huurcontract van drie-zes-negen was men eindelijk eens voor ge-

ruime tijd vrij van huisvestingszorgen. Vanaf het eerste jaar gaven zij er jaarlijks 4, 5 of 6 verschillende voorstellingen, telkens voor een bomvolle zaal. Nochtans was er in deze tijd geen gebrek aan concurrentie! Na 1920 zijn de toneelverenigingen als paddestoelen uit de grond geschoten. Op een bepaald ogenblik telde Izegem er minstens negen; iedere zuil en iedere bond had blijkbaar zijn toneelgroep. Slechts één ervan is tot op vandaag overgebleven, juist de lustige Vrienden. Alle andere bestaande toneelgroepen ontstonden na 1945.

In 1922 gaf voorzitter Gustaaf Vandeputte zijn ontslag en in 1923 werd hij opgevolgd door Urbain Wybo. August Verfaillie werd orkest-dirigent.

In 1923 werd voor de eerste keer deelgenomen aan een provinciale toneelwedstrijd. Met het stuk *Aan Flarden* werd een erediploma behaald. Met hetzelfde stuk en met het blijspel *Leentje uit het Hemelrijk* drongen zij in 1924 in Leuven mee in een nationale wedstrijd voor amateurstoneel.

Drie leden kregen een erediploma, de maatschappij zelf kreeg een bijzondere vermelding voor de toneelschikking. In het Gulden Boek lezen wij onder 1925 verder nog: "Sedert verscheidene jaren maakt de Maatschappij deel van West-Vlaanderen's en Nationale Toneelverbonden. Sinds is hare Toneelzaal als wettige Schouwburg aanveerd en erkend".

In 1925 kreeg de vereniging een afvaardiging van het Ministerie van Kunsten en Wetenschappen op de voorstelling van het blijspel *Tinneke*, van Willem Putman. Zij kreeg hartelijke felicitaties.

Nog in 1925 werd de vroegere erevoorzitter, Medard Bral, voorzitter. Hij zou dit blijven tot aan zijn dood in 1955 en zelf vrijwel alle bestuursfuncties waarnemen. Ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van de vereniging, in 1926, schonk hij haar een Gulden Boek, en terzelfdertijd werden de elf overblijvende stichters luisterrijk gevierd. Dit Gulden Boek is eerder een kroniek over het leven en het werk van de toneelvereniging en als dusdanig is het van onschatbare archiefwaarde. Jammer genoeg werd het maar bijgehouden tot in 1946, en van 1946 tot 1986 was het zelfs onvindbaar. In 1928 kreeg het bestuur zijn eerste vrouwelijk lid in de persoon van actrice

Antoinette Vanbesien. Zij was zopas bekroond als de beste actrice van het tornooi van de Zeegbare Herten in Roeselare. Eveneens in 1928 kreeg de vereniging onverwacht een flinke opdoffer, als het huurcontract voor de zaal Flandria door de eigenaar opgezegd werd. Ze dachten aan alle werk en kosten die ze deden voor de inrichting in 1919 en daarna, ze konden weer gaan zoeken. Zo kwam het dat er in heel 1929 geen vertoningen waren; pas einde 1929 kwamen ze overeen met de Middenstandsbond om in hun zaal, op de Grote Markt, jaarlijks twee of drie vertoningen te geven. Het zal in deze context zijn dat er toen stukken van Robert Gits gespeeld werden, want deze was voorzitter van de Middenstandsbond. Was men aanvankelijk gelukkig met de nieuwe zaal, toch bracht deze verhuizing weer andere problemen mee. De Middenstandsbond had namelijk de neiging om de toneelgroep in te schakelen in hun werking, ze zelfs als een afdeling van de Middenstand te beschouwen. De Voorzitter antwoordde daarop, dat artikel drie van de statuten van De lustige Vrienden alle politieke bindingen verwerpt. Daarmee was de kwestie voorlopig afgesloten, maar niet opgelost.

In juni 1931 nam de toneelkring deel aan het Vlaggetornooi te Oostende, ter gelegenheid van de onthulling van het standbeeld van Leopold II. De lustige Vrienden kregen een herinneringsmedaille en Antoinette Vanbesien stond helemaal bovenaan het klassement van de spelers van de provincie. In december 1931 namen ze deel aan een provinciale toneelwedstrijd: ze promoveerden naar eerste afdeling en kregen een prijs van 250 fr. In hetzelfde tornooi bekwam Antoinette Vanbesien het diploma van verdienstelijke speler; in de volgende jaren zou zij nog een hele reeks eervolle vermeldingen bekomen.

In juni werd een benefietvoorstelling gegeven bij de viering en ten voordele van onze honderjarige Francesca Cloet.

In 1933 werd toneelleider Valère Strynckx tevens bestuurslid van de Westvlaamse toneelbond. Vanaf hetzelfde jaar stipt secretaris Leon Terryn in het Gulden Boek aan dat er meer aandacht geschonken wordt aan beschaafde uitspraak en dat daartoe een "cursus spraakleer" aanbevolen wordt, dit "om zodoende op een hooger peil te

komen op letterkundig gebied en mogelijks wel tot Rederijkerskamer te kunnen benoemd worden". In het Gulden Boek wordt deze wens drie jaar later nog eens herhaald met de woorden "droomde van de eer te genieten koninklijke of mogelijk als Rederijkerskamer betiteld te zullen worden".

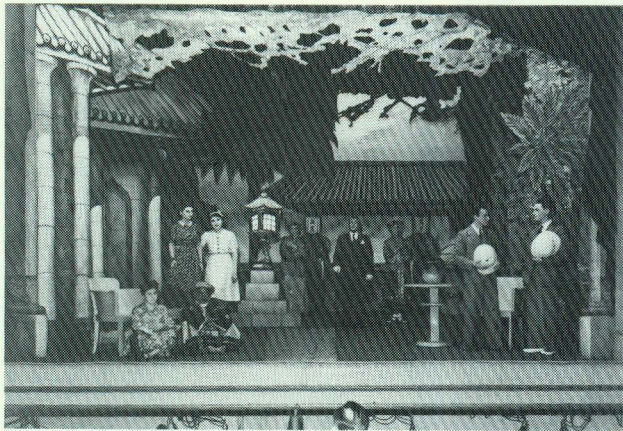
Typisch voor verenigingen uit het interbellum is blijkbaar ook hun vaderlandse gezindheid. Zowel in 1934, bij het verongelukken van koning Albert als in 1935, bij het verongelukken van koningin Astrid, werden rouwtelegrammen naar het vorstenhuis gestuurd.

In 1934 bleek er nog altijd een orkest te zijn bij de lustige Vrienden; het stond onder de leiding van Jules Clement. In de jaren die volgden stelde men een daling van de belangstelling vast. Het getrouwe cliënteel was niet volledig gevolgd naar de nieuwe zaal, uit politieke overwegingen of uit partijgeest, dacht men toen. Vergeten wij niet, dat juist deze jaren zeer intens politiek gekleurd waren, en ook dat wij volop in een crisistijd beland waren. De geringe belangstelling had uiteraard zijn invloed op de financiële toestand: veel minder inkomsten tegenover evengrote uitgaven, dat kon niet blijven duren. Men probeerde het nog met speciale prijzen; op 25 maart 1935 waren de "prijzen der plaatsen: 6, 4 en werklozen 2 fr".

In alle stilte begon men in 1935 toch maar onderhandelingen met E.H. Vierstraete, bestuurder van de vakschool en van de zaal Het Gildenhuis. Ze werden succesvol afgesloten, zodat de Middenstandszaal opgezegd kon worden. Vanaf december 1935 werden de opvoeringen gegeven in de feestzaal van het Gildenhuis. De vergaderingen en de repetities gingen van dan af door in De Arend, Roeselaarsestraat.

De verhuizing had blijkbaar het verhoopte gunstig effect wat betreft publieke belangstelling. In het Gulden boek lezen wij superlatieven als "een uitgelezen en talrijk publiek". In deze ruime en goeduitgeruste zaal zullen de lustige Vrienden trouwens dertig jaar blijven spelen, tot het Stedelijk Auditorium klaar was.

De jaren 1939, 1940 en 1941 waren moeilijke jaren, wegens oorlogsomstandigheden. In 1940 waren er trouwens helemaal geen opvoeringen.

Oktober 1942.

Opvoering van 'Het Chineesche Landhuis'.

Vanaf 1942 daarentegen ging het, op toneelgebied, weer stukken beter en in 1943 werd zelfs een goed jaar. In dit jaar promoveerden De lustige Vrienden naar ereafdeling, met een optreden in zaal Patria in Roeselare met *Kinderen van ons Volk* van Antoon Coolen. In 1944 kregen ze de eerste prijs in een wedstrijd van Gouw West-Vlaanderen met het stuk *De Vreemdeling*, eveneens van Antoon Coolen. Meer dan 200 toneelverenigingen namen deel aan dit toernooi. Omstreeks deze tijd nam

Valère Strynckx afscheid als regisseur, na 30 jaar dienst. Tot 1964 ontbrak verder een vaste toneelleiding. Allerlei mensen sprongen in, soms slechts voor een paar stukken. We vernoemen Aser Moenaert, Gaston Vandermeulen, Frans Poos en Remi Van Duyn. Twee mannen die tussenin wat langer regisseerden waren de fameuze François Bernard en Denis Vandercruys, die ook auteur was. Verder werd deze periode overbrugd door een eigen regie vanuit de groep, waarbij Antoinette Vanbesien op de voorgrond trad.

In april 1946 werd hulde gebracht aan Antoinette Vanbesien voor haar zilveren toneeljubileum. Het stuk *Sonna*, van Jan Fabricius, werd opgevoerd; de regie was in handen van François Bernard, Antoinette speelde zelf de hoofdrol.

In mei 1946 waagden De lustige Vrienden zich voor het eerst aan een operette. Ze begonnen met *De lustige Weduwe*, vervolgden in september met *Scardasvorstin*, in januari 1947 volgde dan *Wenerbloed* en in oktober 1947 kwam *De Bommelbaron*, François Bernard voerde de regie, behalve in *Scardasvorstin* waarbij Octaaf Debels regisseerde. Om de drang naar kwaliteit te illustreren vermelden we dat François Bernard beroepsacteur was aan

Uit de tijd van de operettes, 1945-1947.

Mei 1946. 'De lustige Weduwe', opgevoerd in de zaal van het Gildenhuis. (bemerkt de orkestbak)

de Koninklijke Vlaamse Schouwburg te Brussel en dat er gespeeld werd met het Symphonisch Orkest van Kortrijk onder de leiding van Robert Vantieghem, die ook dirigent was aan de opera van Rijsel. In *Scardasvorstin* had Roger Snoeck de muzikale leiding. Klinkende namen van actrices en acteurs uit de tijd van de operettes waren: Andrea Denys, Rachel Vanderheeren, Gilbert Declercq, René Huysman, Jozef Segers en Willy Segers.

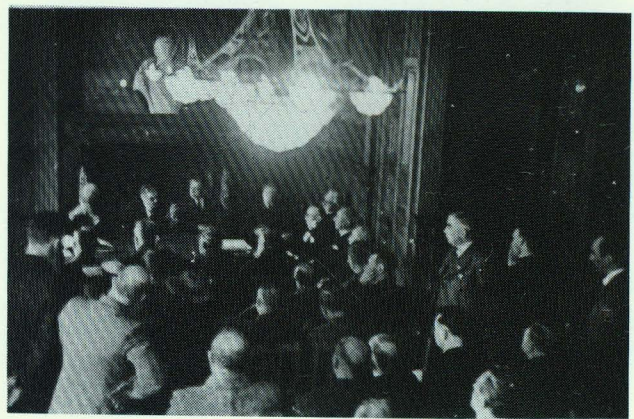
3. 'DE LUSTIGE VRIENDEN' WORDEN OVERWINDERS IN EENDRACHTIGHEYDT', EN VERDER

Op 20 april 1947 vierde de Toneel- en Zangmaatschappij 'De lustige Vrienden' haar dertigste verjaardag en tevens werd ze door de Koninklijke Souvereine Hoofdkamer 'De Fontaine' uit Gent erkend als de voortzetting van de oude Rederijkerskamer 'Overwinders in Eendrachtigheydt' uit 1718.

Het nieuwe blazoën, in de gebruikelijke ruitvorm werd in 1947 geschilderd door Albert Demoen. Centraal staat de monstrans, die herinnert aan de stichting als 'broederschap van de hoogweerdigh heyligh Sacrament des auteurs', verder de banderol met de tekst "tot meerdere eere van Jesus Christus", de stichtingsdatum 1718, en de wapenschilden van Kortrijk (toen kasselrij), Izegem en de familie Gillès de Pélichy (prins in 1947).

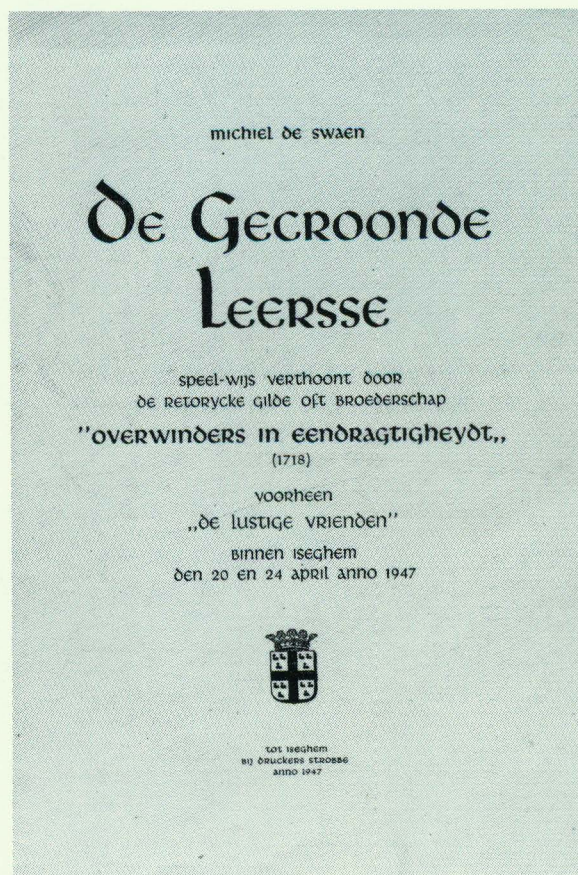
De dag ving aan met een hoogmis in de Sint-Tillokerk opgedragen door pastoor Van Cappel, die in zijn gelegenheidstoespraak wees op de kul-

April 1947. In een academische zitting in het stadhuis worden 'De lustige Vrienden' de 'Overwinders in Eendrachtigheydt'.

turele, religieuze en sociale taak die De lustige Vrienden met deze erfenis op zich namen. Om 11 uur was er een academische zitting in het stadhuis. Daar werd het woord gevoerd door burgemeester E. Allewaert en namens 'De Fonteine' door griffier A. Van Elslander en hoofdman Dr. H. Van Overbeke. Daarop werd het nieuwe charter door L. De Schepper, eredecken van 'De Fonteine', overhandigd aan baron Raphaël Gillès de Pélichy, prins van de Izegemse kamer. Het dankwoord werd uitgesproken door Walter Strynckx, secretaris van De lustige Vrienden. Tot slot bracht de Heer De Raedt, voorzitter van 'De zeegbare Herten' uit Roeselare, een broedergroet. Na de academische zitting kon men een bezoek brengen aan een tentoonstelling van archiefstukken en documenten van de oude redrijkerskamer, die in het archief van de Sint-Tilloparochie bewaard worden. De oude confrerieën Sinte-Barbara en Sint-Sebastiaan stelden er eveneens hun archiefstukken ten toon. Bij deze viering hadden ze ook een nieuw ruitvormig gildeblazoen laten schilderen door Albert Demoen. Het herinnert in veel opzichten aan het oude blazoen, maar het is toch geen getrouwe copie. Na de middag gingen de feestvierders naar de toneelzaal. Vóór de vertoning overhandigde H. De Schrijver, wapenheraut van 'De Fonteine', het nieuw blazoen. Dr. H. Van Overbeke en W. Strynckx voerden nogmaals het woord (7). Daarna kon men kijken en luisteren naar *De gecroonde Leersse*, een stuk van Michiel De Swaen uit 1688, onder regie van François Bernard en met in de hoofdrollen Herman Vandermeulen (K.N.S. Gent), Antoinette Vanbesien, Andrea Denys, Willy Segers en Roger Lherminez. Deze opvoering vormde een waardig sluitstuk voor deze onvergetelijke dag. Met de erkenning kreeg de vereniging wat ze reeds veertien jaar vroeger op haar verlanglijstje geschreven had, en toch zou ze nog tot in 1970 wachten om onder de nieuwe naam op te treden! Ze bleven voorlopig 'Lustige Vrienden'.

De twaalf jaar die volgden werd het archief niet goed bijgehouden. We kennen wel hun repertoire, we weten ook dat De lustige Vrienden in 1953 voor radio Kortrijk het luisterspel *De gehuurde Bruid* verzorgden. Op 12 februari 1955

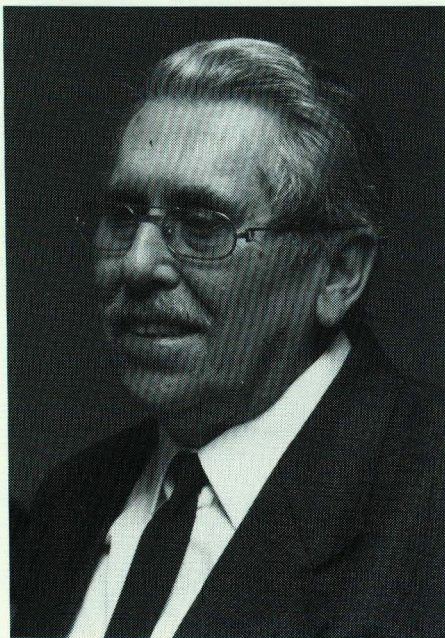
'De gecroonde Leersse', opgevoerd in april 1947 ter gelegenheid van de overhandiging van het blazoen van de 'oude retorycke ghilde'.

overleed Medard Bral; hij was erevoorzitter sinds 1916 en voorzitter sinds 1925. Hij werd opgevolgd door Gabriël Huyghe, die reeds in 1960 erevoorzitter zou worden als Paul Sintobin het voorzitterschap op zich nam. Vanaf 1959 is Willy Segers secretaris-penningmeester.

In de zestiger jaren, de laatste jaren in de Gildezaal, daalde het toeschouwersaantal aanzienlijk. Het waren de jaren van de opkomende televisie en van de vlottere verplaatsingsmogelijkheden, waar iedere vereniging last van had. Met de bedoeling de belangstelling aan te wakkeren organiseerde de Stedelijke Culturele Raad vanaf het speelseizoen 1960-1961, en dit gedurende zeven opeenvolgende seizoenen, een toneeltornooi voor Izegemse groepen. Voor De lustige Vrienden bracht dit wisselend succes. Terecht echter stipt voorzitter P. Sintobin in zijn voorwoord tot het jubileumtornooi 1990 aan: "Maar de drang naar

acteren is zo diep ingeworteld ; de werkkraft van de amateursverenigingen zo groot dat ze die moeilijke periode niet alleen hebben doorworsteld maar dat ze daardoor zelfs sterker zijn geworden, zeker kwalitatief maar ook op het vlak van de publieke belangstelling” (8).

Intussen werd de regie gedurende een vijftal jaar waargenomen door Denis Vandercruys, en daarna nog even door Etienne Lefere. In 1964 sprong Jan Vercruysse in voor de regie van *Valstrik voor Man alleen*, veertien dagen voor de première. Het werd een voltrefter. Zijn reactie achteraf gaf nochtans niet veel hoop, wij citeren : ”En alhoewel ik na afloop een ’nooit meer’ had laten vallen, toch liet ik mij het seizoen daarop overhalen om andermaal de klus te klaren. Niet zonder mijn voorwaarden te hebben gesteld, nl. de eis naar meer discipline onder de acteurs.” (9) Wij zijn intussen 1990, en hij klaart de klus nog altijd...

De Heer Jan Vercruysse, regisseur van 1964 tot heden.

Op 23 februari vierde de vereniging haar vijftigste verjaardag en werd ze gemachtigd om de titel ’Koninklijke Maatschappij’ te dragen. Bij deze gelegenheid werd *El Greco* opgevoerd, een stuk met een zo omvangrijke bezetting dat een andere lokale vereniging, De Van Maerlantgesellen, een aantal gastacteurs moest leveren. Het resultaat

December 1979. Bij het afscheid van Antoinette Vanbesien zijn ondermeer Minister Coens en de Voorzitter van het A.W.T. aanwezig.

van deze samenwerking was positief en ze werd herhaald in *Van de Brug af gezien* en *De Nacht van de zestiende januari*. In 1970 leidde de samenwerking tot de fusie van beide gezelschappen en sindsdien wordt opgetreden onder de in 1947 toegekende naam Overwinders in Eendrachtigheidt.

Vanaf oktober 1967 werd intussen ook opgetreden in het Stedelijk Auditorium, een zaal die aanvankelijk als muziekauditorium ontworpen was en sindsdien moeizaam aangepast werd voor toneelopvoeringen. In 1972 werd een draaiscène aangekocht, vervaardigd door de heren Simoens. In 1977 verliet men, door een misverstand, het lokaal Het Damerd voor de repetities en werkvergaderingen, en ging men daarvoor naar Café Royal in de Nieuwstraat.

In 1979 vierde Antoinette Vanbesien haar zestigjarig toneeljubileum. In *De Medailles van een oude Vrouw*, oktober 1979, schitterde zij voor de laatste maal. Deze leading-lady van het Izegems toneel overleed op 5 januari 1986.

In 1980 werd, ter gelegenheid van de viering van 900 jaar, in coproductie een opvoering gegeven van *Het Ei*, in een regie van Rose Calmeyn.

In 1981 klommen de Overwinders weer op naar ereafdeling met het stuk *Acapulco Liefste*. Deze overgang werd in 1984 met *Harold en Maude* bevestigd met nog betere punten, en in het Gaverjuweel te Waregem behaalden ze de derde plaats. In 1984 werd een nieuw lichtorgel uitgewerkt

door Marc Deboo en werd voor de decorbouw een fonddoek van 11 x 5,83 m aangekocht. In 1985 sloot Café Royal zijn deuren en kwam de vereniging opnieuw terecht in Het Damberd, Roeselaarsestraat. In 1987 veranderde zij alweer en ging dan naar café Annor op de Grote Markt.

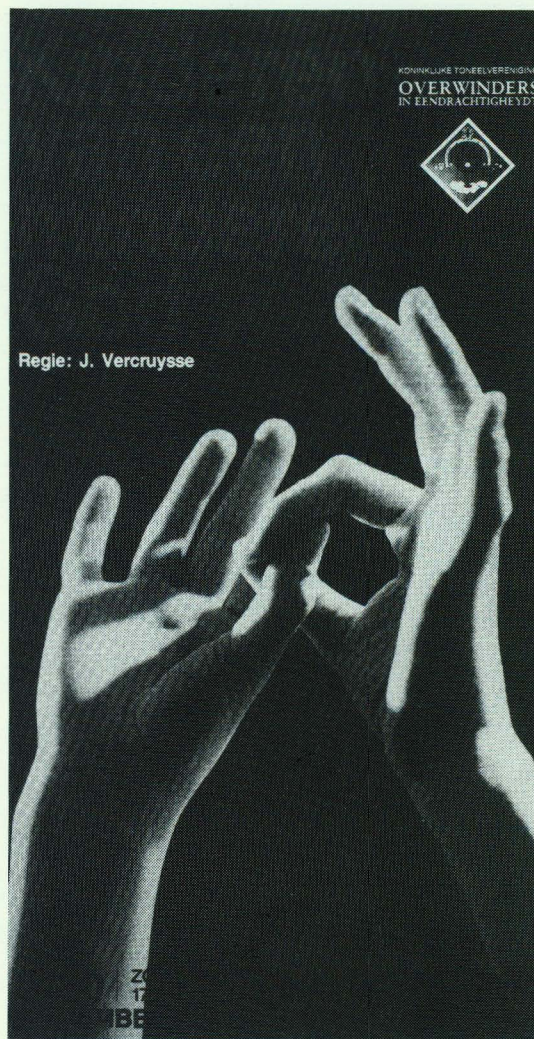
Hoewel de Overwinders niet specifiek ingesteld zijn voor gastoptredens, toch hebben zij in de loop der jaren menigmaal de thuiszaal verlaten. Wij vernoemen voor de laatste 25 jaar : Gits en Staden (1967), Lichtervelde (1969), Roeselare (1972), Roeselare en Sint-Andries (1974), Kortemark en Veurne (1976), Koekelare en Oostende (1977), Kortemark (1983), Waregem (Gaverjuweel 1984), Sint-Andries (tweemaal in 1985), met daarbij nog lokale vertoningen in Ave Maria (maart 1966), het Stadhuis (arena, november 1971), de Gilde (maart 1986), het Rusthuis (november 1987).

In december 1988 tenslotte, nog vers in het geheugen, gaven zij een schitterende voorstelling van *Kinderen van een mindere God*, waarmee zij verdiend promoveerden naar eerste afdeling (nieuwe naam voor superieure afdeling).

En als complete bekroning behaalden zij in 1989 de Stedelijke Cultuurtrofee.

De Heer Paul Sintobin, voorzitter van 1960 tot heden, bij de overhandiging van de Cultuurtrofee op 17 oktober 1989.

December 1988. Met het stuk 'Kinderen van een mindere God' promoveerden de Overwinders naar eerste afdeling.

Het succes van de Overwinders blijkt niet enkel uit quoteringen en titels. Zij winnen, jaar na jaar, vertoning na vertoning, de gunst van het publiek. En dat moet je maar verdienen !

Sinds 1980 worden jaarlijks twee verschillende stukken opgevoerd en ieder stuk wordt vier of vijf maal gespeeld. Telkens lokken ze nagenoeg volle tot overvolle zalen. Gemiddeld zijn er 1250 toeschouwers per stuk, zonder rekening te houden met bijzondere opvoeringen voor Rotary en dergelijke.

Waarin schuilt hun kracht ? De voorzitter van de Culturele Raad, Geert Orgaer sprak bij het overhandigen van de Cultuurtrofee van enthousias-

me, ambitie en de vast wil tot slagen ; van een voortdurend streven naar perfectie ; van durf en zelfzekerheid die onder meer ook blijkt uit de keuze van moeilijke stukken (10). Voorzitter P. Sintobin looft de enorme teamgeest. Maar ook bepaalde vaste waarden zullen er niet vreemd aan zijn : Willy Segers is de getrouwe secretaris sinds 1959, Paul Sintobin is een gewaardeerd voorzitter sinds 1960, Jan Vercruysse is de gevierde huisregisseur sinds 1964. Allemaal periodes die kunnen tellen ! Het dynamische bestuursteam bestaat verder uit : Raph Declerck, de alomtegenwoordige public-relationsman, Annie Vansteenkiste, die de onmogelijke zaken oplost, Anny Lezy, Hendrik Popelier, Greet Soenen en Laurens Strobbe. Hun durf en hun zin voor initiatief blijkt ook nu weer uit het programma van het jubileum-tornooi, waarmee ze in 1990 hun 75 jaar vieren.

Ook vanwege Ten Mandere wensen wij aan deze 75-jarige jongeling de vervulling van zijn ambities, nog veel jaren en steeds maar beter !

De voltallige groep "Overwinders in Eendrachtigheyd", bij de overhandiging van de cultuurtrofee op 17 oktober 1989. Rechts onder de schepper van de trofee, E. Bruneel.

4. REPERTOIRE VAN ALLE UITGEVOERDE WERKEN, MET VERMELDING VAN ZAAL EN DATA.

(In de werkwinkel van Felix Braem, Klein Harelbeke bij Cyriel Deforche, Bosmolens, in de rijtuigzaal Emiel Vandenbogaerde, De Mol)

1915

zomer De twaalf Bulten
Geschoren zonder Zeep
De twee Blinden

(In de nieuwe Sint-Pieter, Kortrijksestraat/Meensestraat)

1916-1917

september Vergeten en vergeven
Avondklokje
Een Paraplu uit d'ander Eeuw
Studentenwraak
november Het Geheim van den Zinnelooze
Het Lied der Dennen
De Telefoon
januari Sint-Hilonius of de Bekeering van Izegem tot het Christendom (Dr. J. Gits)
Op zoek naar Zangers

(In Cercle Sportif, Nieuwstraat)

april Gebroken Leven (Dr. J. Gits)
De twee Blinden
Het Spookhuis

1918-1919

september Onschuld zegepraalt
De inlijving der Miliciens in Knuppeland
De Wanhoop van Pierrot

januari Het Geheim van den Dokter (Dr. J. Gits)

Lastige Geburen

maart De Liefdezuster
Eene Misgreep

(In Zaal Flandria, Melkmarkt)

1919-1920

september Robert en Bertrand
november Gebroken leven (Dr. J. Gits)
Maraintjesliefde

januari Roosje van den Veldwachter
Lijsjes Feestdag

februari De Hand Gods
Tambour Janssens

april De Armen van Parijs

- 1920-1921
september Op Gods Genade
november Moederhart
De Koningsschutter
december Paljas
Lischen en Fritschen
februari Mottige Janus
's Avonds in de Mane
april De Meester der Smeltovens
Brutus en Cesar
- 1921-1922
september Een beroemd Proces
november Het Boschmeezeken
Tambour Janssens
december Anne-Mie
Vader Pluimsteen
februari Het Goudvischje
Een Engel op Wacht
maart De Martelares
juli Hooger op
- 1922-1923
oktober Het Regiment
november De rechte Lijn
Oom Sander
december Roger de Geschandvlekte
februari Onder één Dak
De Speelman op het Dak
maart Het hoogste Recht
Vader Pluimsteen
april De Zwansbaron
- 1923-1924
september Roeping
Trientje van den Bakker
november Marie-Anne
december Aan Flarden
Algemeene Repetitie
februari Dolle Hans
Klaveren Vrouw
maart Op weg naar de Hel
Doodenrit
- 1924-1925
september Aan Flarden
Leentje uit het Hemelrijk
oktober Zijn Zoon
Het blijde Bezoek
november Se non e vero
Schampavie
december Verleden
- 't Is uit Liefde
februari Mama's kind
Tinneke
maart De Advokaat der Armen
- 1925-1926
oktober De Graaf van Saint Germain
november Op Gods Genade
december De Schande
De Huwelijksreis van Neel en Net
februari De Bedelares
maart Op Hoop van Zegen
Oom Sander
- 1926-1927
november De onbekende Vrouw
december Kerstavond
Kalverliefde
februari Tante Jutta
Stille Helden
maart Dronken Lot
- 1927-1928
november De Bokskampioen
Oude Rommel
december De laatste Eer
Draai u om Papa
januari Kerstavond
Bij den Fotograf
februari Flora Tosca
maart Zijne Revanche
Oh! nen Auto
- 1928-1929
oktober Hilda Flam
Marelleken
december Rose Kate of Het treurspel der Smeden
- (In de Zaal van de Middenstand, Grote Markt)*
- 1930-1931
april Schrik voor Kontroleurs (R. Gits)
november Door slechte dagen
In Politeit
februari Lente
De Trein te laat
april Carlotta of het Circusmeisje (R. Gits)
Menschwording
- 1931-1932
oktober Twee Zusjes bij mekaar
De Appendicite (R. Gits)

december Stille Helden
 Carlotta of het Circusmeisje (R. Gits)

februari Ik heb een mensch gedood
 1932-1933

december Blank en Bruin
 't Coiffeurken

februari Gebroken Leven

maart Mottige Janus

juni Tante Jutta uit Calcutta
 1933-1934

november De Familie Klepkens
 De Handgranaat

januari Eén die niet geteld wordt
 Katjesspel

maart Schoon Julietje van Vollandam
 1934-1935

oktober Mona
 Liefdelist

februari De witte Zuster

maart De Meester der Smeltovens
 1935-1936

november Wat God verbonden heeft
 Huwelijksreis van Neel en Net

(In de Zaal van het Gildenhuis, Kruisstraat)

1935-1936

december De Schat uit Congo
 Ave Maria

maart 't Verleden spreekt
 1936-1937

oktober Dolle Hans

november In Rooden Storm

maart Eerlijk blijven
 Leentje uit het Hemelrijk

1937-1938

oktober Flirt

november De Baas in Huis
 Het blijde Bezoek

februari Het verre Dorp
 Schrik van Soldaten

1938-1939

november De laatste Eer
 Na den Oorlog

januari Loterij Millionairs

maart De Rozenkrans

1939-1940

december De Rare
 De Duivel in de Kostschool

1940-1941

februari De Koning drinkt

april Si non e vero
 Ordonnansje

1941-1942

oktober Bij Heer Nonkel

december Dolle Hans

februari Antje

maart Mama's kind
 In 't Land van Tyrol

mei De Schat uit Congo

1942-1943

oktober Het Chineesche Landhuis

november De Distel

februari De schoone Annabella

april Kinderen van ons Volk

1943-1944

november Kinderen van ons Volk
 De Stroom

februari De Vreemdeling

maart Antje

1944-1945

maart De Vrek

mei Het Wonder
 De Weg naar de Hel

1945-1946

oktober Waar Liefde woont

december De Tante van Charley

februari Stineke

april Sonna

mei De lustige Weduwe (operette)

juli Mijnheer Schuimers renteniert

1946-1947

november Uw Wil geschiede
 Scardasvorstin (operette)

januari Wenerbloed (operette)

april De gecroonde Leersse

1947-1948

oktober De Bommelbaron (operette)

december Drie Jonggezellen en één Meisje

1948-1949

oktober Als de Haan kraait

maart De schoone Annabella

1950-1951

nov - dec Ik heb gezondigd

februari	Bazin en Knecht Moeder Antje	1966-1967	
1951-1952		november	El Greco (co-productie)
oktober	Vrijers voor Tonia	maart	Moordromance
januari	Een Schoonmoeder uit de duizend		<i>(In het Stedelijk Auditorium, Kruisstraat)</i>
maart	Inkeer	1967-1968	
1952-1953		oktober	De Nacht van de zestiende januari (co-productie)
oktober	De geleende Vrouw	maart	De Sleutel
december	Het Zigeunermeisje	1968-1969	
maart	De grauwe Meeuw Leentje uit het Hemelrijk	februari	Isabelle en de Pelikaan
1953-1954		april	Van de Brug af gezien (co-productie)
oktober	Het grote Offer	1969-1970	
februari	Trui en de Straalbie	oktober	Busy Body Andorra
maart	Twee Moeders Twee Zusjes bij elkaar	1970-1971	
april	Je moet er niet mee spelen	december	Baby Hamilton
1954-1955		april	Kat op een heet zinken Dak
oktober	Leentje Martijn begint haar Leven	1971-1972	
december	Kerstavond Valse Champètre	november	Wie krijgt een Baby Het Gezin Van Pamel (co-productie)
1955-1956		mei	Tien kleine Negertjes
maart	Strijd op de Bosuil	1972-1973	
1956-1957		november	Kaktusbloem
november	Marieke	februari	Wie is bang voor Virginia Woolf
1957-1958		april	Een handvol Sneeuw
november	Levensschaduw	1973-1974	
februari	Papa is Professor	november	De kinderen van Edouard
1958-1959		april	De man, de Vrouw en de Moord
november	Onder één Dak	1974-1975	
februari	Vrijers voor Tonia	november	Bomma
april	Een Baby van duizend Weken	april	Croque Monsieur
1959-1960		1975-1976	
november	De Kus	december	Proces Mary Dugan
februari	De Dorpsdokter	april	Maak plaats Mevrouw
1960-1961		1976-1977	
oktober	Anneke van 't Lijsterhof	oktober	De Egoïst
januari	Delila	april	Dr. Knock
1961-1962		1977-1978	
januari	De Weg naar de Hel	december	Kattekop
1962-1963		april	Een Hit
februari	De Haas en de Strik	1978-1979	
1963-1964		december	Als het Kindje komt
maart	Valstrik voor een Man alleen	april	Wacht tot het donker is
1964-1965		1979-1980	
maart	De Doden hebben ongelijk	oktober	De Medaljes van een oude Vrouw Het Ei (Co-productie)
1965-1966			
maart	In de Schaduw van Twijfel		

april	Gezondheid Mijnheer	1985-1986
1980-1981		november Een Steek van de Wesp
december	De Dood van een Handelreiziger	maart Onder Ons
1981-1982		1986-1987
oktober	Acapulco, Liefste	december Hoofdstuk twee
januari	S.O.S. Man allen	april De Nacht van de zestiende januari
april	Acht Vrouwen	1987-1988
1982-1983		november We gaan naar Benidorm
december	Wanneer trouw je met mijn Vrouw	maart Pyjama voor zes
april	Eén vloog over het Koekoeksnest	1988-1989
1983-1984		december Kinderen van een mindere God
december	Filumena	april Schoondochters
april	Plotseling thuis of het K. Gesprek	1989-1990
1984-1985		november Een Duivel van een Man
december	Harold en Maude	
april	Maak het niet te bont	

Met bijzondere dank aan Willy Segers, secretaris, voor de medewerking en voor het uitlenen van archiefstukken.

BRONNEN

Tooneel- en Zangmaatschappij De Lustige Vrienden Isegem — Gulden Boek
 Archief van De Lustige Vrienden / Overwinders in Eendrachtigheydt

NOTEN

- (1) VANDROMME, A., *Geschiedenis van de Izegemse Rederijkerskamers*, in : Ten Mandere nr. 38, april 1974.
- (2) HUYGHEBAERT, J., *De Rederijkers van Izegem in de Franse Tijd*, in : Ten Mandere nr. 64, juli 1982.
- (3) LERMYTE, Dr. J.M., red., *Geschiedenis van Izegem*, Ten Mandere, Izegem, 1985, p. 155-161
- (4) SEGERS, W., *Overwinders in Eendrachtigheydt, Historiek*, september 1989
- (5) In de Kijker, informatiewijzer voor Izegem, jaargang VI, nr. 12 (december 1989), "De Kroon op het werk : het Jubileumtornooi van de Overwinders in Eendrachtigheydt", ondertekend W.S.
- (6) LERMYTE, Dr. J.M., red., *Geschiedenis van Izegem*, Ten Mandere, Izegem 1985, p. 493-504
- (7) De Mandelbode, weekblad, uitgeverij Debusschere-Bonte, nummers 18 en 19 van 3 en 10 mei 1947
- (8) Koninklijke Toneelvereniging Overwinders in Eendrachtigheydt, 1990 Jubileumtornooi Auditorium Izegem, *Voorwoord*.
- (9) De Weekbode, de Krant van West-Vlaanderen, editie Izegem, uitgeverij Meiboomlaan 33 8800 Roeselare, nr. 44 van 17 november 1989, p. 669/5 onder de titel "Toneel brengt men nooit alleen", ondertekend D.E.
- (10) Toespraak van G. ORGAER, voorzitter Stedelijke Culturele Raad, bij de overhandiging van de Stedelijke Cultuurtrofee.

Vijf burgemeestersportretten (1965 - nu)

Toespraak gehouden door

Daniel CHARLIER

Een stad leeft.

Een stad leeft en is in beweging.

Nieuwe ideeën worden uit de grond gestampt.

En vroegere ideeën worden omgezet in realiteit.

Dit vergt tijd.

Tijd is echter geen wiskundige grootheid.

Tijd wordt slechts gemeten naar de intensiteit waarmee hij doorleefd wordt.

Wanneer wij het begrip "tijd" dan tóch onderbrengen in een wiskundige begrenzing van 25 jaar - een kwarteeuw - dan worden wij geconsterneerd door de intensiteitscurve die Izegem doorleefd en doorzinderd heeft.

Er is wat gebeurd te Izegem in 25 jaar!

De recent gepubliceerde "Geschiedenis van Izegem" sluit af in 1965.

De periode 1965-1989, waarin Emelgem en Kachtem, Izegem zijn komen vervoegen, biedt ongetwijfeld voldoende materiaal aan gebeurtenissen en data, evoluties en realisaties om een meer dan lijvig addendum op de markt te brengen.

Een terugblik op wat voorbij is, betekent een ogenblik van stilte, van bezinning, appreciatie.

Heel even zetten wij de klok stil.

En die rustige, vriendelijke stilte doet ons terugdenken aan die figuren die zich gedurende 25 jaar daadwerkelijk ingezet hebben — en zich nog inzetten! — voor het intense leven van deze stad!

De plaatsing in deze gemeenschapszaal van de met meesterhand geschilderde portretten van de burgemeesters André Bourgeois, Gustaaf Nyffels,

Werner Vens, Florent Vandenberghe en Robert Vanlerberghe is precies het sein om even achterom te kijken.

Die portretten betekenen in se veel meer dan alleen maar een statische vereeuwiging, veel meer dan een tijdsgebonden momentopname.

Inderdaad, op het naamplaatje onderaan ieder schilderij staat een periode gegrift. Een bestuursperiode.

Voor de goede orde wil ik uw aandacht vestigen op het feit dat de bestuursperiode van burgemeester Vanlerberghe wel een begin kent, maar vooralsnog geen einde...

Die periodes (1965-1970), (1971-1976), (1977-1980), (1980-1982), (1982-1983) en 1983 en verder, vormen een ketting van strak-afgesloten schakels, — hoewel al die burgemeesters in wezen bouwmeesters waren en zijn die een tijdloze richting gaven of geven aan de evolutie, de dynamiek van het Izegem van vandaag en van morgen. -

Die burgemeesters waren echter niet de enige bouwmeesters.

Het uitstellen van hun portretten in deze raadzaal is evenzeer een symbolisch maar dan toch zeer gemeend eerbetoon aan de ganse ploeg van hun schepencollege.

Onder het burgemeesterschap van André Bourgeois waren dit de Heren : Joseph Tytgat, Omer Baert, Julien Renier, Florent Vandenberghe, Gabriel Eeckhout.

Tijdens de eerste bestuursperiode van Gustaaf Nyffels fungeerden als schepen de Heren : Joseph Tytgat, Pierre Vanstaay, Florent Vandenberghe, Robert Vanlerberghe, Julien Renier en Mevr.

Maria Sintobin-Allewaert.

Op 9.12.1974 verving de Heer Wilfried Vandevoorde de ontslagnemende schepen Mevr. Maria Sintobin-Allewaert.

In 1977 werden Gabriël Eeckhout, Albert Verhelst, André Bourgeois, Florent Vandenberghe, Andréa Devos-Geldhof en Louis Crochon de schepenen rondom de nieuwverkozen Werner Vens.

Toen Florent Vandenberghe in 1980 de burgemeesterzetel innam, werd Joseph Pattyn zijn schepen-opvolger.

Nadien in 1982 werd Gustaaf Nyffels een tweede maal burgemeester en hij liet zich omringen door de Heren: Geert Bourgeois, Raphaël Leenknecht, Robert Vanlerberghe, Erik Vandewalle, Willy Verledens en Bernard Depoorter. Dhr. André Meurisse werd op zijn beurt schepen toen Robert Vanlerberghe reeds in 1983 in het voetspoor trad van Gustaaf Nyffels.

Het huidig schepencollege - voorgezeten door Burgemeester-senator Robert Vanlerberghe - werd aangevuld met Dhr. Carlos Lagae.

Er is ook een zeer uitgesproken interferentie tussen de werking van een stadsbestuur en die van een O.C.M.W.

In één adem met de leden van de opeenvolgende schepencolleges vernoem ik dan ook de voorzitters van een kwarteeuw O.C.M.W.:

De heren André Deprez, Gerard Wulleman, Roger Parmentier en Bernard Depoorter.

Ik hield eraan die personen nominatim te vermelden, ergens wél met de impliciete bedoeling hen geluk te wensen.

Die 21 mensen ook dank te betuigen omdat zij inderdaad als verkozen emanatie, als spiegelbeeld van de plaatselijke bevolking, soms jarenlang meegewerkt hebben - of nog steeds meewerken - aan de bloei van hún Izegem, hún stad, hún nabuurgemeenschap.

Dames en Heren,

Een kwarteeuw Izegemse geschiedenis vindt concrete gestalte in de symboliek die een 5-tal portretten hier oproepen.

Elk van deze burgemeesters hebben ontegensprekelijk een persoonlijke stempel gedrukt op soms welbepaalde bestuursaspecten.

Vergeeft u het mij dat ik een ragfijne en poederdroge optelsom wil besparen van de innovaties en de realisaties van ieder van hen.

Wanneer ik met cijfermateriaal zou komen aandraven, dan zou ik u moeten zeggen dat André Bourgeois 941 huwelijken afgesloten heeft, Gustaaf Nyffels 748, Werner Vens 433, Florent Vandenberghe 223 en Robert Vanlerberghe 888 (met het huwelijk, Burgemeester, dat u gisteravond afsloot, inbegrepen). De marge tusse de burgemeesters Bourgeois en Vanlerberghe wordt kleiner...

Ik zou u ook kunnen meedelen welk totaal budget ieder burgemeester voorzien had, bijvoorbeeld voor de verbetering van het stratenpatroon, of welk het gemiddeld belastingsniveau was dat hij op de Izegemnaars toegooide.

Voor cijferaars misschien interessant: het aantal zittingen van het schepencollege en van de gemeenteraad die ieder voorzitter onderging, doorstond of beteugelde - merk evenwel op: de rekendienst is er spijtig genoeg niet in geslaagd het aantal uren vergadering op te tellen.

Vraag mij ook niet hoeveel personen die burgemeesters op hun zitdagen ontvingen. Vraag mij liever hoeveel Izegemnaren de respectieve burgemeesters NIET hebben opgezocht voor hun groot of klein probleem.

Ik ben wel de secretaris van de stad - en ik schrijf dus ook veel op - maar weet dat de benaming "secretaris" afgeleid werd van "secret" en "se taire" - en daarom precies wil ik u ook niet meedelen - al is het dan nog vertrouwelijk - hoeveel tijd die burgemeesters vrij maakten - konden vrijmaken - voor hun respectieve echtgenotes.

Och, weet u, u zoudt van mij ook kunnen vernemen hoeveel personen aangeworven werden onder het beleid van burgemeester "X", hoeveel wagens aangekocht werden, hoeveel bedrijven Izegem als vestigingsplaats kozen, hoeveel bouwvergunningen afgeleverd werden, hoeveel km straatverlichting vernieuwd werd enzovoort, enzovoort.

Laat mij eerder toe - samen met u - heel even te grasduinen in enkele perscommentaren of krantekoppen, gepubliceerd bij de aanvang van ieder bestuursmandaat.

Een summiere journalistieke retrospectieve die een licht kan werpen op interesses en visies van vroeger en nu.

— "De schrijver verkeert in de situatie van zijn tijd" schreef J.P. Sartre. Dit geldt evenzeer, me dunkt, voor de politicus —

Op 5 februari 1965 gaat een reporter ten huize bij *André Bourgeois*, pas gepromoveerd tot burgemeester.

Laten wij de burgemeester aan het woord :

"Onze stad telt een rijk gevarieerde en gestructureerde industrie.

Hier en daar vallen er evenwel tekenen van vermoeidheid te bespeuren.

Rationalisatie is een dringende eis.

Dit moet gepaard gaan met het aantrekken van nieuwe bedrijven...

Daarnaast is er nog de fusie tussen Izegem en Emelgem.

Van harte hoop ik dat dit proces zich in de beste verstandhouding zal voltrekken...

Een grondige studie zal gewijd worden aan het verkeer en het parkeerprobleem in onze stad...

Het ligt in mijn bedoeling om samen met het Schepencollege een plan uit te werken dat ons zal toelaten de bevolking zo nauw mogelijk te betrekken bij het bestuur van de stad.

En zo zie ik naast het feestkomitee en de Kultuurraad zeker een plaats voor een sportkomitee, een sociaal-economische raad, een jeugdraad, een gezinsraad.

En zeer binnenkort mag de oprichting van een commissie van openbare werken worden verwacht.

Een nieuwigheid in het gemeentelijke leven is het feit dat iedere schepen voortaan in het stadhuis een zitdag zal hebben..."

Op 12 februari 1965 lezen wij dat burgemeester Bourgeois tijdens zijn eerste raadzitting de raadsleden met vaste hand bij de dagorde hield.

De reporter stelde met genoeg vast dat hij de schepenen zoveel mogelijk betrok bij de bespreking van die punten die onder hun bevoegdheid vielen. Ieder raadslid had de kans zijn mening naar voor te brengen.

Na de zitting werd er verder nagepraat en - schrijft de reporter — leden van meerderheid en oppositie verbroederden "rond het glas". —

Hoe dan ook, uit die enkele pennetrekken blijft de belangstelling van André Bourgeois voor de tewerkstelling, de handel, de zorg om het verkeer, de wens naar informatie aan en samenwerking met de bevolking.

Interessepunten die zeker in zijn verdere loopbaan als volksvertegenwoordiger hoog zullen scoren.

"Burgemeester *Gustaaf Nyffels* in de schoenstad Izegem als een koning gehuldigd" Een slaande kantekop in de weekbladers van 16 juli 1971.

Andere krantekoppen : "Izegem zal veranderen" en "Een gloriëdag voor burgemeester Nyffels".

Ten huize van de burgemeester vraagt een reporter op 2 juli 1971 welke zijn toekomstplannen zijn.

Wij laten de burgemeester aan het woord :

"Plannen voor de nabije toekomst heb ik zeker - en dan met klem - ik heb er vier en zeer grote dan nog"

En de heer Nyffels hoewel rustig verder sprekend toch met steeds meer overtuiging :

1. De verbreding van het kanaal, - "De Brug" er natuurlijk bijgerekend. -
2. De V.-afdeling voor chronische zieken
3. De verbrandingsoven
4. Het Sportcentrum

Zeer dringend zijn de bouw van een feestzaal en van een overdekt zwembad.

Verder wil ik de sociale reglementering gevoelig verbeteren en op economisch vlak de industriezone bevolken.

Het nijverheidsstadje Izegem, dat met een economische inzinking wordt bedreigd, heeft behoefte aan nieuwe nijverheidsinplantingen. De verdwijning van de krotwoningen dient ingeschakeld in de stedelijke regie voor grondbeleid".

Een rake typering van burgemeester Nyffels vinden wij in een krant van 8 juli 1975 : Burgemeester Nyffels begon zijn ambt met het parool : "Izegem zal veranderen". En woord heeft hij gehouden. De projekten die op het getouw stonden is hij tenvolle aan het uitwerken en nieuwe zijn er bijgekomen.

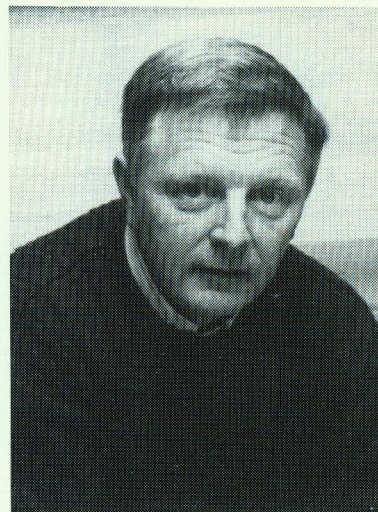
Hij beschikt over een dynamisme als geen ander. En "wanneer" hij al dat werk doet, is voor velen een raadsel. Men ziet hem overal. En hij is werkelijk een "encyclopedie" in stadsaangelegenheden."

Zijn tweede korte mandaat als burgemeester beëindigde hij precies acht jaar later - in juli 1983

Hij stierf op 18.06.1987.

"Werner Vens, die per 1 januari 1977 de nieuwe burgemeester van Izegem wordt" - lezen wij in de krant van 19 november 1976 "blijft dezelfde man als voorheen, eenvoudig, vriendelijk, sociaal ingesteld".

Hij wenst de burgemeester te zijn van iedere inwoner van Izegem, "dienen" wordt zijn leuze.

Uit zijn nieuwjaarstoespraak van 8 januari 1977 lezen wij volgende passus : "De traditionele nieuwjaarsreceptie is een uitstekende gelegenheid om intenties en plannen uiteen te zetten. Toch wordt het geen droge opsomming van plannen en projecten.

Wij zullen echter wel een poging doen om de VISIE te vertalen en waaruit wij in de komende jaren willen werken.

Wat de woning is voor elke mens, is in zekere zin de gemeente op het vlak van het maatschappelijk leven.

Daar voelt men zich thuis, men kent er de mensen, men vat er de zin van elk gebeuren, daar heerst een "solidariteit uit nabuurschap"

Mensen zijn gehecht aan het vertrouwde leefmilieu.

Vanuit het beleid moet daarmee rekening worden gehouden.

Daarom zeggen wij dat naast de schaalverruiming er ook schaalverkleining zal nodig zijn.

Passende voorzieningen zullen moeten gerealiseerd worden om het wijkleven en de eigenheid van het "lokale gebeuren" te stimuleren.

Passende infrastructuur, materiële realisaties zijn noodzakelijk, maar wij geloven dat er een gezond evenwicht moet zijn tussen materiële en immateriële behoeftenbevrediging. -

Burgemeester Vens had echter weinig tijd om zijn visie om te zetten in concrete realiteit.

Op 1 februari 1980 berichtten de kranten dat hij Bestendig Afgevaardigde wordt van onze Westvlaamse Provincie.

Florent Vandenberghe wordt als burgemeester beëdigd in juni 1980.

Een "ten huize van", verschenen in december 1976 - toen hij precies twaalf jaar schepen van openbare werken was - houdt ons voor dat Florent Vandenberghe van Izegem houdt en van de Izegemse mensen.

Hij heeft er iedere minuut van de dag alles voor veil.

Want zijn lijfspreuk is "de mensen dienen."

Vanuit die visie was hij ook al sinds 1965 betrokken bij het dagdagelijkse beleid van de Izegemse Bouwmaatschappij, waarvan hij voorzitter werd in 1973.

Een typische anecdoten omtrent de nieuwe burgemeester vinden wij in een krant van december 1980 :

"Van elke straat kent hij de toestand.

Hij weet wat er onder elk voetpad steekt en wanneer het gerealiseerd werd.

Hij kent daarbij enorm veel mensen !"

In een vraaggesprek, gepubliceerd in september 1981 bevestigt hij evenwel dat het te Izegem nu ook besturen wordt in een moeilijke tijd, een "inleveringstijd".

Zware projecten dienen uitgesteld of kunnen niet uitgevoerd worden.

Toch blijft de burgemeester op bepaalde projecten doorhameren :

De laatste percelen grond zouden aangekocht worden in functie van de aanleg van de moerriole-ring, hij wil het personeel een goede huisvesting geven, een nieuw onderkomen wordt gebouwd voor de dienst openbare werken - Eerstdaags zou de politie haar nieuwe burelen betrekken. - Dorpsontwikkelingsprojecten worden gerealiseerd.

Tal van straten en voetpaden worden verbeterd, bouwvallige huizen worden verwijderd. -

Met een gezinsvriendelijke politiek blijft het evenwel zijn betrachting dicht bij de mensen te komen.

Kort voor Kerstmis 1982 legt *Gustaaf Nyffels* evenwel zijn eed af als opvolger van Florent Vandenberghe, terwijl *Robert Vanlerberghe* op 27 oktober 1983 tenslotte burgemeester wordt en ook blijft na de gemeenteraadsverkiezingen van 1988.

Tussenin - in 1985 - werd de burgemeester ook senator.

Tijdens de huldiging begin 1986 distilleerde de pers uit de toespraken enkele rake typeringen : "Naarmate je de burgemeester beter kent, ga je hem ook beter waarderen - en je leert zijn dieperliggende kwaliteiten als politicus en als mens beter appreciëren : zijn grenzeloze werkkraft, zijn bekwaamheid, zijn specifieke zin voor humor, zijn relativeringskracht en vooral zijn trouw aan het gegeven woord."

Een ander spreker voegde er aan het lijstje de kwaliteiten toe dat het een man is die niet over één nacht ijs gaat, dat hij altijd de tijd neemt om te luisteren. Zijn kennis van de gemeentelijke financiële problematiek en zijn zin voor diplomatie doen hem uitgroeien tot een uiterst bekwaam burgemeester."

In zijn nieuwjaarsbrief 1986 legde de burgemeester welbepaalde klemtonen :

- Gezondheid primeert : zieken moeten kunnen herstellen zonder financiële moeilijkheden.
- De werkverschaffing blijft de hoeksteen van onze maatschappij.
- Naast werk is wonen zeker een hoofdprobleem - behoorlijk wonen in een aangenaam leefmilieu is een doelstelling voor het bestuur.
- De veiligheidsdiensten moeten de gewenste middelen ter beschikking gesteld worden.
- De revolutionaire technische ontwikkeling

moet een zinvolle toepassing krijgen om maximaal in vrede te leven.

Burgemeester,

Mag ik hieraan nog heel even een vraag toevoegen die een reporter u stelde in november 1984 : "Mijnheer Vanlerberghe", vroeg hij, "Mocht u uw leven kunnen hergaan, wat zou u dan anders doen ?"

Uw antwoord was direct en op de man af (of op de vrouw - uw vrouw - af) : "Ik zou mijn leven zeker niet anders leven. Ik zou wel vroeger huwen. 27 jaar is te laat !"

Dit terugwijzen naar wat voorbij is, kan zinvol zijn - omdat het ons allen herinneringen oproept.

En herinneringen zijn de wijnkelders van de geest, zei Felix Timmermans.

En wanneer wij dan de jaartallen (flessen) ophalen uit die wijnkelders dan stellen wij o zo dikwijls vast dat de smaak, het resultaat van onze arbeid vervaagt en onbelangrijk wordt.

Werk en arbeid creëren evenwel een band tussen mensen.

En dat zal dan wel de enige echte luxe zijn in het leven : die van de menselijke relaties.

Dit extract uit meerdere krantenpagina's schilderde ons een koloriet van tinten, contouren en accenten.

En uit dat koloriet treedt een persoon, een mens naar voor. Ook voor dat menselijke, dat unieke hebben de kunstenaars oog gehad bij het uitvoeren van hun opdracht.

Passend is het wel hen hiervoor geluk te wensen :

De heer Eddy Verfaillie zette zich in om André Bourgeois zo getrouw mogelijk tot leven te brengen.

Luc Mulier wist het karakteristieke van Gustaaf Nyffels scherp weer te geven.

Rik Vermeersch gaf kleur aan Werner Vens.

De burgemeesters Florent Vandenberghe en Robert Vanlerberghe zijn van de hand van Sabine Rommens.

Tenslotte wil ik vooral bedanken.

In mijn naam, in naam van het stadsbestuur, in naam van het personeel, eigenlijk wel in naam van de ganse Izegemse bevolking.

Burgemeester zijn is niet steeds eenvoudig.

Burgemeester zijn op het flamboyante einde van deze twintigste eeuw vraagt een totaal-inzet en is helemaal anders dan wat Marnix Gijsen neerschrijft in zijn "Telemachus in het dorp" :

"De burgemeester was een oude adellijke Heer,

Jonker van Vliet tot Beverghem, die teruggetrokken leefde en zich met de gemeente haast niet bemoeide.

Hij las en jaagde, en zijn zeldzame bezoeken aan het gemeentehuis golden een of ander voor-naam huwelijk.

Hij officierde gewichtig en sprak onveranderlijk dezelfde korte Vlaamse speech uit na de bindende woorden :

"Tes kij nu ook zijt van de grote compagnie".
De Jonker was niet meer dan een symbool."

Burgemeesters,

Wij danken u omdat u veel meer waart en zijt dan een symbool.

U behoorde tot onze gemeenschap, onze moderne gemeenschap.

U hebt wat betekend voor die gemeenschap.

Uw inspanningen blijven vereeuwigd in deze raadzaal.

BEDANKT !!

Een nieuw Izegems Monument : De Pekker

Bart BLOMME

Ter gelegenheid van het Muziekfestival werd op zondag 17 september 1989 om 11 uur "de Pekker" onthuld.

Dit beeld moet zowat het nieuwe symbool worden van Izegem.

Het herinnert aan de noeste arbeiders in de schoen- en borstelnijverheid. Een schoenmaker had immers een pekdraad nodig om een schoen dicht te naaien. Dat was een ineengedraaide kempgaren draad die door het pek gehaald werd. Een borstelmaker gebruikte pek op een andere manier. Hij warmde op een pekvuur een hoeveelheid pek op. Eens het pek de juiste temperatuur had, nam hij een kleine hoeveelheid borstelhaar, dompelde het uiteinde onder het pek, bond die af, dompelde die nog eens onder en stak het in het borstelhout.

Er bestaat echter nog een andere soort pekker. In Izegem staat het woord voor iemand die bij een herbergbezoek niet onmiddellijk naar huis gaat en dus blijft hangen of "pekken".

DE PEKKER

Kunstenaar Marc Claerhout heeft op voortreffelijke wijze deze drie vormen van pekken in brons uitgedrukt.

Centraal zit een persoon met in de rechterhand een fles en in de andere hand een beker. Twee armen aan de zetel brengen de twee typische Izegemse nijverheden naar voren. Langs de rechterkant hangt een paar schoenen, langs de andere kant drie borstels. Op de rugzijde werd door de kunstenaar een gezicht van een nar aangebracht.

Het geheel werd op een voet aangebracht met daartussen een reeks kogellagers zodat het beeld kan draaien.

Het monument heeft een hoogte van 95 cm en een breedte van 36 cm. Het weegt 105 kg. De marmeren zuil is 130 cm hoog. Op die zuil werd een bronzen plaat aangebracht van 15 kg. Daar staat de volgende tekst op: "Hulde aan De Pekker, vroeger en nu. Een idee van Aktie Goudregen. Meficit Claerhout Marc."

Het geheel is omringd met 38 kopjes. Ook de kunstenaar zelf prijkt ertussen.

DE BEELHOUWER EN ZIJN WERK

Beeldhouwer Marc Claerhout (°1943) is een autodidact. Hij is de broer van de bekende Mai en Jef Claerhout. Deze laatste is o.a. schepper van Peegie van Roeselare.

Zij eerste liefde was keramiek, maar sinds kort verliet hij deze kunst om zich volledig toe te leggen op het maken van bronzen beelden. Typisch bij Claerhout is het feit dat hij zijn beelden vanaf de eerste vorm tot de eindcreatie zelf afmaakt. Hij is inderdaad één van de weinige kunstenaars die zelf zijn beelden in brons giet. Daartoe probeert

Marc Claerhout legt de laatste hand aan de Pekker in boetseerbare was.

hij eerst allerlei vormen uit in boetseerbare was. De eindmaquette in was wordt omgeven door een vuurvaste gietvorm, een gipslegering van eigen vinding. Het blok gaat dan de oven in en wordt verwarmd tot 500° C. Dat duurt drie dagen. De was smelt eruit en in de lege ruimte zal het brons gegoten worden. Het brons (samengesteld uit 7 % tin, 3 % lood, 2 % zink en 88 % koper) wordt op haar beurt verwarmd tot 1100° C. De gipsvorm is ondertussen in een tank geplaatst. Met een turbine wordt rond de gietvorm in de tank een onderdruk gecreëerd, zodat via het gietgat lucht in de gietvorm gezogen wordt. Overdruk binnenin en onderdruk buitenom geven als resultaat dat de lucht in de bronskanalen door de poreuse gietvorm naar buiten gezogen wordt en uitlaten niet meer nodig zijn. Op kunstgebied is deze manier van werken uniek!

Dan wordt de gietvorm verwijderd en het geheel wordt aan elkaar gebracht en opgepoetst. Ten-

slotte werd op het geheel een anti-graffitti-laag aangebracht.

Naast het grote beeld maakte M. Claerhout ook een 30-tal Pekkers van 14 cm die door het stadsbestuur verspreid zullen worden en enkele beeldjes van 30 cm die door "De Pekkersgilde" bewaard worden.

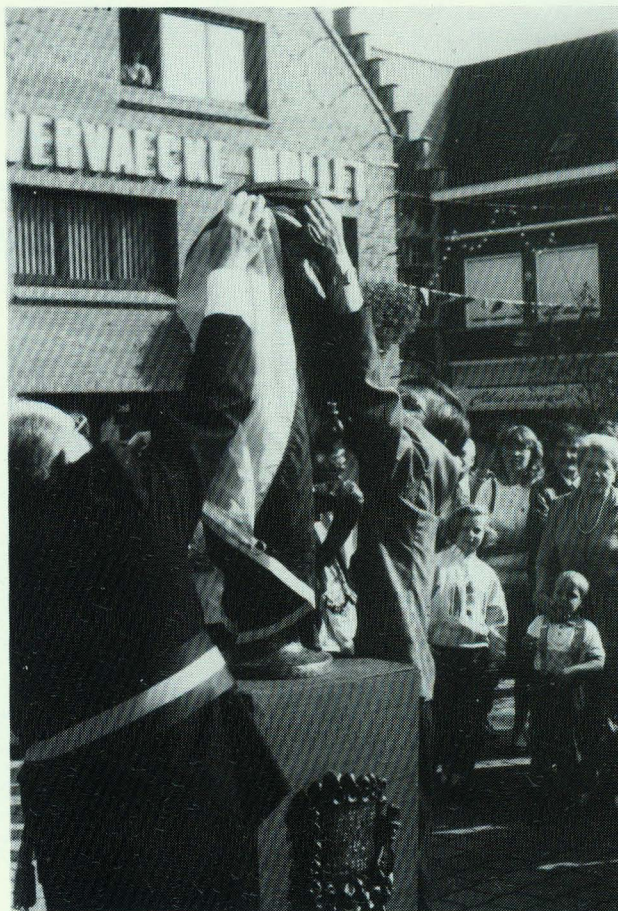
Bij de persvoorstelling van het beeld ontving iedere aanwezige een keramiëschoteltje met daarop het gezicht dat op de achterzijde van het beeld te zien is.

DE PEKKERSGILDE

Het beeld kwam er op initiatief van "Aktie Goudregen". Het Izegems stadsbestuur was onmiddellijk bereid om zijn steun te verlenen. Enkele mensen van "Aktie Goudregen" liepen al langer met de idee rond om Izegem een onvergetelijke figuur te bezorgen. Naast dit pekkersbeeld is er

De gietvorm wordt van het narrengezicht verwijderd.

17 september 1989. De onthulling van het monument.

ondertussen ook al een "Pekkersgilde" ontstaan.

Voorzitter werd Andy Vanhauwaert, erevoorzitter Lucien Callebert, ondervoorzitters : Gilbert De-laere en Hendrik Vanhaverbeke (tevens de geestelijke vader van het Pekkersbeeld). Als penningmeester fungeert Hugo Vanrenterghem, terwijl Kris Lambert de sekretaris werd.

Het doel van deze vereniging is het in ere houden

van de pekkersfiguur. Daartoe werd er reeds Pekkersjenever op de markt gebracht en componeerde André Waignein (dirigent bij de Koninklijke Harmonie der Congregatie) voor de Pekker de "Mandelvalley".

Ten Mandere wenst deze nieuwe Izegemse vereniging alle succes toe !

32e HEEMKUNDIGE DAG ZATERDAG 28 APRIL 1990 TIELT

Programma :

- 14.30 u. Samenkomst in zaal "Gildhof", Tielt
- 15.00 u. Statutaire vergadering
- 15.30 u. Prof. Dr. J. Monballyu, : Heksenvervolging in West-Vlaanderen
- 16.30 u. Bezoek aan de Uitgeverij Lannoo
- 18.00 u. Ontvangst op Stadhuis van Tielt
Receptie aangeboden door het Stadsbestuur van Tielt
- 19.30 u. Feestmaaltijd in de zaal "Alfa", Pittem

Prijs : 950 fr. (wijn en bediening inbegrepen)

Over te schrijven vóór 20 april op rekening nr. 000-0158746-54 van het Westvlaams verbond voor Heemkunde.

Wie deel neemt aan de maaltijd is vrijgesteld van de deelnemingsprijs.

Deelnemingsprijs Westvlaamse Heemkundige dag : 100 fr.

Volksbenamingen voor Vlaamse Munten

Marcel NUYTENS

Geld en munten waren vroeger en zijn nu nog niet uit onze hedendaagse samenleving weg te denken.

Om elkaar te kunnen begrijpen in het dagelijks doen en laten, lag het zo voor de hand, dat iedere munt een "naam" kreeg.

Soms was dit de werkelijke muntbenaming die deze munt officieel had meegekregen, maar de volksbenaming kon zijn: Naar gelang de beelde naar die op de munt voorkwam of naar het metaal of het formaat, soms ook spottend zoals onze Vlaamse taal daar zo rijk aan is. Vandaaruit dat deze muntbenamingen in spreuken of gezegden veelvuldig voorkomen.

In schriften en rekeningen drukt men zich wel eens in het "Bargoens" uit, zodat het even zoeken is wat de werkelijke muntbenaming is of zou kunnen zijn.

Onderstaande opsomming zal wel onvolledig zijn, maar toch kan het U een hulp wezen bij het lezen van heemkundige lectuur.

Nota:

De lijst is alfabetisch - De muntbenaming is in kapitalen weergegeven

A -

ACHTENTWINTIGER: Zilveren munt met een waarde van 28 Stuivers of één Daalder of anderhalve gulden. 1 1/2 Gulden was steeds 30 Stuivers, omwille van de omloopsleet en het snoeien sloeg men op deze munten een merkteken om de stukken van 28 Stuivers met deze van 30 Stuivers te kunnen onderscheiden.

"Het is een oude achtentwintiger" gezegde voor een oude vrijster, die wat over de leeftijd was en toch nog wilde trouwen.

ACHTERWIEL: Hiermede bedoelde men een munt van groot formaat, meestal een zilveren munt als het vóór 1914 in gebruik zijnde 5 frank stuk.

ACHTTIENMANNEKE: Brabantse uitdrukking voor een bronzen munt met een waarde van 18 Mijten.

ANGELOT: Gouden munt met een waarde van 2/3 Rozennobel. Daar de aartsengel Michaël op deze munt voorkwam, was het logisch dat deze munt "Angelot of Engel" als naam kreeg.

VLAANDEREN Filips de Stoute (1394-1404)
GOUDEN ENGEL z.j. Geslagen in het munthuis Gent volgens ordonnantie van 03.04.1387.

zv. Rechtstaande engel met de wapens van Bourgondie en Vlaanderen. + PHILLIPPVSxDEIxGRAxDVXxBVGxCOMxFLAND'kz.BENEDICTVS etc. 5.085g,33mm.

B -

BEF : De Spaanse heersers over de Nederlanden waren meestal afgebeeld met een "pijpenhalskraag", vandaar de benaming "Bef".

BLAFFAERDE : Middeleeuwse munt die haar bijnaam kreeg omwille van haar kleur. Het zilver viel nogal "bleek" uit, zodat wij naar het Franse woord "Blafard" kunnen verwijzen.

BLANK : Munten van goed zilver uit de 14e tot 16e eeuw, de benaming was meestal het synoniem van Stuiver.

BLAUWE KROON : De Kroon of Couronne uit de Oostenrijkse periode, was een groot zilveren munt. Wanneer valse exemplaren in de omloop waren, waarvan het zilveragehalte was verminderd en door lood was vervangen, kregen deze munten automatisch een "Blauwe kleur", vandaar "Blauwe kroon" voor "Valse munt".

Meerdere herbergen hadden als uithangbord "In de Blauwe Kroon".

BOTDRAGER : Zilveren munt uit de 14e en 15e eeuw met een waarde van 2 Groot. Daar op deze munt een zittende leeuw met helm voorkomt en "Bot" een volkse benaming was voor "Helm" bleek "Botdrager" al gauw de volkse benaming voor deze munt.

BRAIEMAN - BRIMAN - BRYMAN : Munt met een waarde van 2 Groot omstreeks 1382 geslagen voor Brabant en Limburg. Daar op deze munt een persoon voorkomt die een "broek draagt", spreekt men ook van "Broekeman", naar het Frans "Braies", ook omwille dat men aldus deze munt kon onderscheiden van deze waar vorsten of heiligen waren op afgebeeld, die meestal een lang kleed droegen.

BRASPENNING : Eerst geslagen in 1409 met een waarde van 2 tot 2 1/2 Groot. Over de volksnaam bestaat enige onzekerheid. Ofwel kreeg men voor één Braspenning een volledig maal of was het de fooi die men na het eten bijpaste.

BRIQUET : Op meerdere Vlaamse munten komt

zowel een "Vuursteen of Vuurijzer" voor, meestal in de Boergondische periode. De volksbenaming volgde omwille van deze afbeeldingen.

C

CAROLUS : Karel V of Keizer Karel liet in 1521 gouden Guldens slaan, met een waarde van 20 Stuivers. In 1540 werden deze gouden munten vervangen door zilveren exemplaren. Deze munten kregen zowel de naam van "Carolus" omwille van de afbeelding van Keizer Karel als ook omdat de tekst begon met "Carolus".

CAVALIER : Zie RIJDER.

CHAISE : Zie ZETELAAR.

CENT of CENTIEM : Onder de Nederlandse periode 1815 - 1830 kregen wij het Nederlands muntsysteem waarbij de Gulden onderverdeeld was in 100 Centen. Na 1830 ging men tot het Franse muntsysteem over, daar was de Frank gelijk aan 100 Centiem.

Volksgezegden :

- Hij zou een centiem in tweeën bijten
- Hij is géén cent waard
- Hij heeft géén rooie cent (naar de rode kleur van het brons)
- Tot de laatste centiem betaald
- Hij zit op zijn centen.

COURTE zie KORTE.

D

DAALDER : Zilveren munt van groot formaat met een waarde van 30 Stuiver, omstreeks 1560 in de omloop gebracht. Eén Daalder was steeds 1 1/2 Gulden.

In 1566 gaat men over tot de uitgifte van de "Filipsdaalder" met een waarde van 50 Stuivers.

De benaming "Daalder" is herkomstig uit het Duitse "Thaler", in het Spaans spreekt men van "Tallero". Ook de naam "Dollar" is er herkomstig van.

Volksgezegden :

- Het is een vetpot, ons moeder heeft een Daalder gewisseld
- Den hoed van nonkel Jan die kost een Daalder (volksliedje)

DENARIUS - DENIER : Klein zilveren muntje geslagen vanaf Karel de Grote tot 1350. Een Denier is het 240e deel van het Pond. Engeland zou dit muntsysteem tot omstreeks 1972 aanhouden, Penny is de Engelse muntbenaming voor Denier.

Denarius is de muntnaam voor een Romeinse hier gangbare munt, de benaming is een afleiding uit Nummus denarius of tienvoudige munt.

DIKKEN : Zuidwestvlaamse muntbenaming voor een munt van 10 Centiem. In 1815 vervaardigde men in Antwerpen tijdens het beleg van de stad zware bronzen 10 Centiemstukken, in 1832 bleef men deze munten met een zelfde gewicht doorslaan.

Na 1850 worden deze zware bronzen munten uit de omloop genomen en door nikkelen munten vervangen. Daar bij het tot standkomen van de Latijnse Muntunie, vreemde munten hier ook gangbaar waren, kwamen uit Frankrijk tien centiemstukken in de omloop, die maar 1/3 van het vroegere gewicht aan brons van de oude 10 Centiemstukken bevatten. Zodat het logisch voor de hand lang, een "Dikken" van een "Franse 10 Centiem" te onderscheiden.

Een volksverhaal liep, dat men uit de Franse 10 Centiemstukken met het jaartal 1863 in Parijs geslagen "gouden ringen" kon maken. Munten met jaartal 1863 waren zéér gezocht voor het maken van een "Trouwring". Er zat helemaal géén goud in de materie, maar wel gaf het metaal géén kleur af bij het dragen, zodat op het eerste zicht men géén onderscheid kon maken tussen een échte trouwring in goud en een gemaakt van een 10 Centiemstuk met het jaartal 1863.

DOUBLE : Uit het Frans : Double Tournois of Dubbel Tours Groot. Franse munt hier in de omloop, van minderwaardig zilver.

DRIETJE : Munt met een waardé van 3 Mijten Vlaams geslagen onder Filips de Schone.

DRIELANDER : Munt van zilver geslagen in 1422 door Jan IV van Brabant na zijn huwelijk met Jacoba van Beieren met een waarde van 2 Groot. Deze munt was gangbaar in Brabant, Henegouwen en Holland, vandaar Drielandier.

DUBBELTJE : Vlaamse Nederlandse benaming voor Dubbele Stuiver uit de 17e eeuw, later het tiende deel van één Gulden.

Volksgezegden :

- Hij keert zijn Dubbeltjes tweemaal om voor dat hij ze uitgeeft
- Hoe een Dubbeltje rollen kan
- Hij past goed op zijn Dubbeltjes
- Een Dubbeltje op zijn kant.

DUBLOEN - DUBLOON : Gouden munt met vrij hoog goudgehalte, via Spanje hier in de omloop gebracht.

DUIT : Koperen munt met een waarde van 1/4 Groot of 1/8 Stuiver, reeds vanaf de 14e eeuw in omloop. In de 17e en 18e eeuw was het de munt met de kleinste omloopwaarde.

Volksgezegden :

- Een Duitendief
- Zijn laatsten Duit verteren
- Tot op de laatste Duit betaald
- Een Duitenkliever
- Hij kocht het voor twee Duiten.

DUKAAT : Voor het eerst aangemunt in Venetië in 1284 als hoogwaardige gouden munt. Kreeg vrij spoedig navolging in Hongarije, Spanje, de Nederlanden, Polen, Duitsland en Rusland. Momenteel nog aangemunt als handelsmunt of voor goudbelegging.

Volksgezegden :

- Tel mij de Dukaten
- Hij bezit méér Dukaten dan wij Stuivers
- Een Dukatenrover (Zeerover of Piraat).

DUKATON - DUCATON : Groot zilveren munt met een waarde van 60 Stuivers geslagen vanaf 1569 tot 1808, waar de waarde toen 50 Stuivers bedroeg.

Volksgezegden :

- De Dukatons laten rollen
- Betalen met Russische Dukatons (Valse munten)

Maria-Theresia. 1740-1780
Dukaton - zilver. 40 mm.
Munthuis Antwerpen.

E

ECU : Zie Schild.

ELFDUIT : Middeleeuwse munt oorspronkelijk met een waarde van 1 Stuiver of 8 Duiten, later gevalueerd tot 11 Duiten en zelfs in 1586 tot 14 Duiten.

ELFPENNING : Groot in Mechelen geslagen in 1488 onder Filips de Schone. Omwille van het minderwaardig zilver sprak men ook van "Blauwe Elfpennyng".

ENGEL zie ANGELOT.

ENGELSE zie STERLING.

ESCALIN zie SCHELLING.

F

FLEP - FLIP - FLIPPUS : Munten voor Vlaanderen en Brabant waar de beeldenaar van de Spaanse overheersers met name Filipus op voorkwamen, meestal Filipsdaalders en onderdelen.

FLEURKEN - FLOERKEN : Uit het Frans "Fleur", middeleeuws muntje van 3 Groot Brabants met lelie of roos in de beeldenaar.

FLORIJN : Gouden munt voor het eerst aangemunt in Florence in 1252, later ook hier geslagen, men sprak van "Goudguldens".

FRANK : Muntnaam herkomstig uit de tekst : Dei gratia Francorum rex (bij de genade Gods koning der Franken). Gouden munt met een waarde van één Pond of Livre. Voor het eerst geslagen in 1360 om koning Jean II de Goede vrij te kopen uit Engelse gevangenschap. Op deze munten kan zowel zijn afgebeeld een personage met lang kleeft, dan spreekt men van "Franc à cheval". Franc slaat ook op Vrij. Later gaat men deze munt door een zilverstuk vervangen.

Onder Napoleon I en later na 1830 krijgen wij tot op heden de "Frank" bij ons als munteenheid.

Volksgezegden :

— Hij stuivert genoeg maar hij frankt niet. (Véél geblaas maar weinig wol".

G

GAPER — Spotnaam voor gouden en zilveren munten met afbeelding van een geopende helm, 15e eeuws.

GEELTJE — Bargoens voor gouden munt.

GEUZENMUNTEN — Spotnaam voor alle munten door Filips II geslagen na 1577, de zo genaamde Statenmunten.

GIGOT — Koperen muntje ter waarde van 1/4 Vlaamse Groot.

GRIFFIOEN - GRIFFOEN : Gouden en zilveren munten uit de 15e eeuw, naar de afbeelding van de Griffioen of Grijpvoegel.

GROOT — Uit het Latijn : Denarius grossus of Dikke penning ; Louis IX de Heilige van Frankrijk liet in 1266 deze munten slaan te Tours, vandaar Tourse Groot. In Vlaanderen was deze munt 12 Penningen waard.

GULDEN: Oorspronkelijk een gouden munt, Karel V liet in 1546 deze munt in zilver aanmaken.

Volksgezegden:

— Aangeklopt, maar niet opengedaan, één gulden zestien Stuivers (Wel betaald maar niets gekregen)

— U kan Uw Gulden maar éénmaal uitgeven (Niets méér kopen dan je betalen kan)

— Wie de Stuiver niet eert, is de Gulden niet weerd

— Die de Penning niet acht, krijgt over de Gulden géén macht

— Zwaluwen op het dak, Guldens in de zak.

GULDENVLIES: Gouden munt geslagen door Filips de Schone met afbeelding van de Guldenvliesorde.

H

HABBEKRAS - HABBEKRATS: Bargoens voor muntje met geringe waarde.

HELLEBAARDIER - Spotnaam voor Dukaat, waarop krijger met hellebaard is afgebeeld.

HELM - Gouden of zilveren Vlaamse munt uit de 15e eeuw, waarop helm is afgebeeld. Zie ook Botdrager en Gaper.

HALVE KLUIT - Vlaamse benaming voor 5 Centiemstuk, meest aan zee en in het Brugse gebruikt. Bij ons is een Kluit 5 Centiemen.

J

JANGELAAR - Vlaamse munt ter waarde van 2 Groot in 1386 door Filips de Stoute geslagen.

K

KARREWIEL - Benaming voor 5 frankstuk van vóór 1914.

KLAUWKE - Vlaamse munt waarop afgebeeld adelaar met scherpe klauwen, onder Filips de Stoute geslagen in 1386 met een waarde van 2 Groot, in feite een Jangelaar.

KLINKAERT - KLINKAART - Volksbenamig

voor Gouden Schild. Wegens het hoge goudgehalte gaf deze munt bij het testen op een steen een zeer goede klank.

KLUIT - Muntnaam voor 5 en soms voor 10 Centiemstuk.

Volksgezegden:

— Dat is géén kluit waard

— Ruzie maken om de kluiten.

KOP - Volksbenaming voor Gulden of 2 frankstuk, omwille van de beeldenaar "kop" die er op voorkomt.

KOPPENOL - Gentse volksbenaming voor munten geslagen door de muntmeester Coppelnol in Gent op het einde van de 15e eeuw.

KORTE - COURTE - Vlaamse munt in minderwaardig zilver met een waarde van 2 Duiten. Na 1470 verdween deze munt en vanaf 1543 liet Keizer Karel een gelijkaardige munt aanmaken in Brons, ook weleens genoemd "Zwarte Korte" omwille dat het brons door het in de omloop zijn zwart ging aanslaan.

KRAAG - Munten voor Vlaanderen en Brabant waarop de Spaanse overheersers werden afgebeeld met een pijpenhalskraag. (Bef).

KROMSTAART - CROMSTEERT - Vlaamse munt van 2 Groot onder Jan zonder Vrees geslagen vanaf 1416 en waarop een leeuw met kromme staart is afgebeeld.

KROON - zie Blauwe Kroon.

KRUIS - Op veel munten komt een kruis voor, in de vroege middeleeuwen gaf dit als voordeel dat men door dit kruis de toenmalige vrij dunne munten in twee of vierdelen kon breken, zodat men steeds wisselgeld voorradig had.

Volksgezegden:

— Kruis of munt gooien

— Rae jy kruis, so ra ick munt

— Hij bezit noch kruis noch munt

— Elck wijst hem die poorte, want in sijn borseke en schuyt munte noch kruis.

Franz. echtgenoot van Maria-Theresia en mederegent
Kroon. zilver. 40 mm.
Munthuis Antwerpen

KWARTJE - KARTJE - Ofwel 1/4 Gulden of 25 Centiem.

Volksgzegden :

- Kwartjesvinder (bedrieger)
- Zo gemeen als katoen van een kwartje per el.

L

LAM - Gouden munten vanaf Jan III in 1312 geslagen, waarop een lam voorkomt.

Jeanne en Wencelas.
1355-1383. Hertogen van Brabant.
Gouden Lam te Leuven geslagen.

LEEUW - Zowel gouden als zilveren munten waar een leeuw in de beeldenaar voorkomt, voor het eerst door Lodewijk van Male in 1365 aangemunt.

LEEUWENGROOT - Vlaamse zilveren munt, zie hoger.

LELIE - LELIAARD - Munt van Franse oorsprong, maar ook in Vlaanderen gangbaar geweest waarop een lelie of meerdere lelies op de munt voorkwamen.

LEUVENAAR - Zilveren munt met een waarde van 2 Groot in 1488 en 1489 te Leuven geslagen onder Filips de Schone.

LIARD - Franse benaming voor Oord, koperen munt dat eeuwen lang in de omloop was met een waarde van 1/4 Stuiver.

LOOD - Volksebenaming voor Geld.

Volksgzegden :

- Er zit géén lood in. (Er is niets aan te verdienen)
- Het lood samen delen. (Samen de buit verdelen).

LOVENAER - zie Leuenaar.

LYOEN - zie Leeuw

M

MAGELIJN - MECHELIJN - Zie Mechelaar.

MAGERMANNEKE - Spotnaam voor klein muntje met geringe waarde.

MAILLE - Klein middeleeuws muntje in zilver met een waarde van een halve Penning, ook Obool genaamd.

MECHELAAR - Zilveren Groot geslagen tijdens de minderjarigheid van Filips de Schone te Mechelen.

MOUTON - MOETON - MOETTOEN - zie Lam.

MUZIKANTEN - Bargoens voor geld, naar het gerinkel van de geldstukken.

MIJT - MYTE - MITE - Kleinste zilveren muntje met een waarde van 1/3 Obool, in Vlaanderen tot 1467 aangemunt en vervangen door een bronzen muntje.

N

NAPOLEON - Gouden munt met een waarde van 20 Frank onder Napoleon I en Napoleon III geslagen. Zowel deze munten als het 40 Frankstuk, dubbele Napoleon, waren hier gangbaar. 10 fr. was 1/2 Napoléon.

NEGENMANNEKE - Brabantse koperen munt met een waarde van 9 Mijten Brabants of 6 Mijten Vlaams.

NOBEL - Engelse gouden munt van bijna puur goud, waarop schip en koning is afgebeeld, soms ook een roos, vandaar de naam Rozennobel. Filips de Stoute liet ook deze munt voor Vlaanderen aanmaken.

O

OBOOL - Zilveren Vlaams muntje met een waarde van een 1/2 Denier.

OORD - zie Liard.

Volksgezegden :

- Ieder Oordje brengt zijn gierigheid mee
- Oordje zeker spelen
- Men zou hem zijn laatste Oordje in bewaring geven
- Liever honger lijden dan een oordje te weinig bestalen
- Een man met Oordjes
- Woorden zijn géén Oorden ;
- Oordjesbijter soms ook Oordjessplijter. (Gierigaard).

P

PATAGON - Van uit het Spaans Patacon, groot zilveren munt lager in waarde dan de Ducaton. Onder Filips II voor het eerst aangemunt met de bedoeling de volwaardige zilveren munten van Noordnederland naar het Zuiden te doen afvloeien.

PATARD - Franse muntbenaming voor Stuiver.

PENNING - Vlaamse muntnaam voor Penny in muntwaarde gelijk aan één Denier.

Volksgezegden :

- Een valse Penning
- Noch Penning noch Duit bezitten
- Zijn Penning geldt hier niet
- Eén Penning klinkt niet
- Eén Penning met recht is beter dan honderd met onrecht
- Die geen Penning acht is een Gulden niet waard
- Tot de laatste Penning toe betalen
- Om de Penningen vragen
- Gekend zijn als kwade Penningen
- Judaspenning.

PIETERMAN - Peterman - Goudgulden voor Brabant te Leuven geslagen met de afbeelding van Sint-Pieter, vanaf 1370 tot 1425.

PISTOOL - PISTOLET - Spaanse gouden munt die hier in de omloop was vanaf 1530.

PLAKET - Vlaamse munt met een waarde van 14 Oorden in 1755 onder Maria-Thérésia voor het eerst aangemunt.

POND - Men rekende naar het Karolingsche Pond met een zilverwaarde van 409,25 gram, zo kwam men tot een rekenmunt waarbij het Tourse Pond of Vlaamse Pond gelijk was met 2 Guldens of 12 Schellingen of 240 Grootten. Het Brabantse Pond was steeds 2/3 van het Vlaamse Pond.

Volksgezegden :

- Het volle Pond betalen
- Mager en gezond en in de beurs géén Pond
- Hij heeft geen volwaardig Pond. (Hij is niet helemaal bij zijn verstand of Hij heeft ze niet alle vijf).

PRONKDAALDER - Benaming voor Dukatons of Patagons op dubbele zwaartevoet, meestal als nieuwjaarsgift gegeven.

Filips II 1555-1598
Dukaton. zilver. 42 mm.
Munthuis Brugge.

R

REAAL - Eerst als gouden munt onder Keizer Karel geslagen, in zilver kwam deze munt al in de omloop onder Filips de Schone.

ROZEBEEKER - Vlaamse volksbenaming voor een zilveren munt onder Filips de Stoute aangemaakt met een waarde van 9 Duiten.

S

SALUUT - Gouden munt 14e eeuws, waarop de Heilige Maagd Maria voorkomt begroet door de Aartsengel Michaël.

SCHAALTJE - Zilveren muntje onder Johanna en Wencelaus van Brabant geslagen met een waarde van $\frac{2}{3}$ Groot, zo genaamd omwille van zijn ronde vorm.

SCHELLING - Rekeneenheid maar ook zilveren munt, afbeelding meestal een staande leeuw een wapenschild houdend. Naar gelang de afbeelding zijn er meerdere benamingen ondermeer: Arendsschelling, Hoedjesschelling, Scheepjes-

schelling, Permissieschelling.

Volksgezegden :

— Wat met Stuivers was opgelegd, werd met Schellingen verteerd

— Hij gaat zijn Schellingen wassen. (Neemt er het goede van).

SCHUITKEN - Volksbenaming voor Halve Nobel.

SOL - SOU - Afkomstig van Solidus of het $\frac{1}{20}$ deel van het Pond. In feite is het de Franse benaming voor Stuiver, het latere 5 Centiemstuk.

SOUVEREIN - Oorspronkelijk munt van Engelse oorsprong, maar reeds als gouden munt onder Albrecht en Isabella hier gangbaar en aangemunt. Onder Maria-Thérèsia zijn voor Vlaanderen en Brabant zowel Dubbele als Souvereinen geslagen.

STATENMUNTEN - Omvatten alle munten onder de 3e uitgave voor Filips II geslagen, na 1577.

STUIVER - Zilveren munt met een waarde van 2 Groot of 4 Oorden, of 8 Duiten. Naar gelang het muntbeeld sprak men van : Bezemstuiver, Pijlstuiver, Grijpstuiver, Wapenstuiver.

Volksgezegden :

— Een mooie Stuiver bezitten

— Een valse Stuiver. (Persoon waarmede men in zaken moet oppassen)

— Beter één Stuiver in de hand, dan twee te verwachten.

T

TWAELFAERD - Middeleeuwse benaming voor een Vlaamse munt met een waarde van 12 Mijten of 18 Mijten Brabants.

V

VIERLANDER - Zilveren munt geslagen naar de Muntunie van 1434, zowel voor Brabant, Hene-gouwen, Holland en Vlaanderen.

VIERSTUIVERSPENNING — Volksbenaming voor Krabbelaar door Keizer Karel ingevoerd in 1536.

VLIEGER - Benaming voor Vlaamse munt met de afbeelding van een arend.

VUURIJZER - Zie Briquet.

Z

ZESJE - Benaming voor een Vlaamse munt met een waarde van 6 Mijten.

ZETELAAR - Vlaamse benaming voor Chaise of Gouden Stoel, naar de koning op een troon gezeten.

ZONNEKROON - Gouden munt onder de regering van Keizer Karel en Filips II geslagen.

ZWARTEN DIKKEN - zie Dikken.

Lodewijk van Male. 1346-1384
Gouden Rijder.
Muntplaats Brugge

Eerste onderwijzend personeel van de meisjesschool bij de Paterskerk. 1907.

Actueeltjes nr. 52

De nummers met een * verwijzen naar de bijgaande foto's

Robert LEROY

* 1873 — Op 20 maart 1989 koos de Izegemse Kultuurraad een nieuw bestuur. Emiel Bourgeois werd als voorzitter opgevolgd door Geert Orgaer.

1874 — In het weekend van 19 maart en 25 maart voerde "Hermes" het spannende stuk "Wrok om gisteren" op. Hiermee bewees Hermes een volwassen toneelgezelschap te zijn en deed het zijn reputatie alle eer aan.

1875 — Ten Mandere richtte een cursus Oud Schrift in die een ongewone bijval kende. Lesgever Bertrand Nolf voelde zich in zijn nopjes met die weetgierige bende!

1876 — Zaterdag, 25 maart werd de expo "70 jaar Rode Ster" plechtig geopend in het Stadhuis. Heel wat beeldmateriaal viel er te bekijken.

* 1877 — Zaterdag, 1 april werd de nieuwe OCMW-raad geïnstalleerd en Bernard Depoorter mocht er voor 't eerst de voorzittershamer hanteren.

1878 — Izegem, muziekstad : Chris Denijs uit de blekerijstraat, spelend lid van de Kon. Harmonie van de Kongregatie, werd met nog twee andere Vlaamse musici geselecteerd door het Europees jeugd-harmonie orkest. Hij speelde mee in 3 concerten : op 31 maart te Montdorf-les-Bains (Lux), op 1 april in Stiring-Wendel (Fr) en op 2 april in het Kulturcentrum te Aarlen.

1879 — Op 1 april ook deed Renata Blondeel (VU) haar intreden in de Gemeenteraad, in de plaats van Bernard Depoorter. Voorheen was zij OCMW-raadslid.

1880 — De kindervolksdansgroep "Die Boose" was te gast op Terschelling voor het weekend van 31/3 tot 2/4/89 en trad er met succes op.

1881 — Op maandagavond 10 april werd te Izegem de eerste fiets voorzien van een ingegraveerd nummer, dit om te komen tot een betere identificatie.

1882 — Ook de kindervolksdansgroep "Vlytigh ende Boos" trok naar het buitenland en verzorgde een gesmaakt optreden in Heinekenszand (Zeeland), dit op 8 en 9 april.

1883 — Izegemnaar Michaël Samyn, alias Miga El Z, stelde zijn kleurig grafisch werk ten toon in "Kloef 2" in Tielt.

1884 — De "Overwinders in Eendrachtigheyt" kwamen op de planken met een spannende thriller: "Schoondochters" van de Franse auteur Jacques Robert, in een vertaling van onze stads-genoot Georges Couckhuyt. Het werd, onder regie van Jan Vercruyse, een waar kassucces.

1885 — Zaterdag, 15 april vierde men in de Meensestwg. 25 jaar "Maria Rustoord". Een academische zitting gaf Voorzitter B. Depoorter de gelegenheid enkele toekomstplannen te ontvouwen die in de eerste tijden zullen verwezenlijkt worden.

1886 — Jan Michiels, oud-Izegemnaar uit de P.Baesstraat, won op 17 april de Durlerprijs voor piano te Antwerpen. Hij werd verkozen uit 24 eminente kandidaten.

1887 — Te Antwerpen overleed pater Joris Vanlerberghe (90j.) Gedurende 8j. was hij directeur van het St.-Jozefcollege (1936-44). Hij maakte de brand mee en trad later binnen bij de Onge-schoeide Karmelieten.

1888 — Het ACW-Izegem heeft een nieuwe voorzitter in de persoon van Leo Belaen, dit in opvolging van Werner Vens.

1889 — Zondag, 23 april was ons Izegems Koor "Die Boose" present op het Nationaal Zangfeest te Antwerpen, samen met het Vlaams Symfonisch Orkest en nog een drietal andere koren.

* 1890 — Apotheker Tillo Geldhof exposeerde te Brugge tot 7 mei in de Steenstr. 40 zijn collectie apotheekgewichten. Samen met enkele musea-stukken en de opsmuk van kunstjuwelier Jan Vercruyse uit Roeselare werd het een enige expo. Bovendien was de catalogus een echt wetenschappelijk werk, de vrucht van de samenwerking tussen T. Geldhof en Daniël Vangroenweghe, licentiaat, beide Izegemnaars.

1891 — BRT 2 West-Vlaanderen bezit nu ook zijn Izegemse radiostem: deze van Geert Spillebeen. Geert was een paar jaar perscorrespondent in onze stad en vervangt te Kortrijk Mieke Scheldeman en Peter Baert die beide naar VTM vertrokken.

1892 — Het Izegems echtpaar Jan Denys-De-latter Carolina werden voor de tweede maal nationaal kampioen Latijns-Amerikaanse dansen in de reeks Middle Age EC te Oudenaarde.

1893 — Izegem kende op 1 mei zijn traditionele één-mei-viering. SP-voorzitter Frank Duhamel en senator-burgemeester Robert Vanlerberghe voerden het woord voor hun vele getrouwen.

1894 — Donderdag, 4 mei, ging dan voor het Izegemse ACW het jaarlijkse Rerum-Novarumfeest door met een plechtige mis, een stoet en een feestzitting.

1895 — Zaterdag, 6 mei had onder een stralende zon de jaarlijkse bloemenmarkt plaats. Allerlei activiteiten en een massa kooplustigen maakten er een goede dag van.

* 1896 — Op 1 juni volgde de laatste Emelgemse veldwachter, Camiel Bandenbroucke, het voorbeeld van zijn Kachtemse collega, Paul Vansteenkiste, en ging met pensioen. Te Koekelare begonnen op 1/10/56 werd hij aangesteld te Emelgem op 1/11/62. Zijn vader, zijn grootvader, zijn

jongste broer en een schoonzoon waren of zijn veldwachter !

1897 — De Izegemse Wereldwinkel vierde op 20 mei zijn 10-jarig bestaan. Vooral de jeugdbewegingen zorgden voor animo en een feestelijk gebeuren.

1898 — Het Izegems onderwijs staat op hoog niveau. Na de Wiskundeknobbels van het St.-Jozefscollege, behaalden nu 4 leerlingen van het Instituut de Pélichy de finale van de westrijd uit-

geschreven door het Franstalig tijdschrift "Panache" (2704 deelnemers !!). Na 4 uur "labour" behaalden Cynthia en Leen Vercruyse, samen met Ann Mestdagh een prachtresultaat : allemaal binnen de eerste zeven op 17 finalisten. Lerares, mevr. Lermyte-Vyncke R. glunderde !

1899 — Van 17 tot 25 juni exposeerden Dan. Maes en Denis Lemahieu hun beeldhouwwerken in de ASLK, Roeselaarsestraat 60.

1900 — Vrijdag, 19 mei, verzorgden "De Kerels" en de "Stadsfanfaren" een concert in het kader van het Festival van Vlaanderen. Alles ging door in de stemmige St.-Pieterskerk te Emelgem. Chris Dubois bespeelde het orgel.

1901 — Per 1 september verlaat Carlos Billiow de H. Hartscholen. 15 jaar lang gaf hij het beste van zichzelf aan de leerlingen en leerkrachten. zijn opvolger als directeur wordt Geert Debuschere, Roeselarenaar van oorsprong maar sedert 1976 reeds werkzaam in de H. Hartschool.

1902 — Op 28/5 ging voor de 4de maal de openluchtfestmarkt van de Paterswijk door. Het zonnige weder en het grote aanbod lokten zeer veel volk en dit alles zorgde voor een buitengewoon succes.

1903 — De twaalfde Hoevefeesten kenden te Emelgem een reuzesucces. De loopkoers, de wandeltocht, de kaarting en de show zorgden dat ieder aan zijn trekken kwam.

1904 — Ook in de Lagere Afdeling van het St.-Jozefscollege wordt de directeursstaf doorgegeven ; de Hr Laurent Debrabandere wordt opgevolgd door de Hr Luc Coucke uit Oost-Rozebeke. Deze gang van zaken riep een hele controverse op die maar niet luwde en heel wat onbehagen schiep.

1905 — De Izegemse Batjes '89 kenden een buitengewone bijval en een nooit geziene volkstoe-loop.

1906 — Op 16 juni werd de nieuwe spoortunnel die de Prins Albertlaan en de Koornmarkt verbindt, officieel opengesteld. Kosten : 9,37 miljoen, maar... zeer nuttig ! Chef Rudy Wille en senator-burgemeester Vanlerberghe waren in hun nopjes !

1907 — Radio 2000, plaatselijke zender, betrok officieel op 2 juni zijn nieuw tehuis : café "De Ondank" in de Lendeleedsestraat. Voorzitter D. Debeyne en schepen E. Vandewalle voerden het woord.

1908 — En om de trits nieuwe schooldirecteurs volledig te maken : ook per 1 september legt Raf Vandenberghe er het bijltje bij neer in de Zonnebloem, na 17 jaar directeurschap. Hij wordt opgevolgd door Bart Carlier, die na 13 jaar Zonnebloemonderwijs en 5 jaar gewoon onderwijs op de Bosmolens, terugkeert naar de Zonnebloem.

1909 — Op zondag 25 juni verzorgde het Izegems St.-Franciscuskoor een concert in het kader van het Festival van Vlaanderen. Dit concert werd uitgezonden op BRT 1, rechtstreeks vanuit de Tongerse basiliek.

1910 — De Tuinfeesten in Maria Rustoord en Ten Bos kenden, dank zij het prachtig weer, een enorme bijval en succes.

1911 — Te Kachtem werden op 22 juni twee nieuwe St.-Jansbeelden gewijd : een groot beeld van de hand van Ant. Thandt voor buiten de kerk, geschonken door pastoor Debaere en een bronzen St.-Janshoofd op koperen kaarsentafel, werk van de plaatselijke smid Willy Lammertyn, geschonken door de artist zelf. Twee prachtige aanwinsten die Kachtem - Ommegang nog meer luister zullen geven.

1912 — Izegem heeft zijn eigen postzegel ! Dank zij de KVBP-afd. Izegem werd dit een feit en op zaterdag 24 juni werd dit feestelijk gevierd met een tentoonstelling en een academische zitting. De postzegel stelt de St.-Tillokerk voor.

1913 — De Wetenschappelijke Klas van het St.-

Jozefscollege won de nationale fotografiewedstrijd uitgeschreven door de K B : "Weer-spits-technologie". Uit 142 foto's en 70 dia's werd hun werk verkozen en ook de prijs mocht er wezen : een computergestuurd didactisch weerstation.

1914 — In het Stadhuis is de portretgalerij van de Burgemeesters nu weer compleet. De H.H. W. Vens, Fl. Vandenberghe en R. Vanlerberghe zijn nu ook "opgehangen".

* 1915 — Zaterdag, 1 juli werden André Demeurisse en Joris Deblauwe bij hun op pensioenstelling gehuldigd en bedankt. André, afdelingschef en Joris, beheerder van het Sportcentrum, werden in de bloemen gezet, letterlijk door hun collega's en figuurlijk door Stadssecretaris de Hr. D. Charlier. Burgemeester, Schepencollege en gemeenteraadsleden lieten blijken beide gevierden te waarderen.

* 1916 — De Emelgemse Feesten, van 30 juni tot 2 juli behoorden tot de meest zonnige aller tijden ! Elders valt hierover meer te lezen, maar

vooral "Emelgem vroeger" kende erg veel bijval!

1917 — Op 1 en 2 juli 1989 overtrof IVAC met zijn eerste jubileumuitgave van de "24 uren van Izegem" alle verwachtingen en dit spijt het slechte weder. Er waren 521 deelnemers en het Ultra-loopgebeuren (24u.) kreeg als overwinnaar de Londense Iranes James Zarei met maar liefst 254,9296 km.

1918 — Vrijdag 7 juli overleed in het Maria Rustoord Izegems oudste vrouw : Maria Vercammen, 101 j. Op zondag 14 februari 1988 werd zij nog feestelijk gevierd door Stad Izegem.

1919 — De meubelfabriek Vander Haeghen werd overgenomen door een ander Izegems meubelbedrijf : Aurora. Gelukkig voor een 30-35 werknemers, jammer voor een 15-tal anderen die moesten gaan "stempelen".

1920 — De 11-juliviering te Izegem stak in een nieuw kleedje : een wandelzoektocht, een eucharistieviering, een optocht, een TD en de stem uit Frans-Vlaanderen, gebracht door Patrick De Verrewaere, leraar Nederlands te Rijsel.

1921 — Zaterdag 8 juli werd het Stedelijk Zwembad heropend en de attractieve waterglijbaan werd "ingegleden".

1922 — Van 4 tot 6 augustus grepen voor de 62-ste maal de "Mol"-feesten plaats. Sport, ontspanning en cultuur leverden een prachtfeest dat zeer veel volk lokte en de Molbewoners nog meer aan elkaar klitte.

1923 — De literaire microbe zaait verder uit in Izegem ! Jan Van Den Berghe gaf zijn eerste dichtbundel uit : "Als Mezelf", een 30-tal gedichten in 4 cycli verdeeld en vooral handelend over eigen leefwereld, gevoelens enz.

1924 — Die Boose kende met zijn 2-de internationaal Kinderdansfestival een ware topper ; van 12 tot 15 augustus beleefde Izegem één groot verbroederingsfeest waarbij kinderen uit 5 ver-

schillende Europese landen de eerste viool speelden ! Een happening die in het geheugen van velen lang zal voortleven.

1925 — Zaterdag 19 augustus opende Burgemeester Vanlerberghe het nieuwe wandel- en fietspad dat een verbinding vormt tussen het Administratief centrum en de Emelgemse brug, langs de achterkant van het domein Blauwhuis. In totaal een 700 m lange, nuttige en vooral rustige weg die voor velen welkom is.

1926 — 41 Jaar je werk kunnen uitoefenen is niet aan elkeen gegeven ! Roger Vandaele, koster-orgelist van de Kachtemse St.-Janskerk, speelde het klaar. Als minder goed ziende, wist hij steeds zijn werk perfect uit te voeren, werd onmisbaar en was door elke parochiaan gekend !

1927 — De Izegemse Watersportvereniging kende een enorm succes met haar 2-jaarlijkse waterskishow. Walter Arfeuille, sterkste man van België, was de grote attractie. Heel het programma, het zonnige weer, de ambiance en de massa kijklustigen maakten er iets enigs van.

1928 — Vrijdag, 25 augustus opende schepen Vandewalle de expo "Egypte hertekend". Deze belangwekkende tentoonstelling bleef te bezichtigen tot 24 september.

1929 — In het klooster van het St.-Jozefsziekenhuis vierden vier zusters hun kloosterjubileum : Zr Scholastica 60 j. kloosterleven, Zr Maria en Zr Liesbeth elk 50 j. en Zr Magda 25 j.

1930 — Wilfried Vandevoorde, centraal propagandist ACV Hout en Bouw ging met pensioen. Hij werd te Roeselare gevierd. Werner Vens en Erik Delseyne zwaaiden het wierookvat voor hem !

1931 — Op zondag, 17 september, werd het standbeeldje "De Pekker" op het nieuwe marktplein onthuld. Het is een bronzen beeld van de Ingelmunsterse kunstenaar Marc Claerhout. Actie Goudregen en het Stadsbestuur zorgden dat

dit beeld er kwam. Het is 90 cm hoog en weegt 105 kg, is draaibaar en staat op een zware sokkel. Het beeld stelt iemand voor die thuishoort zowel in de schoen- als in de borstelnijverheid. Men kan er zelfs nog een andere betekenis aangeven! In elk geval werd zelfs al een "Pekkersgilde" in het leven geroepen.

1932 — Kermis-donderdag was dé Izegemse seniorenendag! Deze vierde editie brak alle rekords. Een stralende zonnedag en een massa enthousiaste senioren zorgden voor een geslaagde dag. Schepen Lagae, Insp. Vandommele, stichter R. Parmentier en A. Allewaert verdienden alle lof voor hun initiatief.

1933 — Het ICD-tornooi kende met zijn ruim 400 ingeschrevenen een buitengewoon succes. Tennisclub Isis mag fier zijn: kwantitatief was de respons hoogstaand.

1934 — De tiende Zwemdoortocht van Izegem kende eindelijk eens meeval met het weder. De zon en een grote massa volk waren voor de talrijk opgekomen deelnemers een stimulans om het beste van zichzelf te geven!

1935 — Het 29-ste Herfstmuziekfestival kende in onze stad onder een meer dan stralende zon een ongehoord succes. 17 september 1989 wordt zeker een te onthouden dag in de annalen! St.-Cecilia van Ardoois sleepte de eerste prijs mee naar huis en een gezamenlijke uitvoering o.l.v. dirigent A. Waignein besloot deze prachtdag.

1936 — Op zaterdag 16 september werden zeven auteurs ten Stadhuis ontvangen, naar aanleiding van hun recent werk. Het waren: Katr. Seynaeve, J.M. Lermyte, T. Geldhof, M. Hauspie, D. Vandromme, C. Vandoorne en J. Van Den Berghe.

* 1937 — De Kon. Meester-Haarkapperskring Izegem en West-Vlaanderen vierde zijn 50-jarig bestaan op zondag 24 september. Na een plechtige mis in de H.-Hartkerk werd de Kring ten Stadhuis ontvangen en werden heel wat ver-

dienstelijke mensen vereremerkt, we vermelden de bijzonderste twee: Michel Verheule ontving de gouden medaille van de Orde van Leopold II en Roger Vandeputte kreeg de gouden medaille van de Kroonorde opgespeld. Een expo met foto's, oude en minder bekende voorwerpen en een feestelijke dis besloten deze heuglijke dag.

1938 — De 14de vogelexpo van de Witte Spreeuwen kende een mooie bijval. Een 700-tal vogels, allemaal kwaliteitsbestjes, toonden zich van hun beste zijde en het uiterst talrijk opgekomen publiek stak zijn bewondering niet weg. Voorzitter R. Mistiaen en zijn wakkere bestuur werden beloond om al hun moeite.

1939 — Lopen en wandelen deed heel Izegem op 1 oktober en ook de eerste 10 mijl-race kende een reuze bijval.

* 1940 — Op 22 september werd bekend dat stadsgenoot Dirk Lievens bekroond werd als laureaat in de "International Designers Chal-

lenge Brussels". Dirk die binnenhuisarchitect is en verbonden aan het bedrijf Aurora, behaalde de prijs met ontwerpen over "het eetkamermeubel". Hij ontving de "Creativity Award"!

1941 — Zondag 8 oktober werden de "Bebloemers" nog eens bekroond! 236 actieve bloemenliefhebbers werden nog eens extra door schepen Verledens geloofd. 110 winnaars verwierven een prijs naar keuze en de rest mocht dan nog delen in een tombola.

1942 — Zaterdag 7 oktober had het elfde Kinderparlement plaats. De zesdeklassers van alle Izegemse scholen mochten het weer eens zeggen in de Raadszaal en het vuur aan de schenen leggen van de echte gemeentebestuurders! Veiligheid en verkeer werden vooral beklemtoond.

1943 — Izegem en muziek: nu ook bij de kleinsten. Jorick Lievens, 6 j. zoon van Dirk en Karien Meeuws, speelt tuba en trad op in Vilvoorde voor het VTM-programma "De Kleine Akademie" op 15 oktober. Zijn piano-begeleider was niemand minder dan Tars Lootens van de LSP-band!

1944 — Adj.-kommissaris Rol. Denecker werd per 1 november algemeen coördinator van de Westvlaamse politieschool en verliet dus ons politiekorps. Een gedroomde functie voor de Hr Denecker.

1945 — Traditiegetrouw ging van 21/10 tot 30/10/89 de Izegemse handelsfoor door in zaal Iso. Met zijn wedstrijd "De Muziekkampioen", het bezoek van Sinterklaas en een ware prijzenslag kende deze foor een verdiend succes. Voorzitter Gilbert Maddens en zijn actieve schare medewerkers verdienden alle lof.

1946 — Zaterdag, 14 oktober was nog eens een grote dag voor onze Izegemse kliniek: de lang verwachte "CT-scanner" werd officieel in gebruik genomen. Dit zal het kwalitatief imago en het aanzien van onze kliniek nog opdrijven.

1947 — Dank zij Ronny Mattan, promotor van

de Kulturele Centrale van het ABVV, trokken werken van een zestiental kunstenaars op rondreis door de provincie. Daar waren werken bij van volgende Izegemse artiesten: F. Debrabandere, Els Gheysen, Mia Deprez, Arl. Ovaeres en Myriam Leenknecht.

1948 — Op 1 november werkten Die Boose en het Sint Franciscuskoor hand in hand. Zij verzorgden een hoogstaand "Vredes-concert" in de Paterskerk. Het werd iets van de bovenste plank waarvoor Emiel Rosselle en Roos Devos alle lof verdienen; de nokvolle kerk was de mooiste blijk van waardering! Buiten de koren, verleenden hun medewerking: Nad. Verbrugge, Marijke Pyck, Hugo Van Heertum, Lieven Deroo, Dirk Vanhuyse, Mich. Vangheluwe en Hugo Pyck.

1949 — Vanaf 4 november draaide de Izegemse Boekenbeurs weer op volle toeren. Frans-Vlaanderen was ook weer present met de vereniging "Menschen lyk widre" uit Godewaersvelde. Het aantal bezoekers, naar goede traditie, steeg weer hoger dan verleden jaar en de verkoop kende ook een nooit gekend succes. Zoals het hoorde werd de Beurs geopend door G. Orgaer, Voorzitter Kultuurraad en door E. Vandewalle, Kultuurschepen.

* 1950 — Tweemaal werd eenzelfde boek gepresenteerd: "Izegem vroeger, beeld van een stad" door A. Vandromme. Een eerste maal verzorgde drukker-uitgever J. Hochepeid de presentatie in het kasteel Blauwhuis. Edg. Seynaeve, H. Willaert en schepen G. Bourgeois voerden er het

woord en belichtten de nieuwe uitgave uitvoerig. Een tweede maal, voor een groter publiek, had de voorstelling van het boek plaats bij de opening van de Boekenbeurs. Opnieuw was het de Hr H. Willaert die het werk van zijn schoonvader als "kijk- en leesboek" mocht presenteren en aanbevelen.

1951 — Het nieuwe werkjaar van het Verbond van Kristelijke Werkgevers en Kaderleden (VKW) te Izegem werd ingezet op 26 oktober. Voorzitter Gerard Vervaeke en zijn eminent bestuur stelden een buitengewoon interessant programma voor.

1952 — Lions Club Izegem doet het goed ! Op zaterdag 4 november schonk deze Club een nieuwe wagen Ford Sierra aan "Licht en Liefde" afd. Zuid West-Vlaanderen en een cheque van 100.000 fr aan de M.S.-werking. — Geen woorden, maar daden !!

1953 — November is ook de maand der Ceciliafeesten. Bij Leo XIII werden enkele spelers gehuldigd om hun 65 j. lid zijn : de gebroeders Georges en Marcel Vanfleteren en Michel Werbrouck. Ook Remi Lefleur werd vereremerkt.

1954 — De vogelexpo van AOB Vogelweelde in zaal Valentino, gehouden tijdens het weekend 4/11 was een succes. 700 vogels zorgden voor hoogstaande kwaliteit en lokten heel wat bezoekers.

1955 — Ook de Civiele Bescherming hield haar jaarlijks feest begin november en zorgde dat een tiental van haar leden terecht en verdiend gehuldigd werden.

1956 — Dat Izegem niet zou ontbreken op de eerste dagen van de Oostblok-revolutie was te voorzien : Wilfried Desloover uit Ter Beemden, vertrok vrijdagavond 11/11 en was terug thuis op 13/11 maar had 2 onvergetelijke dagen beleefd in Oost-Berlijn !

1957 — In het weekend van 18 november hield de Izegemse Post opendeurdagen. Veel mensen

maakten van de gelegenheid gebruik de post ook eens van de andere kant te bekijken en heel wat op te steken over hun "facteur" en de werking van een modern postbedrijf.

* 1958 — Datzelfde weekend vierde de Kultuurraad zijn dertig jaar bestaan. Dit ging gepaard met een druk bezochte Kultuurbeurs. Ook de pioniers werden in de bloemetjes gezet door de huidige voorzitter G. Orgaer.

* 1959 — Het Kon. Mannenkoor "De Kerels uit Emelgem" promoveerde op 19 november naar Uitmuntendheid. Te Diksmuide behaalden zij de ereprijs met meer dan 90 % der punten.

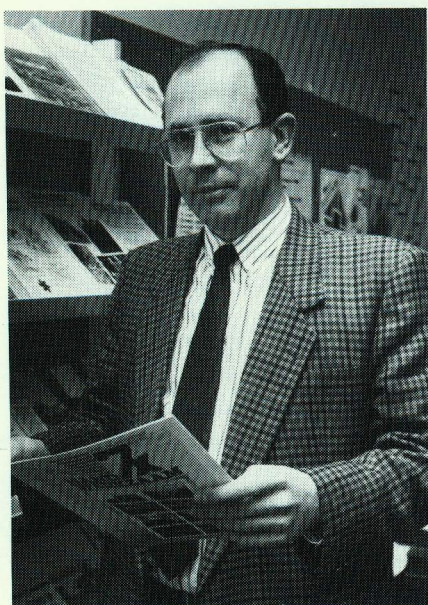

1960 — In 1190 viert de Fa Strobbe haar eeuwfeest, maar nu werd al 3/4 eeuw "Druivelaar" gevierd. Luc Strobbe zette daarvoor een prachtige expo "Pluk de dag" op te Brugge in de Steenstraat 40. René Nuttin startte te Zwevegem met de "Druivelaar", Antoon Strobbe maakte er zijn levenswerk van en Luc zet schitterend de traditie voort.

1961 — De St.-Jansbibliotheek van Kachtem, gestart op 15 januari 1904 o.l.v. de toenmalige burgemeester Verstraete en van Victor Saelen, heeft nu aangevraagd aangenomen te worden door de Stedelijke Bibliotheek van Izegem. Hun bestand bedraagt een 7000 boeken met ongeveer een 5000 uitleningen per jaar.

1962 — Ulla Werbrouck slaagde erin haar Europese judo-titel te verlengen tijdens de Europese judokampioenschappen in Griekenland gedurende het weekend van 25 november.

* 1963 — Christian De Forche verwierf de Persprijs '89 voor zijn vele en gedegen Info-werk dat hij totnogtoe presteerde. Hendrik Priem overhandigde hem de prijs met bovenop nog een kunstwerk van Mia Deprez.

1964 — Op 24/11/89 opende BAC op de Bosmolens een nieuw kantoor. Bij deze gelegenheid stelde Emiel Hoorne een twintigtal van zijn recentste werken tentoon. Dit evenement lokte heel wat volk.

1965 — Bij de CVP werd het bestuur vernieuwd. Mevr. Gerda D'Artois-Mylle werd tot voorzitter verkozen en verder maken van het bestuur deel uit: P. Defreyne, L. Belaen, H. Jonckheere, F. Gevaert, D. Vanwalleghem, E. Maertens, E. Ron-

se, A. Bourgeois, J. Vande Walle, G. Vlaemynck, H. Debacker, M. Maes en M. Debode.

1966 — De "Overwinders" traden voor het voetlicht eind november, begin december met "Een duivel van een man" van R. Lamoureux onder regie van J. Dupont. Alle spelers akteerden prima maar konden het stuk zelf niet voor 100 % redden.

1967 — De Landelijke Beweging vierde met klank haar patroonfeest op 25 november; ze waren met 71 en maakten er reeds een oefening van voor 1990 en 1991 wanneer De Boerenbond dan een eeuw en zij zelf een jaar later eveneens 100 jaar zullen bestaan!

1968 — De Izegemse Brandweer vierde St.-Barbara en van die gelegenheid werd gebruik gemaakt om Romain Decroix en Lucien Brouckaert te huldigen.

1969 — Op 4 december overleed in onze stad de Hr Raf Parret, oud-onderwijzer aan het Sint Jozefscollege, Lagere Afdeling. Hij was een graag gezien meester, overtuigd Vlaming, koorlid en filatelist en een van de grondleggers van de Peter Benoitkring.

1970 — Op 16 december bracht "Hermes" de première van P. Rodenko's "Harten twee, harten drie", dit als start van hun elfde seizoen. Erik Debeyne drukte zijn stempel op het werk en Fr. Brabant, T. Van Poucke, G. Baeckelandt, J. en G. Mistiaen maakten er het beste van tot grote tevredenheid van de talrijke toneelliefhebbers uit de Izegemse regio.

1971 — Sober maar intens vierde de H. Familieparochie het 25 jarig bestaan van haar prachtige kerk. Op 26 december om 20 u bracht het H. Familiekoor een kerstconcert. Het jeugdensemble van de Kon. Harmonie van de Kongregatie o.l.v. B. Buyse, het gemengd parochiaal koor o.l.v. E. Baert en het Kinderkoor o.l.v. H. Rommel brachten een gesmaakt programma.

1972 — Op 2 en 3 december lokte de "Parkietshow 1989" heel wat volk naar zaal Iso. Deze organisatie van de Westvlaamse Parkietenclub wist met de vele geëxposeerde kleurige vogels en de daarmee gepaard gaande mooie tuinaanleg heel wat succes te behalen.

1973 — In opvolging van wijlen Roger Vandoorne, werd Roger Vandenberghe aangesteld als secretaris van de Stedelijke Raad voor de Derde Leeftijd. Hij was vroeger gewestelijk secretaris van het ACW en Raadsheer in Sociale Zaken bij het Arbeidshof te Gent.

1974 — Izegem telt onder zijn muziekfanaten een jubilaris : André Gheysen. Hij mag terugkijken op 50 j. intens accordeon-spelen. Begonnen vanaf zijn 8 jaar vervolmaakte hij zich altijd verder en behaalde o.a. de Koning Albert-prijs voor virtuositeit te Brussel. Hij trad ook op voor radio Kortrijk en Gent en in het buitenland.

1975 — Op het Nationaal Jeugdsolistentornooi te Genk op 3 december, behaalden Steven Buyse (slagwerk) en Wim Timperman (fluit) als enigen van 58 deelnemers meer dan 90 % der punten. Dat belooft voor de Kon. Harm. van de Kongregatie !

1976 — De H.-Hart- en St.-Pieterskerk waren de plaatsen waar met de Kerstdagen hoogstaande concerten doorgingen. In "'t Klein Kerkske" waren het de eigen drie koren die het beste van zichzelf gaven en te Emelgem trad het "A Lieta Vita"-koor uit Geluwe op met stemmige kerstliederen, samen met het Strijkorkest van de Muziekacademie van Harelbeke.

1977 — Stefanie Billiouw kaapte op 26 november de eerste prijs weg in haar categorie met 92,3 % der punten in het provinciaal deklamatietornooi te Oostende. Daardoor mag zij op 18 februari 1990 aan het Degruytertornooi te Gent deelnemen en op 25 maart aan het fameus deklamatietornooi te Antwerpen.

1978 — Pastoor Omer De Baere nam op zondag 31 december afscheid van zijn parochianen te Kachtem om op rust te gaan naar Bavikhove. Hij werd op 27.10.74 aangesteld te Kachtem en gaat heen na 15 j. herderschap.

1979 — Met ingang van 1 januari 1990 wordt ons dekanaat één parochie rijker. Ledegem, voorheen behorend tot de dekenij Menen, komt nu bij Izegem, dit als gevolg van de fusies, 13 j. geleden.

Izegem Vroeger

Antoon VANDROMME

Naast de diverse boeken van Izegemse schrijvers, zowel dichtbundels als romans, werd de boekenrij met werken OVER Izegem in de laatste jaren vrij regelmatig aangevuld.

Na de 'GESCHIEDENIS VAN IZEGEM' en 'GEWORTELD EN VERTAKT', beide werken van Dr. J.-M. Lermyte, kwam nu met de boekenbeurs een nieuw werk op de markt: IZEGEM VROEGER door Antoon Vandromme.

Het kan omschreven worden als een rijk geïllustreerd kijkboek, dat tal van foto's en plattegronden bevat van Izegem, Emelgem en Kachtem.

Bij de voorgestelde illustraties komen er passende onderschriften met voldoende commentaar om die foto's in hun tijd en op hun plaats te situeren en het belangrijkste eruit te puren.

Het boek meet 29 cm x 21 cm, is gebonden en van een harde, zwarte kaft voorzien en met een goudstempelband versierd. Het geheel zit gevat in een vierkleurige stofwikkeldie het geheel beschermt.

Het nieuw boek telt 352 blz. en 400 afbeeldingen waarvan verschillende hier voor de eerste maal afgedrukt zijn. Dertien daarvan zijn vierkleurig

en vier werden in twee kleuren afgedrukt. Verder zijn er 38 illustraties die een volle bladzijde beslaan en éénmaal is een foto over twee bladzijden gespreid.

Zo we de inhoud overlopen, vinden we :

- * Een deel informatie over Izegem, Emelgem en Kachtem

- * De belangrijkste gebouwen: zo profane als kerkelijke

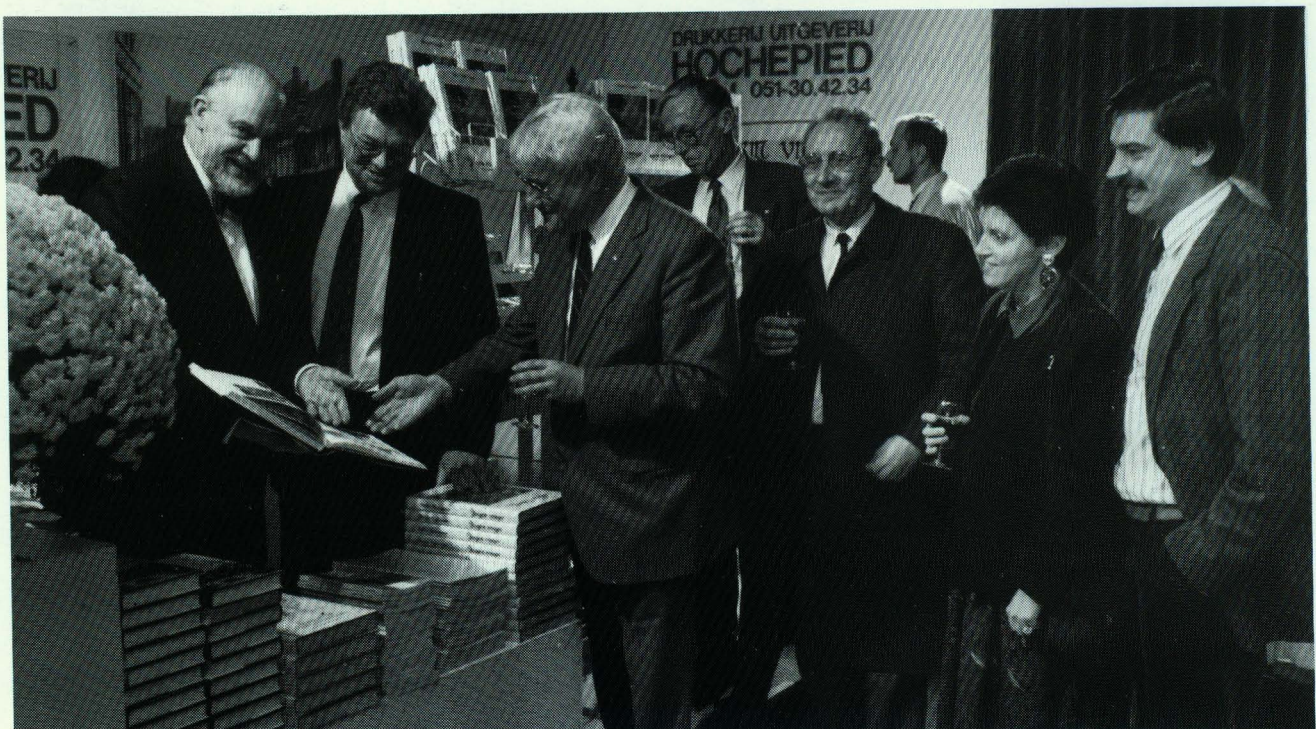
- * Een uitvoerig hoofdstuk over "Straten en Pleinen", alfabetisch geordend.

- * Een hoofdstuk over Mandel en kanaal, met de diverse bruggen.

- * Een overzicht van de belangrijkste bestaande en verdwenen nijverheden met hun pioniers.

Dit alles wordt U aangeboden tegen de prijs van 1500 fr. Het blijft een ideaal geschenk, vooral voor oud-Izegemnaren die nu voorgoed het thuisfront verlaten hebben. Ze vinden er gans hun "BOOS IZEGEM" in dit ene boekwerk terug.

Het boek is te bekomen bij de drukkerij-uitgeverij J. Hoche pied, Prinsessestraat 124, Izegem.

ZEVENDE EN ACHTSTE LEERJAAR 1937 — KLAS VAN MEESTER EMIEL VIEREN

Leerlingen geboren in '24 en '23

EERSTE RIJ ZITTEND :

Rafaël Herman — Roger Dutilleux (+) — Jozef Timperman (+) — Jozef Vandeperre (+) — Daniël Margot — Roger Denolf (+) — MEESTER EMIEL VIEREN (+)

TWEEDE RIJ :

August Deman — Henri Dejonckheere — Jerome Populier — Marcel Soenens — Roger Deprez.

DERDE RIJ :

Eugeen Vandorpe (+) — Robert Vansteenkiste — André Oosterlinck — Jozef Vaniseghem (+) — Marcel Lavrauw — Jan Landuyt — Michel Baert — Roger Windels — Antoon Boucquet — Jozef Porte.

VIERDE RIJ :

Julien Decock — Raf Margot — Gustaf Loncke — Eredic Hoste - Jules Ameye (+) — Roger Priem (+) — Jozef Vanhaverbeke — Palmer Hollevoet.

(+) overleden.

Ledenlijst 1989

Alberic DEPREZ

Ereleden : 600 Fr (zie pag. 134)

Gewone leden : 400 Fr

A. In eigen Gemeente

Aangen. Bibl. "Sint-Lucas"	Prinsessestraat 15	Dejonghe-Verschate, Mevr.	C. Ameyestraat 30/32
Alliet Alfons	Kortrijksestraat 171	Dejonckheere Celest	Kortrijksestraat 167
Ameye Jean-Louis	Ommegangstraat 9/3	Deldycke Roland	Krekelstraat 228 bus 2
Ameye Julien	Nederweg 2 bus 8	Demeester André	Mandelstraat 64
Azou Bernard, Mevr.	Zwingelaarstraat 6	De Muelenaere José, E.H.	Kasteelstraat 26
Azou Roger	Pieter Baesstraat 8	Demuelenaere Etienne	Stuivenbergstraat 107
Baert Werner	Koning Boudewijnstraat 10	Demeyere Remi	Dweersstraat 26
Balcaen-Busschaert R.	Slagmeersenstraat 37	Demuynck Achiel	Boomforeeststraat 20
Balcaen M.-L. Mevr.	Slagmeersenstraat 69	Denys Rosa	Wantje Pietersstraat 20
Belaen Leo	Leenstraat 67	Denys V.	Hondstraat 4 / bus 4
Billiouw Carlos	Vuurkruiserslaan 2	Depoorter-Bogaert B.	Kortrijksestraat 166
Blondeel Roger	Molstraat 37	Depreitere André	Arenbergstraat 3
Bogaert Jan	O.-L.-Vrouwstraat 20	Deprez André	Wolvestraat 6/3
Bogaert René	Ter Wallenstraat 33	Deprez-Leenknecht, Mevr.	Blekerijstraat 123
Boucquet Willy	Peter Benoitstraat 25	Derhore-Rommel R.	Rozemondlaan 1
Bourgeois-Spriet Z., Mevr.	Gentsestraat 1 bus 4	Deriew Pieter	Werkhuizenstraat 19
Bruyneel R.	Ingelmunstersstraat 57	Derluyn Jan	Meensesteenweg 83
Caenepeel Armel	Prinsdomlaan 37	Derolez Jacques	Bellevuestraat 45
Cannaert Wilfried	Blauwhuisstraat 48	Desmedt Dirk	Boomforeeststraat 1
Cappelle Etienne	Vlasbloemstraat 28	Desmedt José	Ter Wallenstraat 14
EE. PP. Capucijnen	Roeselaarsestraat 291	Desmet Francis	Anjelierenlaan 12
Carlier Bart	Ter Beemden 49	Desmet-Devyver, Mevr.	Boomforeeststraat 42
Cauwelier Michel	Roeselaarsestraat 279	Desmet-Devos, Mevr.	Dennenstraat 16
Christiaens Alain	Brugstraat 2	Devolder Jozef	Slagmeersenstraat 90
Christiaens Marc	Prinsdomlaan 5	Devos Geert	Masteneikstraat 2
Claeys Jozef	Manegemstraat 39	Devos Roger	Kapelstraat 6
Clarysse Willy, Mevr.	Brugstraat 12	De Wever Walter	Ommegangstraat 10
Clement Noëlla Mej.	Roeselaarsestraat 16	Dewiele Patrick	Schardouwstraat 13
Colpaert Roger	Priester Daensstraat 19	Dewitte André, Mevr.	Meensesteenweg 57
Colpaert Hilde, Mevr.	Middenweg 11	Dewitte Erik	Lendeleedsestraat 42
Compernelle-De Vlieghe	Heibrugstraat 17	De Zonnebloem	Slabbaardstraat-Noord 90
Codron-Verledens	Hooghoutstraat 12	D'Haeyere Georges	Manegemstraat 67
Corteville Jozef	Mandelstraat 50	Dousy-Vandeputte A.	Heilig Hartstraat 30
Crochon L. Mevr.	Roeselaarsestraat 23	Dubaere Ludwig, E.H.	Kerkstraat 7
D'Artois Johan	Hondekensmolenstraat 12	Dubaere-Maes W.	Stuivenbergstraat 87
Deblauwe Guido	Kard. Cardijnlaan 30	Dujardin Eddy, B.V.B.A.	Rijksweg 59
Deboosere José	Prinsessestraat 52	Dujardin-Willaert R.	Emiel Neiryckstraat 49
Debrabandere Laurent	Slabbaardstraat-Zuid 23	Dumoulin Christiaan	Kerelstraat 4
Declerck Raf	Grote Markt 11 bus 4	Duyck Gerard	Bellevuestraat 2
Declercq Edwin	Kerkestraat 18	Duyck Walter	Kruisstraat 27
Declercq Marcel	Mentenhoeckstraat 32	Eeckhout André	Baron de Pélichystraat 4
Declercq Rik	Korenmarkt 14	Eeckhout Gabriël	Sint-Crispijnstraat 42
Decoene J. Eerw. H.	Kerkstraat 13	Feys-Lemiere G.	Slagmeersenstraat 128
Decoene Pierre	Kortrijksestraat 319	Flamez José	Bosbeekstraat 3
Decoopman Albert	Abelestraat 14	Gasquet Robert	Gentsestraat 26
Decroix Maurits	Baronielaan 22	Geldof Tillo	Kortrijksestraat 114
Deforce Marcel	Nederweg 55	Gesub. Vrije Basisschool	Leenstraat 110
Defour André	Molstraat 46	Gesub. Vr. Lag. en Kleuter- school	Roeselaarsestraat 334
Degezelle L.	Nieuwstraat 4		

Gevaert Christian	Sint-Crispijnstraat 32	Nolf Bertrand	Zevекotestraat 27
Ghekiere-Bouckaert J., Mevr.	Meensestraat 125	Nollet Tony	K. Cardijnlaan 1
Ghesquiere Albert	Sint-Jorisstraat 11	Noyez Johan	St.-Jorisstraat 41
Ghys André	Gentsestraat 5	Nuytens Marcel	Boomforeeststraat 39
Gits Jan	Kasteelstraat 2!	Orgaer Geert	Krommestraat 10
Gors Hendrik	Emiel Neiryneckstraat 36	Openb. Bibl. "St.-Jan"	Hogestraat 11
Gryp Michel	Vuurkruisenlaan 22/24	Padvindere van Sint-Joris	
Haspesslagh Marijke, Mevr.	Gentsestraat 84	p.a. Vanderlinden F., E.H.	Roeselaarsestraat 291
Hautekeete Urbain	Masteneikenstraat 4	Pattyn André	Rumbeeksestraat 48
Heemeryck Frans, Mevr.	Roeselaarsestraat 320	Parret Rafael	Sint-Crispijnstraat 29
Heemeryck Joost	Nederweg 48	Pattyn-Maertens A.	Sint-Rafaëlstraat 28
Herman Antoon	Vlasbloemstraat 35 bus 17	Pattyn Theo	Lindestraat 11
Herremann Danny	St.-Jansstraat 35	Pauwels Gaston	Ommegangstraat 74
Hinnaert Leon	Krekelstraat 59	Peelaers Jaak	Negenhoekstraat 10
Hochepeid Patric	Baronstraat 80	Pickavet-Verhiest Luc	Aug. Vermeylenstraat 6
Huysenstruyt-Vandenberge	Hogestraat 91	Priem Hendrik	Henri Dunantstraat 33
Huysenstruyt-Velghe, Mevr.	Vlasbloemstraat 68	Polley Jan	Middenweg 15
Instituut de Pelichy		Renier Daniël	Brugstraat 14
Afdeling lyceum	Gentsestraat 31	Renier Jacques	Prinsessestraat 34
Joos-Depreitere M.	Kloosterstraat 4	Renier Julien	Ommegangstraat 20
Kemp Achiel, Mevr.	Baronielaan 2	Roels Noël	Baronielaan 57
Kemp Fabien	Kokelarestraat 87	Rommel Cyriel	Kapucijnenlaan 49
Kerckhof Agnes, Mej.	B. Vandenbogaerdelaan 21	Rommel Eric	Kapucijnenlaan 11
Kesteloot-Denys M.	Ommegangstraat 75	Rommel Georges	Lindestraat 21
Kins Maria Mevr.	Manegemstraat 68	Rommel Julien	Schoolstraat 2
Kints Jean-pierre	Sint-Crispijnstraat 50	Rommel-Mistiaen	Wilgenstraat 15
Kon. Handboogilde		Sabbe Raf	B. Vandenbogaerdelaan 26
Sint-Sebastiaan		Samoy Herman	Melkmarkt 1
p.a. Bourez E.	Nederweg 13	Samyn Jerome	Mandelstraat 36
Lagae Wilfried	Edward Dierickstraat 1	Santens André	Sint-Sebastiaanslaan 1
Lagrou Aurel	Knobbaardstraat 10	Schoolcomité Gesubs.	
Lambert Robert	B. Vandenbogaerdelaan 64	Jongensschool Emelgem	Reigerstraat 7
Lannoo Roger	Roeselaarsestraat 29	Senesaël Lilian, Mevr.	Kortrijkstraat 82
Laridon Karel	Rode Poortstraat 14	Seynaeve Rafaël	Ter Wallenstraat 4
Laridon Eduard	Gentsestraat 25	Seys Etienne	Ter Beursplein 2
Lefever Marie-Louise, Mej.	Brugstraat 23/5	Sintobin Pol	Meensesteenweg 89
Lezy Eric	Slagmeersenstraat 104	Sintobin Philippe	Roeselaarsestraat 109
Liagre Johan	Hazelaarstraat 51	Soenen Guido	Gistelstraat 45
Loontjes Alfons	Nieuwstraat 22	Spriet Noël	Sint-Antoniusstraat 17
Madou Christiaan	Kokelarestraat 75	Stedelijke Bibliotheek	Grote Markt 20
Maertens Albert, E.H.	Emelgemseplein 3	Steenlandt-Surmont, Mevr.	Klijtstraat 25
Maertens Jan	Hugo Verrieststraat 12	Strobbe-Vanlauwe J.	Sint-Jorisstraat 37
Maertens Raf	Lendeleedsestraat 12 bus 1	Surmont Lucien	Prins Albertlaan 60
Maes Jan	Baron de Pélichystraat 36	Tack Christophe	Wolvenhofstraat 10
Maes Hendrik	Hondsmertjesstraat 31	Taeymans Wilfried	Pieter Baesstraat 11
Maes Luc	Europalaan 11	Terryn Maurits	Meensesteenweg 45
Malfait Luc	Schoolstraat 32	Terryn Raf	Roeselaarsestraat 280
Mallisse Antoon	Meensestraat 149	Terryn Walter	Wilgenstraat 13
Marannes Val.	Gentsestraat 8	Timperman Herman	Roeselaarsestraat 632
Mediatheek St.-Jozefscollege	B. Vandenbogaerdelaan 53	Tytgat Jozef	Slagmeersenstraat 16
Mestdagh Lydie, Mevr.	Slabbaardstraat-Zuid 70	Vanacker Jules	Kachtemsestraat 7
Mestiaen-Demasure	Klijtstraat 61	Vanackere Herwig	Prinsdomlaan 39
Moeyaert Renaat	Ter Beemden 13	Vanbelle Simonne	Dirk Martenslaan 2
Naert José	Blekerijstraat 60	Vancanneyt Marc	Tulpenlaan 19
Naert Marcel	Boomforeeststraat 19	Vandamme Emiel	Albelestraat 61
Naessen Lucien	Peter Benoitstraat 6	Van Den Avenne Zeno	Populierenstraat 3
Naessens Maurice	Ingelmunstersestraat 50/52	Vandecapelle Raoul	Heyestraat 7

Vandekerckhove Eddy	Kortrijksestraat 349	Vercruysse Leon	Stationsstraat 10
Vandemoortele Albert	B. Vandenbogaerdelaan 11	Verduyn Gaby, Mevr.	Wallemotestraat 65
Van Den Berghe André	H. Dunantstraat 3	Vereecke Marcel	Slagmeersenstraat 100
Vandenberghes-Maertens, Mevr.		Verfaillie Palmer	Meensesteenweg 166
Vandenberghes Roger	Kortrijksestraat 303	Verhaeghe André	Stationsstraat 14
Vandenbroucke Carlos	Lindestraat 45	Verhaeghe Ingrid, Mevr.	Ommegangstraat 15
Vandenbroucke Georges	Heyestraat 25	Verhaeghe Jozef	Molstraat 15
Vandenbroucke Guido	Papestraat 13	Verhaeghe Tillo	Ketelstraat 5
Vandenbulcke Jaak	Leenstraat 135	Verhelst, Gezusters	Rhodestraat 2
Vandenbussche Filip	Beatrijsslaan 8	Vermaut Diana	Wantje Pietersstraat 41
Vandenbussche Gentil	Beiaardstraat 52	Vermaut Victor	Kapucijnenlaan 76
Vandendriessche-Vermaut	Wezestraat 63	Vermeersch Geert	Kachtemsestraat 61
Vandendriessche J.	Lendeleedsestraat 19	Vermeersch Jules, Mevr.	Meensestraat 123
Vandenweghe Gerard	Slagmeersenstraat 14	Vermeulen Geert	Lindestraat 57
Vanderheeren Adrien	Wallemotestraat 57	Vermeulen Gilbert	Brugstraat 43
Vanderhelst E.	Rode Poortstraat 7	Verschaete Eddy	Boterstraat 29
Vanderhelst Lucien	Kruisstraat 34	Verstraete Jacques	Guido Gezellestraat 9
Vandewaetere Walter	Roeselaarsestraat 79	Viaene Jacques	Bremstraat 7
Vandewalle Erik	Molenweg 3	Vieren Daniël	Dam 10
Vandezande Johan	Henri Dunantstraat 9	Vroman-Bourgeois	Beukendreef 11
Vandommele Albert	Wielewaalstraat 4	Werbrouck Michel	Boomforeeststraat 64
Vandommele Chris	Roeselaarsestraat 216	Werbrouck Raf	Peter Benoitstraat 39
Vandommele Maurice	Henri Dunantstraat 34	Werbrouck Tillo	Mgr. Bouckaertstraat 34
Vandommele Pieter	Slagmeersenstraat 62	Willaert Jules	Heyestraat 4
Vandommele Roger	Ommegangstraat 120	Wybaillie Marcel	Abelestraat 9
Vandoorne Agnes, Mej.	Roeselaarsestraat 93	Wybo Romain	Ter Wallenstraat 35
Vandorpe Marcel	Gentsestraat 6 app. 2	Wydooghe Erik	Karel de Goedelaan 13
Vandorpe Roger	Negenhoekstraat 9	Wydooghe Luc	B. Vanden Bogaerdelaan 58
Vandromme Bert	Roeselaarsestraat 457	Wyffels Rika, Mevr.	Pieter Baesstraat 27
Vandromme Willy	Abelestraat 12	Wylein Freddy	Slagmeersenstraat 67
Vandromme Wildemer	Baronstraat 112		
Vangheluwe Daniel	Negenhoekstraat 3		
Vangroenweghe Adolf	Slagmeersenstraat 32		
Vanhaezebrouck R.	Kortrijksestraat 159		
Vanhaverbeke Paul	Emiel Neiryckstraat 10		
Vanhauwaert Johan	Marktstraat 4		
Vanhuyse-Pattyn M., Mevr.	Krekelstraat 244		
Vankeirsbilck P.	Sint-Crispijnstraat 37		
Vanlerberghe-Florizoone	Prinsessestraat 59		
Vanlerberghe Robert	Kortrijksestraat 58		
Vanlerberghe Willy	Meensesteenweg 33		
Van Meenen Antoon	Grote Markt 21/1		
Vansteenkiste Maurice	Bessenstraat 7		
Vansteenkiste Raymond	Groenstraat 10		
Van Steenlandt Marnix, Mevr.	Sint-Rafaëlstraat 9		
Velghe Joris	Pater Vereeckestraat 14		
Vens Urbain	Kortrijksestraat 46		
Vens Werner	Nederweg 25		
Verbanck Frans	Prinsdomlaan 16		
Verbeke Chris	Roeselaarsestraat 82		
Verbeke Eric	Dweersstraat 27		
Verbeke Firmin	Ommegangstraat 23		
Verbeke Herman	Nederweg 37		
Verbeke Joris	Dweersstraat 39		
Verbeke Jozef	Krekelstraat 33		
	B. Vandenbogaerdelaan 77		

B. In andere gemeenten

Ameye Joseph	Melkerijstraat 1/1	8850 Ardooie
Baert Julien	Maur. Devisscherstraat 22	8770 Ingelmunster
Brugse Boekhandel, Demeester-Degroote	Dijver 2	8000 Brugge
Boucherie M.J., Mevr.	Rua Palmira Basts Lot 5	2775 Rana Parede Portugal
Callewaert Ferdi	Biezenhof N4	8800 Roeselare
Campusdienst Geesteswetensch. p.a. Fac.		
v.d. Letteren en de Wijsbegeert. Bibl.	Blijde Inkomststraat 21	3000 Leuven
Carton R.	Rollegemstraat 28	8768 Ledegem
Claeys Jozef	Ruddervoordestraat 40	8210 Zedelgem
Dalle André, Dr.	St.-Vincentius, Boonestraat 17	8860 Meulebeke
De Bethune Em.	Kasteeldreef 10	8510 Marke
Deblauwe Jules	St.-Amandstraat 107	8800 Roeselare
Decock Albert	Koebroekstraat 11	8040 Ruddervoorde
Depoorter Frans	V. Weelystraat 15	2678 av. de Lier Nederland
Deforche Roger	Stwg. op Vilvoorde 31	1860 Meise
Desmet Marcel	Ryckeveldestraat 36	8320 Brugge
De Vlieghe Dr., Mevr.	Doorniksewijk 40 A	8500 Kortrijk
Devoldere Gaspard	Emiel Neyrinckstraat 33	8760 Lendelede
Devoldere Wilfried	Leeuwerikstraat 5	8800 Roeselare
Dewulf-Heus Romain	"Huize Cantecleir" Gistelsesteenweg 167	8200 Brugge
D'Huyvetter-Gevaert J.	Klaverstraat 12	8770 Ingelmunster
Driessens G., E.Z.	Kerkstraat 84	8570 Anzegem
Geldhof-Lagae E.	J. en M. Sabbestraat 16	8600 Menen
Geldhof Jozef, E.H.	Oude Molenweg 24	8411 Meetkerke
Gemeentekrediet van België	Pachecolaan 44	1000 Brussel
Gheysen Jan	Gullegemstraat 114A	8768 St.-Eloois-Winkel
Hendrickx J.	Heidelaan 7	3030 Heverlee-Leuven
Herrebout Joris	Izegemstraat 8	8768 Ledegem
Huyghe Emanuel	Rodebergstraat 25	8961 Heuvelland
Laleman Eliana	Zevenbergen 3	8200 Brugge 2
Lesage R.	Van Bellegemdreef 2	8510 Marke
Loosveld Robert	P. Permekelaan 10	8500 Kortrijk
Maes Willy	Dwarsstraat 33	8752 Bavikhove
Malfait A.	Bruggestraat 318	8770 Ingelmunster
Mortier Erik	Begoniastraat 16	8440 Westende
Mullebrouck Eddy	Hinnebilckstraat 67	8770 Ingelmunster
Naert Marc	Kortrijksestraat 190	8770 Ingelmunster
Openbare Bibliotheek "Albrecht Rodenbach"		
Openbare Bibliotheek "Sint-Amand"	Arme Klarenstraat 75	8800 Roeselare
Dhr. Sabbe		
Parmentier Gerard, Arch.	Bruggestraat 165	8770 Ingelmunster
Pattyn Pierre	Willy Vanhoorenlaan 89	8640 Moorsele
Pruim-Lietaert P., Mevr.	Troonstraat 289 b. 5	8400 Oostende
Ronse Kris	Leliestraat 18	8800 Roeselare
Ryserhove Alfons	Rentmeesterlaan 175	Middelburg Nederland
Samyn Augustin	Kloosterstraat 46	9860 Knesselare
Santens Geert	Vlasschaardstraat 52	8768 Ledegem
Seynaeve-Bok Edg.	Burg. Bertenplein 22	8970 Poperinge
Seynaeve Maurice	Grote Markt 25 b 11	8800 Roeselare
Seys Willy	Terrynstraat 3	8760 Lendelede
Similon-Vandamme Dirk	Ooststraat 36/8	8400 Oostende
Sintobin Camiel	Begoniastraat 2	2120 Schoten
Stad Antwerpen "Stadsbibl."	Rijselsestraat 38 b. 13	8500 Kortrijk
Strynckx Jan	Conscienceplein 4	2000 Antwerpen
Strynckx Valeer	Rotsstraat 60	9140 Zele
	Dr. Lauwersstraat 27	8770 Ingelmunster

Tanghe Jozef	Rozenlaan 1a	8160 Diksmuide
Vanantwerpen Lucien	Korenstraat 19	9800 Deinze
Vandenbussche-Clement	Sint-Elooisstraat 115	8040 Oostkamp
Vandenberghe-Werbrouck	Dovenetelstraat 8	8770 Ingelmunster
Vandewalle Roger	Ingelmunstersestraat 13	8760 Lendeledede
Vandesype Hubert	Kezelberg 31	8640 Moorsele
Vermaete Luc	Vlasstraat 1	8870 Pittem
Vermeulen-Vanhauwaert R.	Dubbelsing 3	8310 Brugge 3
Verscheure Silvère	P. Vandammestraat 11	8770 Ingelmunster

Ruilnummers

Appeltjes van het Meetjesland p.a. Drh. E. Desmet, Stadsarch.	Grote Markt	9900 Eeklo
Bank van Roeselare en West-Vla.	Marktstraat 32	8700 Izegem
Bibliotheek en Cultuurarchief	Kon. Leopold II-laan 41	8200 Brugge 2
Bibliotheek en Cultuurarchief	Kon. Leopold II-laan 41	8200 Brugge 2
Brugs Ommeland p.a. Ivan Van Coppenolle	Eikenlaan 25	8200 Brugge 2
De Leiegouw - ruildienst Dr. K. Maddens	Lentedreef 11	8500 Kortrijk
De Roede van Tielt Secr. P. De Gryse	Kastanjelaan 1 A	8880 Tielt
Gesch. en Oudheidk. Genootschap p.a. Michiel De Bruyne	Z. Malfaitstraat 31	8810 Roeselare
Gesch. Kring Rembray Bart p.a. D'aps	Stadsarchief Stadhuis, Grote Markt 1	8600 Menen
Heemkring Ter Cuere p.a. G. Desopper	H. Van Blaerestraat 9	8401 Bredene
Heemkring Bachten de Kupe p.a. dr Albert Dewyndt	Van Buggenhoutlaan 20	8460 Koksijde
Heemk. Kring "David Jonckheere" p.a. E. Decock	Brugsestraat 56	8260 Aartrijke
Heemk. Kring "Den Hert" p.a. Sylvère Verscheure	P. Vandammestraat 11	8770 Ingelmunster
Heemk. Kring "Karel van De Poele" p.a. Luc Haeghebaert	Brugse Baan 29	8070 Lichtervelde
Iepers Kwartier - ruildienst p.a. V. Desmet	Ooievaarslaan 23	8900 Ieper
Kon. Bibl. V. België - ruildienst	Keizerslaan 4	1000 Brussel
Wettelijk Depot	Keizerslaan 4	1000 Brussel
Kon. Bibl. V. België Wettelijk depot	L. Blondeelstraat 4	8970 Poperinge
Kring voor Heemk. Poperinge en omstreken p.a. N. Coutigny, secr.	Gallaitstraat 78	1030 Brussel
Min. V.D. Vl. Gemeenschap L. Uytebroeck	Heiveldstraat 121	9110 St.-Amandsberg
p.a. Klank en Beeldcentrum	Grote Markt 20	8700 Izegem
Ruildienst Oost-Oudburg p.a. M. Gysseling	Sint-Maartensplein 16	8670 Wervik
Sted. Bibliotheek	Prins Albertlaan 6	8700 Izegem
Sted. Oudheidk. Commissie p.a. Stadhuis	Van Heybeekstraat 3	2060 Antwerpen
Vandemoortele NV	Jagersstraat 60	8200 Brugge 2
Vl. Ver. v. Familiekunde	Zeger Malfaitstraat 31	8810 Roeselare
W.Vl Gidsenkring Brugse Vrije p.a. J. Lowyck	Kon. Prinslaan 8	8460 Koksijde
Westvl. Verb. V. Heemkunde		
Wet. en Cultuurcentrum		

vandemoortele

RODA

FAMA

MINELMA

VITELMA

ST. VILLEPRE

RESI

BLANC DE BOEUF

REDDY

MAYONAISE VANDEMOORTELE

OLIE VANDEMOORTELE

Alle kunde van het vak.

STROBBE

1890

1990

*gerenommeerde
formulierendrukkers*

